

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER,
BU DEĞİŞİKLİKLERİN AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATINA UYUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE UYGULAMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ahmet AKPINAR**

Anabilim Dalı : İnşaat Mühendisliği

Programı : Yapı İşletmesi

EKİM 2009

**4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER,
BU DEĞİŞİKLİKLERİN AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATINA UYUMUNUN
DEĞERLENDİRİLMESİ VE UYGULAMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet AKPINAR

501051005

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 07 Eylül 2009

Tezin Savunulduğu Tarih : 19 Ekim 2009

Tez Danışmanı : Dr. Akın ERİŞKON (İTÜ)

Diğer Jüri Üyeleri : Dr. Murat KURUOĞLU (İTÜ)

Dr. Erdoğan YILMAZ (YTÜ)

EKİM 2009

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasının konusu 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulamasında karşılaşılan sorunlar, bu kanunda yapılan değişiklikler ve bu değişikliklerin Avrupa Birliği mevzuatına uyumunun değerlendirilmesidir. Tez çalışmamın her aşamasında bilgi, yardım ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Dr.Akın ERİŞKON'a, konu ile ilgili görüşlerini aldığım İstanbul Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü'nde çalışan mesai arkadaşlarıma ve başta ailem olmak üzere bana destek olan tüm sevdiklerime teşekkür ederim.

Ekim 2009

Ahmet AKPINAR

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	ix
SUMMARY.....	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Giriş ve Çalışmanın Amacı.....	1
2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU	3
2.1 İhale Sistemimizin Tarihçesi.....	3
2.2 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Genel Bir Bakış	4
2.2.1 Kanunun amacı.....	4
2.2.2 Kanunun kapsamı	5
2.2.3 Kanunun temel ilkeleri	5
2.3 Kamu Alımlarında 2008 Yılı İstatistikleri	6
2.3.1 Kamu alımlarına genel bir bakış	6
2.3.2 İhale türlerine göre kamu alımları	8
2.3.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde uygulanabilecek ihale usulleri.....	10
2.3.4 Sözleşme bilgilerine göre kamu alımları	12
2.3.5 Eşik değerler	17
2.3.6 Bölgelere göre kamu alımları.....	19
3. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NUN UYGULAMASI SIRASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR	21
3.1 Sözleşme Türü Açısından Karşılaşılan Sorunlar.....	21
3.2 Ekonomik Açıdan En Avantajlı Teklif Kavramı Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar	23
3.3 Değerlendirme Aşaması Süreciyle İlgili Olarak Karşılaşılan Sorunlar.....	24
3.4 Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi Nedeniyle Karşılaşılan Sorunlar	27
3.5 İhale Süreci (sürelerin uzunluğu) Nedeniyle Karşılaşılan Sorunlar.....	31
4. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NDA DEĞİŞİKLİK YAPAN 5812 SAYILI KANUNUN ÖNEMLİ MADDELERİ	33
5. AVRUPA BİRLİĞİ İHALE MEVZUATI	57
5.1 Avrupa Birliği İhale Mevzuatının Genel Özellikleri.....	57
5.2 Avrupa Birliği İhale Mevzuatının Önemli Bazı Maddeleri [13].....	59
5.2.1 Sözleşmeler	59
5.2.2 Eşik değerler	59
5.2.3 Yaklaşık maliyet.....	61
5.2.4 İstisnalar	63
5.2.5 İhale türleri.....	65
5.2.6 Katılımcıların uygunluğu	75
5.2.7 İhalelerin verilmesi.....	84

6. İHALE MEVZUATIMIZDAKİ DEĞİŞİKLİKLER.....	89
6.1 Değişikliklerin Avrupa Birliği Kriterlerine Göre Sınıflandırılması.....	89
6.2 Mevzuat Yönünden Kamu İhale Kanunu'ndaki Değişiklikler.....	91
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	93
7.1 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5812 sayılı Kanun İle Değişen Önemli Maddelerinin Avrupa Birliği Mevzuatı ve Kamu Yararı Açısından Değerlendirilmesi	95
7.1.1 Kapsam dışılık (Madde 2) ve istisnalar (Madde 3).....	95
7.1.2 Yeterlilik (Madde 10).....	97
7.1.3 İhaleye katılamayacak olanlar (Madde 11).....	97
7.1.4 Belli istekliler arasında ihale usulü (Madde 20)	98
7.1.5 Pazarlık usulü (Madde 21).....	98
7.1.6 Doğrudan temin (Madde 22).....	99
7.1.7 Tekliflerin alınması ve açılması (Madde 36).....	99
7.1.8 Tekliflerin değerlendirilmesi (Madde 37).....	100
7.1.9 Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi (Madde 41).....	100
7.1.10 Sözleşmeye davet (Madde 42).....	101
7.1.11 İhalelere yönelik başvurular (Madde 54) - Bildirim ve tebligat esasları (Madde 65).....	101
7.1.12 Çerçeve sözleşmeler (Ek madde 2).....	101
KAYNAKLAR.....	103
EKLER.....	105

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2.1a : 2007-2008 Yılı Kamu Alım İstatistikleri (Tutar)	7
Çizelge 2.1b : 2008 Yılı Kamu Alımları (Tutar ve oran).....	7
Çizelge 2.2a : 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı.....	8
Çizelge 2.2b : İstisnalar Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı	9
Çizelge 2.2c : Doğrudan Temin ile Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı	9
Çizelge 2.3a : 4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki Kamu Alımlarının İhale Usullerine Göre Dağılımı.....	11
Çizelge 2.3b : 4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki Kamu Alımlarının İhale Usullerine ve İhale Türlerine Göre Dağılımı	11
Çizelge 2.4a : Sözleşme Sayısına Göre İhale Sayısı ve Tutarı	13
Çizelge 2.4b : Kısmi Teklife Açık İhalelerde İhale Başına Ortalama Sözleşme Sayısı.....	14
Çizelge 2.5a : 4734 Sayılı Kanunda Belirtilen Usullere Göre Gerçekleştirilen Kamu Alımlarının Sözleşme Türü ve İhale Türlerine Göre Sayısı.....	15
Çizelge 2.5b : 4734 Sayılı Kanunda Belirtilen Usullere Göre Gerçekleştirilen Kamu Alımlarının Sözleşme Türü ve İhale Türlerine Göre Tutarı (1000 TL)	15
Çizelge 2.6 : İhale Usulü ve İhale Türüne Göre Sözleşme Bedeli - Yaklaşık Maliyet Oranları	16
Çizelge 2.7a : Eşik Değerin Altındaki ve Üstündeki İhalelerin Sayısı ve Tutarı	18
Çizelge 2.7b : İhale Türüne Göre Eşik Değerin Altındaki ve Üstündeki İhalelerin Dağılımı	18
Çizelge 2.7c : Eşik Değerlere Göre Sözleşme Bedeli / Yaklaşık Maliyet Oranı	19
Çizelge 2.8 : Kamu Alımının/İşin Teslim Edildiği/Yapıldığı Bölgeye ve İhale Türüne Göre Kamu Alımlarının Sayısal ve Tutar Bazında Dağılımı	20
Çizelge 3.1a : İhale Türüne Göre Kurul Tarafından Alınan İtirazen Şikayet Kapsamındaki Kararların Sayısal ve Oransal Dağılımı.....	25
Çizelge 3.1b : İhale Türüne Göre Kurul Tarafından Alınan İtirazen Şikayet Kapsamındaki Kararların Detaylı Olarak Sayısal ve Oransal Dağılımı	26
Çizelge 3.2 : İhale Türlerine Göre Mahkeme Tarafından Bozulan Kurul Kararlarının Oransal Dağılımı [13]	27
Çizelge 3.3a : İstanbul ilinde, 2007 ve 2008 yıllarında yapılan bazı ihalelere ait sayısal bilgiler.....	30
Çizelge 3.3b : İstanbul ilinde, 2007 ve 2008 yıllarında yapılan bazı ihalelerdeki aşırı düşük teklifler	30

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER, BU DEĞİŞİKLİKLERİN AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATINA UYUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ VE UYGULAMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

ÖZET

Kamu alımlarını düzenleyen mevzuatlar, diğer bütün ülkeler için olduğu gibi, ülkemiz için de çok büyük öneme sahip metinlerdir. Bu düzenlemelerin etkin, şeffaf ve başarılı ihaleler yapılmasını sağlayacak biçimde hazırlanmaları gerekmektedir.

Kamu yatırımları, yıllar içerisinde farklılıklar göstermekle birlikte, devlet harcamalarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum ve uyguladığı mali politikalar dikkate alındığında, bu denli büyük parasal meblağların harcandığı kamu yatırımları yapılırken ne kadar özenli ve dikkatli olunması gerektiği ortaya çıkacaktır. Bunun için de, kamu yatırımlarının etkin, şeffaf ve günümüz şartlarına uygun bir mevzuatla yapılması gerekmektedir.

Ülkemizde kamu satın alımlarını düzenleyen kanun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Kamu ihale sistemimize büyük değişiklikler getiren bu kanun, önceki benzerlerinin uygulamasında karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik olarak, 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu tarihten sonra da kanun, zaman içerisinde ortaya çıkan problemler ve üyesi olmaya çalıştığımız Avrupa Birliği mevzuatına tam uyumun sağlanabilmesi için, birçok değişikliğe uğramıştır. Ancak yapılan değişikliklerin bütününe, bu amaçlara tam olarak hizmet etmediği; ihale sisteminin halen tartışmaya açık birçok unsur içerdiği gerçeği karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulaması sırasında karşılaşılan sorunlar ele alınacaktır. Daha sonra, kanunda yapılan değişiklik ve düzenlemeler incelenecek, kanuna yapılan bu müdahalelerin Avrupa Birliği müktesebatına ne ölçüde uyduğu ve bu değişikliklerin ne anlama geldiği değerlendirilecektir.

THE CHANGES ON THE PUBLIC PROCUREMENT LAW (NO.4734), THE EVALUATION OF HOW THESE CHANGES ARE IN ACCORDANCE WITH THE EUROPEAN UNION ACQUIS AND THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN THE APPLICATION

SUMMARY

Regulations codifying public purchases are highly important texts for our country as well as for other countries. These regulations have to be prepared in a way to ensure that they provide efficient, transparent and successful tenders.

While public investments fluctuate within years, they form a considerable part of state expenditures. When the economic condition of our country and fiscal policy it carries out are taken into consideration, the necessity of being meticulous and careful while making public investments where huge amounts of money is consumed becomes evident. Therefore, public investments have to be made efficiently, transparently and with regulations that fit present conditions.

In our country, the law that regulates public purchases is The Public Procurement Law, (no. 4734). This law that brings about a lot of changes to our public tender system was enacted on 01. 01. 2003, in order to solve the problems of the operation that the previous ones had previously encountered. Since that date, the law has undergone many changes because of various problems that arose within time and in order to provide an ultimate accordance with the European Union Regulations as we aim to be a member of EU. All the changes that were made, however, seem not to serve these purposes accordingly and the tender system still has many arguable issues at hand.

In this dissertation, the problems encountered while carrying out The Public Procurement Law, (no.4734) will initially be discussed. Later on, the changes and arrangements in the law will be analyzed and how much these interventions to the law fit in the European Union acquis and what these changes come to mean will be evaluated.

1.GİRİŞ

1.1 Giriş ve Çalışmanın Amacı

İnşaat sektörü, ülkemiz ekonomisinin lokomotif sektörüdür. Gerek sektörün kendi büyüklüğü, gerekse dolaylı olarak tetiklediği diğer bağlı sektörlerin fazlalığı nedeniyle, ekonomimizin temel taşlarından biridir. Buna paralel olarak son yıllarda ülkemizin Dünya ve Avrupa ekonomi liglerinde üst sıralara çıkmasında, hem kendi müteşebbislerimizin tarafından yapılan, hem de doğrudan yabancı sermaye ile dışarıdan gelen inşaat yatırımlarının payı çok büyüktür. Bu yatırımlardaki kalite ve karlılık, başka yatırımların yapılmasını sağlayacak, böylece gittikçe büyüyen bu sektör, ülkemiz insanının refah seviyesinin artmasına öncülük edecektir.

Ülkemizde inşaat sektöründeki en büyük işveren kamudur. Kamu yatırımları, yıllar içerisinde farklılıklar göstermekle birlikte, devlet harcamalarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum ve uyguladığı mali politikalar dikkate alındığında, kamu yatırımları yapılırken ne kadar özenli ve dikkatli olunması gerektiği ortaya çıkacaktır. Bunun için de, kamu yatırımlarının etkin, şeffaf ve günümüz şartlarına uygun bir mevzuatla yapılması gerekmektedir.

İhaleler, kolaylıkla takip edilebilmesi ve anlaşılabilmesi bakımından sıklıkla başvurulan bir piyasa değerlendirme yöntemidir. İhaleye konu olan mal veya hizmetlerin tahsisinin alıcılar veya satıcılar arasındaki fiyat rekabetine göre yapıldığı bir sistem olan ihale sistemi, en önemli fiyatlandırma modeli ve dağıtım mekanizması olarak kabul edilebilir. Bu yöntemin güncelliği ve önemi, kamu ve özel sektörçe çok geniş bir biçimde kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Şahıslar ve özel sektörçe her türlü malın alım-satımında kullanılabilen bu yöntem, en büyük işveren konumundaki kamu tarafından da yapılan, kanunla düzenlenen ve maliye politikasının bir parçası olan kamu alımlarında, şeffaflık ve etkinlik gibi nedenlerden ötürü tercih edilmektedir.

Osmanlı Devleti döneminden başlamak üzere ülkemizde ihale sistemini düzenlemek amacıyla çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bunların en sonuncusu 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'dur. Bu kanunda da yıllar içerisinde, gelişen şartlara ve karşılaşılan sorunlara göre bazı değişiklik ve düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerin hemen hepsinin gerekçesinde, üyesi olmaya aday olduğumuz Avrupa Birliği mevzuatına uyumun hedeflendiği belirtilmiştir. Gerçekten de, Avrupa Komisyonu tarafından düzenli olarak her yıl yayınlanan ilerleme raporlarında, kamu alım mevzuatımız eleştirilmekte, Avrupa Birliği normlarına uyum için düzenlemeler yapılması tavsiye edilmektedir.

Bu çalışmada, öncelikle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulaması sırasında karşılaşılan sorunlar ele alınacaktır. Daha sonra, kanunda yapılan değişiklik ve düzenlemeler incelenecek, kanuna yapılan bu müdahalelerin Avrupa Birliği muktesebatına ne ölçüde uyduğu ve bu değişikliklerin ne anlama geldiği değerlendirilecektir.

2. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU

2.1 İhale Sistemimizin Tarihçesi

Çok köklü bir devlet geleneğine sahip olan Türk milleti, kamu satın almalarına bir düzen getirmek amacıyla çok sayıda düzenleme ve kanun hazırlamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde 1857 tarihli nizamname hazırlanmış ve ihtiva ettiği sınırlı hükümlerle satın almalar yürütülmeye çalışılmıştır. 1914 yılında bu nizamnameye yapılan bir ek ile müteferrik satın almaların ve bazı yapım işlerinin, bakanların müsaadesiyle ihaleye çıkılmaksızın yapılması kabul edilmiştir. 4 Haziran 1919 tarihinde çıkarılan ve kanuniyeti 1921’de tasdik edilen bir kararname ile de 1914 tarihli nizamnameye bir ilave yapılarak merkezdeki devlet daireleriyle İstanbul’daki şubelerinin ve İstanbul’daki askeri kuvvetlerin ihtiyacı olan ve 500 lirayı aşan levazım ve eşyanın Maliye Bakanlığı’nda kurulmuş Tevhidi Mübayaat Komisyonu vasıtası ile sağlanması öngörülmüştür. 1921 yılında ek bir kararname ile dairelerin acil ihtiyaçları hususunda bazı istisnalar getirilmiştir [1].

Cumhuriyet ile birlikte ülkemizde, kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak çıkarılan ilk kanun, 22.04.1925 gün ve 661 sayılı Müzayede, Münakasa ve İhalat Kanunu olmuştur. Daha sonra 02.06.1934 gün ve 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ve bilahare 08.09.1983 gün ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çıkarılmıştır. Bütün bu kanunların temelinde, devlet ihtiyaçlarının en uygun şartlarla ve zamanlarda, açıklık ve rekabet ilkelerinin gözetilerek karşılanması bulunmaktadır.

Gerek ihale mevzuatının günün koşullarına uygun hale getirilmesi ve gerekse AB müktesebatı ile uyum sağlanması amacıyla, diğer birçok konuda olduğu gibi ihale sistemimiz için de hukuksal alanda çeşitli değişiklikler yapılmakta ve uyum yasaları çıkarılmaktadır. Aday ülke ilan edilmemizi takiben AB Komisyonu tarafından yayımlanan “Katılım Ortaklığı Belgesi”ne paralel olarak AB müktesebatına uyum amacıyla yapılacak değişiklik ve yenilikleri içeren “AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı”nda yer alan kamu alımları

konusundaki mevzuat uyumunun orta vadede tamamlaması öngörüsü çerçevesinde, AB standartları ve UNCITRAL (Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu) Kamu Alımları Model Kanunu ilkeleri baz alınarak, kamu ihaleleri alanında uygulamayı yönlendirip denetimini sağlayacak bağımsız bir kurumun tesis edilmesi, kamu kaynaklarında israfın önlenmesi ve verimli kullanımı ile rekabet ve eşit muamelenin sağlanması ilkelerinin tam olarak uygulanabilmesi, etkin, saydam ve güvenilir bir kamu ihale sisteminin kurulması amacıyla 01.01.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ihale sonrasında düzenlenecek olan sözleşmeler için 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu çıkarılmıştır [2].

2.2 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’na Genel Bir Bakış

2.2.1 Kanunun amacı

Pek çok kamu kuruluşunun 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamı dışında olmasına karşılık, kanun koyucu 4734 sayılı Kanunun kapsamını oldukça genişletmiş bulunmaktadır. 4734 sayılı Kanunun kapsamı, kanunun ikinci maddesinde düzenlenmiş olsa da, amacı düzenleyen birinci maddesine de öncelikle değinmekte yarar bulunmaktadır. Çünkü bu madde kanunun kapsamını da genel hatlarıyla düzenlemektedir.

4734 sayılı Kanunun kapsamına giren kurum ve kuruluşlar, kamu harcaması gerektiren durumlarda 4734 sayılı Kanuna tabi olacaklar; 2886 sayılı Kanun kapsamındaki kuruluşlar da, gelir elde etmeye yönelik ihale işlemlerini 2886 sayılı Kanuna göre yapmaya devam edecekler. 2886 sayılı Kanun kapsamına girmeyen diğer kamu kurum ve kuruluşları ise gelir elde etmeye yönelik ihale işlemlerini, önceden olduğu gibi, hangi usule tabi iseler, ona göre yürütmeye devam edeceklerdir.

4734 sayılı Kanunun 1’inci maddesinde; *“Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir”* denilmektedir. Görüldüğü gibi hedef, kamu harcamalarını disiplin altına almaktır ve bu nedenle kanun;

a. Kamu hukukuna tabi olan kamu kurum ve kuruluşlarının,

- b. Kamunun denetimi altında olan kamu kurum ve kuruluşlarının,
- c. Kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının, ihalelerini düzenlemeyi amaçlamaktadır.

2.2.2 Kanunun kapsamı

4734 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde; “*İdarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür*” hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme ile aynı idare tarafından çeşitli kaynaklarla finanse edilen işlerin ihalelerinde, ayrı mevzuatların uygulanmasının doğurduğu karmaşa çözülmek istenmiş, idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan yapacakları harcamalara ilişkin mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde uygulama birliği sağlanmıştır.

2.2.3 Kanunun temel ilkeleri

4734 sayılı Kanunun 5. maddesinde “*İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.*

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

(Değişik:4964 / 4 md.) İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz” hükümleri bulunmaktadır.

AB'ye giriş sürecinde Türkiye'nin hedefi olarak belirlenen, kalkınmasını tamamlamış ve arzu edilen refah seviyesini yakalamış ülkelerin standartlarına

ulaşılmasının yolu, kamu yararını maksimize edecek şeffaf bir ihale yasaşından geçmektedir. Kamu tarafından gerçekleştirilen yapım, mal ve hizmet alımı gibi kamu harcamalarına harcanan kaynakların sosyal beklentilere cevap verecek şekilde tasarruflu kullanılması, hem sosyal faydayı en st düzeye çıkartacak hem de yatırım harcamalarının meydana getirdiği bte açıklarını minimize edecektir [3]. Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve mali yapı dikkate alınacak olunursa, kanunun temel ilkelerinde belirtilen genel hususlara azami önem gösterilmesi gerekmektedir.

2.3 Kamu Alımlarında 2008 Yılı İstatistikleri

2.3.1 Kamu alımlarına genel bir bakış

Genel olarak kamu alımları, ülkemizin 2008 yılı için 950 144 Milyon TL olan gayri safi yurtiçi hasıla değerinin yaklaşık %9'unu oluşturmaktadır [4]. Bu alımlar kendi içinde üç şekilde yapılabilmektedir:

- a) *4734 sayılı kanunda belirtilen ihale usullerine göre yapılan alımlar*
- b) *İstisna kapsamında yapılan alımlar:* 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin bu kanunun 3 üncü maddesinde yapılan düzenlemelere göre gerçekleştirdikleri mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin kamu alımlarıdır
- c) *Doğrudan temin kapsamında yapılan alımlar :* 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 22 nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usuldür.

Çizelge 2.1a'da 2007 ve 2008 yıllarında toplam kamu alımlarının türlerine göre tutarları, izelge 2.1b'de ise 2008 yılındaki kamu alımlarının tutarlarının kendi içindeki oranları görülmektedir.

Çizelge 2.1a : 2007-2008 Yılı Kamu Alım İstatistikleri (Tutar)

<i>Temel Kamu Alım İstatistikleri</i>	2007	2008	Değişim
	Tutar(1000TL)	Tutar(1000TL)	%
İhale (4734 ve istisna dahil)	60.968.986	78.925.998	29,45
4734 sayılı kanunda belirtilen ihale usullerine göre	52.815.719	68.179.739	29,09
İstisna	8.153.266	10.746.259	31,80
Doğrudan Temin	5.009.306	4.989.299	-0,40
Toplam Kamu Alımı	65.978.292	83.915.297	27,19

Çizelge 2.1b : 2008 Yılı Kamu Alımları (Tutar ve oran)

<i>Kamu alımının kapsamı</i>	2008	Oran
	Kamu Alım Tutarı (1000 TL)	%
4734 sayılı Kanunda Belirtilen İhale Usulleri Kapsamında	68.179.739	81,25
İstisna	10.746.259	12,81
Doğrudan Temin	4.989.299	5,95
TOPLAM	83.915.297	100,00

Burada dikkati çeken husus, hem AB müktesebatına hem de Kanunun ilk çıkış mantalitesine aykırı olarak, istisna kapsamına giren alımlarda 2007 yılına göre meydana gelen artış ve genel olarak 2008 yılındaki istisna kapsamına giren alımlardaki tutarın fazlalığıdır.

2.3.2 İhale türlerine göre kamu alımları

Kamu İhale Kurumu'nun 2008 istatistikleri incelendiğinde (Çizelge 2.2a), 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde toplam 68.179.739 (x 1000) Türk Lirası harcama yapıldığı, bunun da %38,20'lik en büyük kısmının yapım işleri için gerçekleştiği görülmektedir.

Çizelge 2.2a : 4734 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı

<i>İHALE TÜRÜ</i>	Kamu Alım Miktarı (Adet)		Kamu Alım Tutarı(1000 TL)	
	2008	%	2008	%
Mal Alımı	54.161	46,45	21.184.426	31,07
Hizmet Alımı	40.468	34,70	20.952.356	30,73
Yapım İşi	21.983	18,85	26.042.956	38,20
Toplam	116.612	100,00	68.179.738	100,00

Yapım işi denilince akla gelen ilk sektör inşaatır. İnşaat sektörü barındırdığı onlarca alt sektör ile ülke ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. Yapım işlerini oluşturan inşaat projelerinin rantabl olabilmesi ve Kanunun öngördüğü rolü oynayabilmesi, projelerin kalite, süre ve maliyet üçgeni içerisinde, en optimum çözüm noktasında gerçekleşmesine bağlıdır. Diğer bir ifadeyle, tanımlanan projenin süresi içerisinde, istenen kalite eşiğinin altına düşmeden ve en düşük maliyetle gerçekleşmesine bağlıdır [3].

Çizelge 2.2b : İstisnalar Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı

<i>İHALE TÜRÜ</i>	<u>Kamu Alım Miktarı (Adet)</u>		<u>Kamu Alım Tutarı(1000 TL)</u>	
	2008	%	2008	%
Mal Alımı	27.030	81,48	7.704.503	71,69
Hizmet Alımı	5.726	17,26	2.251.082	20,95
Yapım İşi	419	1,26	790.674	7,36
<u>Toplam</u>	<u>33.175</u>	<u>100,00</u>	<u>10.746.259</u>	<u>100,00</u>

Çizelge 2.2c : Doğrudan Temin ile Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türlerine Göre Dağılımı

<i>İHALE TÜRÜ</i>	Kamu Alım Tutarı (1000 TL)	
	2008	%
Mal Alımı	3.680.883	73,78
Hizmet Alımı	1.065.510	21,36
Yapım İşi	242.906	4,87
Toplam	4.989.299	100,00

Çizelge 2.2b ve Çizelge 2.2c’de, istisnalar kapsamında ve doğrudan temin ile yapılan kamu alımlarının çok büyük bir kısmının mal ve hizmet alımı ihalelerinde kullanıldığı görülmektedir. Bu tür alımlar, her ne kadar işin sonuçlandırılmasını hızlandırır da, yolsuzluk söylentilerinin artması ve şeffaflık konusundaki sıkıntıları nedeniyle her zaman tartışma konusu olmuştur. Tüm bu sıkıntıları minimize etmek

için, bu tür alımlar mümkün olduğunca azaltılmalı ve şeffaflığa azami önem gösterilmelidir.

2.3.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde uygulanabilecek ihale usulleri

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 18. maddesinde, uygulanabilecek ihale usulleri şöyle sıralanmıştır:

- a) Açık ihale usulü.
- b) Belli istekliler arasında ihale usulü.
- c) Pazarlık usulü.

Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği ihale usulüdür. Açık ihale usulü tüm isteklilerin katılımına imkan sağlayan bir ihale usulü olması nedeniyle, ihaleler için tercih edilmesi beklenen bir usuldür.

Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği ihale usulüdür.

Pazarlık usulü: 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin koşullara göre aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve bazı hallerde idarenin ihale konusu için teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü ihale usulüdür.

Çizelge 2.3a ve Çizelge 2.3b'de 2008 yılında açık ihale usulüyle yapılan ihalelerin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan alımlar içerisinde adet olarak %80,08; tutar olarak ise %87,14 olmak üzere en büyük paya sahip olduğu gösterilmiştir.

Çizelge 2.3a : 4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki Kamu Alımlarının İhale Usullerine Göre Dağılımı

İhale Usulü	Kamu Alım Miktarı (Adet)		Kamu Alım Tutarı (1000 TL)	
	2008	%	2008	%
Açık İhale	93.383	80,08	59.413.067	87,14
Belli İstekliler Arasında	600	0,51	1.348.718	1,98
Pazarlık	22.629	19,41	7.417.953	10,88
TOPLAM	116.612	100,00	68.179.738	100,00

Çizelge 2.3b : 4734 Sayılı Kanun Kapsamındaki Kamu Alımlarının İhale Usullerine ve İhale Türlerine Göre Dağılımı

İhale Usulü	İhale Türü	Kamu Alımları Sayısı		Kamu Alımları Tutarı	
		Adet	%	(1000 TL)	%
Açık İhale	Mal Alımı	43.694	80,67	18.376.550	86,75
	Hizmet Alımı	28.752	71,05	17.465.868	83,36
	Yapım İşi	20.937	95,24	23.570.650	90,51
	Toplam	93.383	80,08	59.413.068	87,14
Belli İstekliler Arasında İhale	Mal Alımı	315	0,58	38.083	0,18
	Hizmet Alımı	242	0,60	158.273	0,76
	Yapım İşi	43	0,20	1.152.361	4,42
	Toplam	600	0,51	1.348.717	1,98

Pazarlık	Mal Alımı	10.152	18,74	2.769.793	13,07
	Hizmet Alımı	11.474	28,35	3.328.215	15,88
	Yapım İşi	1003	4,56	1.319.945	5,07
	Toplam	22.629	19,41	7.417.953	10,88
TOPLAM	Mal	54.161	100,00	21.184.426	100,00
	Hizmet	40.468	100,00	20.952.356	100,00
	Yapım	21.983	100,00	26.042.956	100,00
	Toplam	116.612	100,00	68.179.738	100,00

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu alımlarının oransal olarak en büyük kısmının açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi, kanunda da öngörüldüğü üzere, açık ihale usulünün temel ihale usulü olarak benimsendiğinin göstergesidir. Kanunda öngörülen bu durumun, fiili durumda da gerçekleşmesi, bu konuda kanunun ve uygulamasının başarılı olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

2.3.4 Sözleşme bilgilerine göre kamu alımları

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndaki bir diğer sınıflama ise, ihalelerin kısmi teklife açık olup olmaması konusundadır.

Kısmi Teklife Açık İhaleler: İdareler tarafından yürütülen ve birden fazla yüklenici ile ayrı ayrı sözleşme imzalanmasına imkan sağlayan ihalelerdir.

Kısmi Teklife Açık Olmayan İhaleler: İdareler tarafından yürütülen ve sadece bir yüklenici ile bir sözleşme imzalanmasına imkan sağlayan ihalelerdir.

Çizelge 2.4a'da sözleşme sayısına göre ihalelerin sınıflandırılmasını gösteren Çizelge bulunmaktadır.

Çizelge 2.4a : Sözleşme Sayısına Göre İhale Sayısı ve Tutarı

İhale Türü	İhale Sayısı ve Tutar İstatistikleri	Sözleşme Sayısı					Kısmi Teklife Açık İhale Sayısı	Toplam
		1	2-3	4-5	6-10	11'den fazla		
Mal Alımı	İhale Sayısı	70.428	5.667	2.246	1.988	862	10.763	81.191
	Tutar(1000TL)	20.069.062	4.352.706	1.054.160	1.580.516	1.832.486	8.819.867	28.888.929
Hizmet Alımı	İhale Sayısı	44.900	928	186	130	50	1.294	46.194
	Tutar(1000TL)	20.738.947	1.322.056	208.441	822.396	111.598	2.464.491	23.203.438
Yapım İşi	İhale Sayısı	22.258	108	21	14	1	144	22.402
	Tutar(1000TL)	26.147.552	414.087	147.294	124.171	526	686.078	26.833.630
Toplam	İhale Sayısı	137.586	6.703	2.453	2.132	913	12.201	149.787
	Tutar(1000TL)	66.955.562	6.088.848	1.409.894	2.527.083	1.944.610	11.970.436	78.925.998

Çizelge 2.4b’de ise kısmi teklife açık ihalelerdeki sözleşme sayısı istatistiği görülmektedir.

Çizelge 2.4b : Kısmi Tekliffe Açık İhalelerde İhale Başına Ortalama Sözleşme Sayısı

İhale Türü	İhale Sayısı	Sözleşme Sayısı	İhale Başına Ortalama Sözleşme Sayısı
Mal Alımı	10.763	53.954	5,01
Hizmet Alımı	1.294	4.900	3,79
Yapım İşi	144	459	3,19
Toplam	12.201	59.313	4,86

Yukarıdaki çizelgelerde de görüldüğü gibi 4734 sayılı kanunda esas olarak kısmi teklife açık olmayan ihale türü kabul edilmiştir. Çizelge 2.4a ve Çizelge 2.4b’de verilen bilgilere göre özellikle yapım işlerinde kısmi teklife açık ihalelerin son derece küçük bir oranda yapıldığı görülmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda belirtilen usullere göre gerçekleştirilen ihaleler sonucu sözleşmeler, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nda öngörülen türlerde yapılmaktadır. Burada adı geçen kanunun 6. maddesinde üç çeşit ana sözleşmeden bahsetmek mümkündür:

- Yapım işlerinde; uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden *anahtar teslimi götürü bedel sözleşme*,
- Mal veya hizmet alımı işlerinde, ayrıntılı özellikleri ve miktarı idarece belirlenen işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden *götürü bedel sözleşme*,
- Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine, mal veya hizmet alımı işlerinde ise işin ayrıntılı özelliklerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden *birim fiyat sözleşme*, düzenlenir.

2008 yılında yapılan kamu alımlarındaki sözleşme türü ve ihale türlerine göre sayısı Çizelge 2.5a’da verilmiştir.

Çizelge 2.5a : 4734 Sayılı Kanunda Belirtilen Usullere Göre Gerçekleştirilen Kamu Alımlarının Sözleşme Türü ve İhale Türlerine Göre Sayısı

Sözleşme Türü	Mal Alımları		Hizmet Alımları		Yapım İşleri		Toplam	
	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%
Birim Fiyat	46.804	86,4	24.801	61,29	8.530	38,80	80.135	68,72
Anahtar Teslimi Götürü Bedel	0	0	0	0	13.453	61,20	13.453	11,54
Götürü Bedel	7.357	13,6	15.667	38,71	0	0	23.024	19,74
TOPLAM	54.161	100	40.468	100	21.983	100	116.612	100
Genel Toplam (%)	116.612	46,4	116.612	34,70	116.612	18,85	116.612	100

* istisna kapsamında yapılan kamu alımları dahil edilmemiştir.

Çizelge 2.5b’de ise sözleşme türü ve ihale türlerine göre 2008 yılında yapılan kamu alımlarının tutar bazında değerleri verilmiştir.

Çizelge 2.5b : 4734 Sayılı Kanunda Belirtilen Usullere Göre Gerçekleştirilen Kamu Alımlarının Sözleşme Türü ve İhale Türlerine Göre Tutarı (1000 TL)

Sözleşme Türü	Mal Alımları		Hizmet Alımları		Yapım İşleri		Toplam	
	Tutar (1000 TL)	%	Tutar (1000 TL)	%	Tutar (1000 TL)	%	Tutar (1000 TL)	%
Birim Fiyat	19.768.195	93,31	15.216.668	72,63	14.070.749	54,03	49.055.612	71,95
Anahtar Teslimi Götürü Bedel	0	0	0	0	11.972.207	45,97	11.972.207	17,56
Götürü Bedel	1.416.213	6,69	5.735.688	27,37	0	0	7.151.919	10,49
TOPLAM	21.184.426	100	20.952.356	100	26.042.956	100	68.179.738	100
Genel Toplam (%)	68.179.738	31,07	68.179.738	30,73	68.179.738	38,20	68.179.738	100

* istisna kapsamında yapılan kamu alımları dahil edilmemiştir.

Kamu alımlarında uygulanan sözleşme türleri ve bunların kullanılış biçimleri, “*Kanunun Uygulanması Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar*” başlığında ayrıntılı bir biçimde incelenecektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’ndaki en önemli kavramlardan biri, kuşkusuz yaklaşık maliyet kavramıdır. Kanunda “*mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce planlanan kamu alımına ilişkin, idareler tarafından her türlü fiyat araştırması yapılarak ve katma değer vergisi hariç tutularak belirlenen tahmini maliyet*” olarak tarif edilen yaklaşık maliyetin sözleşme bedeline oranı olan değer (SB/YM), gerçekçi olarak hesaplanması durumunda, kamunun gerçekleştirilen ihalelerden ne kadar tasarruf ettiğini ve istekliler açısından rekabetin nasıl yaşandığını gösteren çok önemli bir kriterdir. Ayrıca bu değer, sözleşme imzalandıktan sonra işin yaklaşık maliyetinin ne ölçüde doğru hesaplandığının tespit edilmesi açısından da önemlidir. Çizelge 2.6’da 2008 yılında gerçekleştirilen kamu alımlarında oluşan sözleşme bedelleri, hesaplanan yaklaşık maliyetler ve bu iki değerlerin oranı (SB/YM) verilmiştir.

Çizelge 2.6 : İhale Usulü ve İhale Türüne Göre Sözleşme Bedeli - Yaklaşık Maliyet Oranları

İhale Usulü	İhale Türü	Sözleşme Bedeli	Yaklaşık Maliyet	SB/YM(%)
Açık İhale	Mal Alımı	18.376.550	21.550.795	85
	Hizmet Alımı	17.465.868	19.955.195	88
	Yapım İşi	23.570.650	30.714.451	77
	Toplam	59.413.068	72.220.441	82
Belli İstekliler Arasında	Mal Alımı	38.083	42.019	91
	Hizmet Alımı	158.273	184.433	86
	Yapım İşi	1.152.361	1.429.379	81
	Toplam	1.348.717	1.655.831	81

Pazarlık	Mal Alımı	2.769.793	2.991.008	93
	Hizmet Alımı	3.328.215	3.762.932	88
	Yapım İşi	1.319.945	1.428.198	92
	Toplam	7.417.953	8.182.138	91
Genel Toplam	Mal Alımı	21.184.427	24.583.822	86
	Hizmet Alımı	20.952.356	23.902.560	88
	Yapım İşi	26.042.956	33.572.028	78
	Toplam	68.179.739	82.058.410	83

Bu çizelgeden de görüldüğü üzere, açık ihale usulü diğer ihale usullerine göre daha rekabetçi bir ortam oluşturmaktadır. Zira sözleşme bedeli-yaklaşık maliyet oranı (SB/YM), özellikle yapım işlerinde, diğer ihale usullerine göre daha düşüktür. Bu durum da, açık ihale usulünün kanunda temel ihale usulü olarak kabul edilmesinin en büyük gerekçelerinden biridir.

Yaklaşık maliyetin gerçekçi hesaplanabilmesi için, bu hesaplamalar yapılırken metrajların mümkün olduğunca detaylı çalışılması, birim fiyatların ise piyasa rayıçlarına uygun bir şekilde kullanılması ve tüm bu çalışmaların, konusunda deneyimli teknik personel tarafından yapılması son derece önemlidir. Zira yaklaşık maliyet ne kadar doğru hesaplanırsa, sözleşme bedelleri gerçeğe en yakın şekilde ortaya çıkacak; böylece kamu ve dolayısıyla tüm ülke kaynakları en verimli şekilde kullanılmış olacaktır. Günümüzdeki ekonomik şartlar göz önüne alındığında, bu konunun önemi çok daha açık bir şekilde ortaya çıkacaktır.

2.3.5 Eşik değerler

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndaki terimlerden biri de eşik değer kavramıdır. Kanunun 13'üncü ve 63'üncü maddelerinin uygulanmasında dikkate alınacak yaklaşık maliyete ilişkin parasal limitler olarak tarif edilen eşik değer, yine aynı kanunun "*Eşik Değerler ve Parasal Limitlerin Güncellenmesi*" başlıklı 67'nci maddesinde "Bu kanunda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler bir önceki yılın Toptan Eşya Fiyatları Endeksi esas alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından

güncellenir ve her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmi gazetede ilan edilir.” hükmü gereği hesaplanır. 2008 yılı için eşik değerler 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idareler için mal ve hizmet alımlarında 934.763 TL, yapım işlerinde ise 20.564.840 TL olarak belirlenmiştir. Eşik değerler ile ilgili 2008 yılı istatistikleri Çizelge 2.7a, Çizelge 2.7b ve Çizelge 2.7c’de verilmiştir.

Çizelge 2.7a : Eşik Değerin Altındaki ve Üstündeki İhalelerin Sayısı ve Tutarı

Dönem	Eşik Değer	Tutar (1000 TL)	%	Adet	%
2008	Eşik Değerin Altında	21.196.374	26,86	141.749	94,63
	Eşik Değerin Üstünde	57.729.623	73,14	8.038	5,37
	Toplam	78.925.998	100,00	149.787	100,00

Çizelge 2.7b : İhale Türüne Göre Eşik Değerin Altındaki ve Üstündeki İhalelerin Dağılımı

İhale Türü	Eşik Değerin Altında				Eşik Değerin Üstünde			
	Adet	%	Tutar (1000 TL)	%	Adet	%	Tutar (1000 TL)	%
Mal Alımı	77.432	54,63	5.647.688	26,64	3.759	46,77	23.241.242	40,26
Hizmet Alımı	42.138	29,73	3.987.752	18,81	4.056	50,46	19.215.686	33,29
Yapım İşi	22.179	15,65	11.560.935	54,54	223	2,77	15.272.695	26,46
Toplam	141.749	100,00	21.196.374	100,00	8.038	100,00	57.729.623	100,00
Genel Toplam	149.787	94,63	78.925.998	26,86	149.787	5,37	78.925.998	73,14

Çizelge 2.7c : Eşik Değerlere Göre Sözleşme Bedeli / Yaklaşık Maliyet Oranı

İhale Türü	Eşik Değerin Altındaki İhaleler			Eşik Değerin Üstündeki İhaleler		
	Sözleşme Bedeli	Yaklaşık Maliyet	SB/YM	Sözleşme Bedeli	Yaklaşık Maliyet	SB/YM
Mal Alımı	5.647.688	6.728.090	84	23.241.242	26.392.843	88
Hizmet Alımı	3.987.752	4.520.949	88	19.215.686	21.990.516	87
Yapım İşi	11.560.935	15.292.881	76	15.272.695	19.240.708	79
TOPLAM	21.196.374	26.541.920	80	57.729.623	67.624.067	85

2.3.6 Bölgelere göre kamu alımları

Çizelge 2.8’de Türkiye’nin coğrafi bölgelerine göre kamu alımları adet ve tutar olarak verilmiştir. Buna göre Marmara Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi kamu alımlarının tutar olarak %27,68 ve %25,94 olmak üzere toplam %53,62’sini almaktadır.

Türkiye’nin coğrafi bölgeleri baz alınarak kamu alımlarının değerlendirilmesi yapıldığında, gelişmişlik düzeyi en yüksek bölgemiz olan Marmara Bölgesi ile kamunun merkezi konumundaki başkent Ankara’nın bulunduğu İç Anadolu Bölgesi’nin, kamu alımlarının %50’sinden fazlasını aldığı görülmektedir. Gelişmişlik düzeyi ve nüfus yoğunluğunun artmasıyla ihtiyaçların çeşitlendiği ve fazlaştığı gerekçesiyle oranlardaki bu dengesizlik makul gibi gözükse de; ekonomik yönden az gelişmiş bölgelerimize pozitif ayrımcılık yapılarak o bölgelere daha fazla kamu alımı dolayısıyla yatırım yapılması gerekliliği göz ardı edilmemelidir.

Çizelge 2.8 : Kamu Alımının/İşin Teslim Edildiği/Yapıldığı Bölgeye ve İhale Türüne Göre Kamu Alımlarının Sayısal ve Tutar Bazında Dağılımı

Bölgeler	İhale Türü	Kamu Alımları Sayısı		Kamu Alımları Tutarı	
		Adet	%	(1000 TL)	%
Marmara Bölgesi	Mal	19.074	23,49	6.780.661	23,47
	Hizmet	10.760	23,29	5.905.997	25,45
	Yapım	5.165	23,06	9.162.325	34,14
	Toplam	34.999	23,37	21.848.984	27,68
Akdeniz Bölgesi	Mal	7.931	9,77	1.954.717	6,77
	Hizmet	5.830	12,62	1.935.133	8,34
	Yapım	2.630	11,74	2.183.655	8,14
	Toplam	16.391	10,94	6.073.505	7,70
Karadeniz Bölgesi	Mal	10.146	12,50	2.468.204	8,54
	Hizmet	8.243	17,84	2.720.300	11,72
	Yapım	3.040	13,57	1.545.614	5,76
	Toplam	21.429	14,31	6.734.117	8,53
Ege Bölgesi	Mal	11.337	13,96	3.210.957	11,11
	Hizmet	7.196	15,58	3.195.577	13,77
	Yapım	3.301	14,74	2.300.329	8,57
	Toplam	21.834	14,58	8.706.863	11,03
İç Anadolu Bölgesi	Mal	16.934	20,86	9.125.109	31,59
	Hizmet	7.911	17,13	5.137.928	22,14
	Yapım	4.110	18,35	6.214.282	23,16
	Toplam	28.955	19,33	20.477.319	25,94
Doğu Anadolu Bölgesi	Mal	9.412	11,59	1.892.332	6,55
	Hizmet	3.590	7,77	2.013.693	8,68
	Yapım	2.400	10,71	2.584.187	9,63
	Toplam	15.402	10,28	6.490.211	8,22
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	Mal	6.357	7,83	3.456.950	11,97
	Hizmet	2.664	5,77	2.294.810	9,89
	Yapım	1.756	7,84	2.843.238	10,60
	Toplam	10.777	7,19	8.594.998	10,89
TOPLAM	Mal	81.191	100	28.888.929	100
	Hizmet	46.194	100	23.203.438	100
	Yapım	22.402	100	26.833.630	100
	Toplam	149.787	100	78.925.998	100

3. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU' NUN UYGULAMASI SIRASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

4734 sayılı kanunun uygulama aşamasında görülen problemler beş ana grupta toplanarak incelenebilir [3]:

- Sözleşme türü açısından
- Ekonomik açıdan en avantajlı teklif kavramı kapsamında
- Değerlendirme aşaması süreciyle ilgili olarak
- Aşırı düşük teklif değerlendirmesi nedeniyle
- İhale süreci (sürelerin uzunluğu) nedeniyle

3.1 Sözleşme Türü Açısından Karşılaşılan Sorunlar

Sözleşme türünün seçimi, uygulama sırasında karşılaşılan en büyük problemlerden biri olarak değerlendirilebilir. İhale öncesi uygulama projelerinin oluşturulması neredeyse imkansız yapım işlerinin (özellikle onarım ve güçlendirme işlerinde) Anahtar Teslim Götürü Bedel sözleşme ile yapılması oldukça zor olmakla beraber uygulamada idare ile yüklenici arasında hukuki ihtilafların doğmasına sebebiyet vermektedir [3].

4734 sayılı kanunun konuyla ilgili 62.maddesinin c bendi şöyledir:

“Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya

uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir.”

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girmeden önce kamu alımları düzenleyen kanun olan 2886 sayılı Kamu İhale Yasası'na göre ödeneğinin olup olmadığına bakılmaksızın yapım işleri için ön proje hazırlanır, bu projelere göre hazırlanan metraja dayalı keşifle ihaleye çıkılırdı. Bu ihale sonucu, isteklilerle birim fiyat sözleşme imzalanırdı[5]. Fakat böyle bir uygulamanın sonucunda özellikle yıllara sari işlerde maliyetler hiçbir zaman ihale aşamasında öngörülen tutarlar kadar olmamış, böylece o işler için kamunun ayırdığı veya ayırmayı planladığı kaynak yetmemiş, sonuçta kamu kaynakları ve dolayısıyla ülkemizde yaşayan tüm yurttaşların parasının verimsiz bir şekilde kullanılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bugün yürürlükte olan 4734 sayılı kanun bu büyük açığı, esas sözleşme türü olarak Anahtar Teslim Götürü Bedel Sözleşme olarak belirlemek suretiyle ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Fakat kanunun ilgili 62.maddesinin c bendinde geçen “...ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir; ...uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir” ibaresi, “Bina işlerinde her zaman Anahtar Teslim Götürü Bedel Sözleşme uygulanır.” sonucunu doğurmaktadır. Fakat doğası gereği ihale öncesi uygulama projeleri yeterli kesinlikte hazırlanamayan onarım ve güçlendirme gibi işlerde, kanunun öngördüğü gibi Anahtar Teslim Götürü Bedel Sözleşme yapmak, kamunun menfaatlerine ve 4734 sayılı kanunun çıkarılış amaçlarına aykırı düşmektedir.

Bu konuda yaşanan sıkıntılara örnek olarak, İstanbul ilinde çok yaygın bir örgütlenmesi bulunan bir idareye ait çok sayıda lojman ve hizmet binasının olası İstanbul depremine karşı güçlendirmesi işi verilebilir. İrili ufaklı yaklaşık 100 binada yapılması planlanan bu iş için, yaklaşık maliyetlerin hesaplanması amacıyla uygulama projeleri hazırlanmıştır. Çok büyük zaman ve para harcanarak hazırlanan bu uygulama projelerindeki rölevelerin birebir mevcut durumu gösterdiği ve dolayısıyla bu rölevelere göre çizilen güçlendirme projelerinin de sağlıklı olduğunu iddia etmek pek mümkün değildir. Sonuç olarak uygulama projelerine göre yaklaşık

maliyetler hazırlanacaktır. Doğası gereği sağlıklı olamayan bu projelere göre hazırlanacak yaklaşık maliyetler de gerçekçi olmayacaktır. Böylece kamunun çok fazla zaman ve kaynak harcayarak hazırladığı projeler ve hesapladığı yaklaşık maliyetler, kanunun öngördüğü amaçlara hizmet etmeyecek, ihale öncesi hesaplanan maliyetlere göre bu iş için ayrılması öngörülen ödenek anlamsız hale gelecektir.

Uygulamada tecrübe edilen bu durum da göstermektedir ki; yeni (temelden) bina işleri hariç, bina büyük onarım işleri ve güçlendirme inşaatlarında uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslim götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlar için birim fiyat sözleşme usulünün karma olarak uygulanması, bu projelerin daha sağlıklı olarak gerçekleşmesine olanak sağlayacaktır. Bunun için kanundaki “bina işleri hariç” ifadesi yerine “yeni (temelden) bina işleri hariç” şeklinde düzeltme yapılması ile bina yapım işlerinin daha sağlıklı ihale edilebilmesi sağlanmalıdır [6].

3.2 Ekonomik Açıdan En Avantajlı Teklif Kavramı Kapsamında Karşılaşılan Sorunlar

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “İhalenin karara bağlanması ve onaylanması” başlıklı 40. maddesinde şu ifadeler yer almaktadır:

“...yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece en düşük fiyat esasına göre belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda; işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerler olarak ifade edilmesi zorunludur. Parasal değerler olarak ifade edilmesi mümkün olmayan unsurlar için ihale dokümanında nispi ağırlıklar belirlenir.”

Bu ifadelerden ekonomik açıdan en avantajlı teklifin asıl olarak en düşük fiyat teklifi olarak algılanması gerekliliği anlaşılmaktadır. İstisna olarak *ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece en düşük fiyat esasına göre belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda* gibi bir ifade kanunda geçmektedir. Bu ifade hem nesnel kriterlere oturtulması bakımından son derece zayıf hem de fiyat dışı unsurların

değerlendirilmeye alınması konusunda çok açık bir kısıtlamaya sebep olan bir ifadedir [3].

4734 sayılı kanunun hazırlanış mantalitesine ve gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara aykırı olan bu hususun değiştirilerek, fiyat dışı unsurların her aşamada ve her durumda değerlendirmeye alınması sağlanmalı ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece en düşük fiyat teklifi olması kabulü ve beklentisi ortadan kaldırılmalıdır.

3.3 Değerlendirme Aşaması Süreciyle İlgili Olarak Karşılaşılan Sorunlar

Kanunun uygulaması aşamasında karşılaşılan sorunlardan biri de tekliflerin değerlendirme aşamasındaki problemlerdir. Kamu İhale Kurumu'na yapılan başvurulara ve bu başvurular üzerine kurum tarafından alınan kararlardan da anlaşılacağı üzere, idareler ihaleleri sonuçlandırırken yaptıkları değerlendirmelerde, önemli hatalara düşebilmektedirler. Bu yanlışlıkların devam etmemesi veya en aza indirgenebilmesi için bu kararlar dikkatle incelenmeli ve değerlendirilmelidir.

Kamu İhale Kurumu'na yapılan başvuruların önemli bir kısmı *ihale sürecinde idareye yapılan şikayet başvuruları üzerine verilen kararların tebliğ ya da bildirim tarihinden, otuz günlük cevap verme süresi içinde bir karar alınmaması durumunda bu sürenin bitiminden itibaren onbeş gün içinde Kamu İhale Kurumu'na yapılacak olan başvuru* şeklinde tanımlanan “itirazın şikayet başvurusu”dur. Bu başvurular üzerine verilen kararlara ait 2008 yılı istatistikleri Çizelge 3.1a ve Çizelge 3.1b’de verilmiştir.

Çizelge 3.1a : İhale Türüne Göre Kurul Tarafından Alınan İtirazen Şikayet Kapsamındaki Kararların Sayısal ve Oransal Dağılımı

Karar Türleri	Mal	Hizmet	Yapım	Toplam
BAŞVURUNUN UYGUN BULUNMADIĞINA	322	954	335	1.611
İhale Türleri İçindeki Yüzde	20	59,2	20,8	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	50	41	52,5	44,6
İPTAL	192	788	98	1.078
İhale Türleri İçindeki Yüzde	17,8	73,1	9,1	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	29,8	33,8	15,4	29,9
DÜZELTİCİ İŞLEM	83	316	175	574
İhale Türleri İçindeki Yüzde	14,5	55,1	30,5	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	12,9	13,6	27,4	15,9
KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA	42	258	19	319
İhale Türleri İçindeki Yüzde	13,2	80,9	6,00	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	6,5	11,1	3	8,8
İPTALİN İPTALİ	5	12	11	28
İhale Türleri İçindeki Yüzde	17,9	42,9	39,3	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	0,80	0,50	1,7	0,80
TOPLAM	644	2.328	638	3.610
İhale Türleri İçindeki Yüzde	17,80	64,5	17,7	100
Karar Türleri İçindeki Yüzde	100	100	100	100

Çizelge 3.1b : İhale Türüne Göre Kurul Tarafından Alınan İtirazen Şikayet Kapsamındaki Kararların Detaylı Olarak Sayısal ve Oransal Dağılımı

Karar Türleri	İhale Türleri			Toplam	
	Mal	Hizmet	Yapım	Karar Sayısı	Toplam Kararlar İçindeki Yüzde
1. Red Kararları	322	954	335	1.611	43,59
1.1 Başvurunun Uygun Bulunmadığına	312	930	303	1.545	42,34
1.2. Başvurunun Uygun Bulunmadığına ve İlgili Kuruma/Bakanlığa Bildirim	10	22	31	63	1,75
1.3. Başvurunun Uygun Bulunmadığına ve Cumhuriyet Savcılığına Bildirim	0	2	1	3	0,08
2.İptal Kararları	192	788	98	1.078	29,86
2.1. İptal	189	756	92	1.037	28,,73
2.2. İptal ve İlgili Kuruma/Bakanlığa Bildirim	3	26	4	33	0,91
2.3. İvedilik İptal	0	5	1	6	0,17
2.4. İptal ve Cumhuriyet Savcılığına Suç Duyurusu	0	1	1	2	0,06
3.Düzeltilici İşlem Kararları	83	316	175	574	15,9
3.1. Düzeltilici İşlem	82	308	170	560	15,51
3.2. Düzeltilici İşlem ve İlgili Kuruma/Bakanlığa Bildirim	1	6	4	11	0,3
3.3. Düzeltilici İşlem ve Cumhuriyet Savcılığına Suç Duyurusu	0	2	1	3	0,08
4.Karar Verilmesine Yer Olmadığı Kararlar	42	258	19	319	8,84
4.1. İhalenin İdare Tarafından İptal Edilmesi	29	47	7	83	2,3
4.2. Kik'in İhaleye İlişkin Alınmış Bir Kararı Olması	12	207	11	230	6,37
4.3. Diğer Nedenler	1	4	1	6	0,17
5. Diğer Kararlar	5	12	11	28	0,78
5.1. İptalin İptali	5	12	11	28	0,78
Toplam	644	2.328	638	3.610	100

Ayrıca kurul tarafından alınan uyuşmazlık kararlarının yargıya intikal ettirilmesi sonucunda alınan kararların sayısı ve oransal dağılımı ihale türlerine göre Çizelge 3.2'de verilmiştir.

Çizelge 3.2 : İhale Türlerine Göre Mahkeme Tarafından Bozulan Kurul Kararlarının Oransal Dağılımı [13]

İhale türleri

Karar Türleri	Mal	Hizmet	Yapım	Toplam
İtirazen Şikayet Üzerine Alınan Kararlar	644	2.328	638	3.610
Yargı Kararına Uyuma Kararları	17	57	67	144
Yargıya İntikal Eden Kararların Oranı	2,64	2,45	10,5	3,9

Yapım işlerinde alınan uyuşmazlık kararlarının %10,5'inin yargıya intikal ettirilmiş olması ve itirazın şikayet kapsamındaki kararların yaklaşık %46'lık kısmının iptal,düzeltilici işlem gibi kararlarla sonuçlanması dikkat çekicidir. Bu veriler de göstermektedir ki, tekliflerin değerlendirilme aşamasında idareler hatalar yapabilmektedir. Bu sorunların giderilebilmesi için;

- Kanun ve yönetmeliklerin çok açık ve anlaşılır olması, yoruma açık olmaması,
- Beyana tam güven, çok sıkı denetim yapılarak imtiyazsızlık ortamı oluşturularak adaletin tam tecellisi,
- KİK'in yapısının gözden geçirilmesi, meslek temsilcilerinin sayısının artırılması, cezaların getirilmesi, yerinde olacaktır [3].

3.4 Aşırı Düşük Teklif Değerlendirmesi Nedeniyle Karşılaşılan Sorunlar

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Aşırı Düşük Teklifler" başlıklı 38. maddesinde şu hükümler bulunmaktadır:

"İhale komisyonu verilen teklifleri 37. maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif

sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

- a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,
- b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
- c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

Hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.”

Aşırı düşük tekliflerin hesaplanmasında aşağıdaki formül kullanılır [15]:

Yapım işleri ihalelerinde, 4734 sayılı Kanununun 37 nci maddesi uyarınca geçerli teklifler tespit edildikten sonra;

Yaklaşık maliyetin % 120'sinin üzerindeki ve % 40'ının altındaki teklifler dikkate alınmaksızın, geçerli tekliflerin aritmetik ortalaması ve standart sapması hesaplanır.

T_{ort1} : Geçerli tekliflerin (T_n) aritmetik ortalaması ($T_{ort1} = \frac{\sum T_n}{n}$)

σ : Geçerli tekliflerin standart sapması ($\sigma = \sqrt{\frac{\sum (T_n - T_{ort1})^2}{(n-1)}}$)

Aritmetik ortalamadan standart sapma çıkartılır ve eklenir.

$T_{ort1} - \sigma$

$T_{ort1} + \sigma$

Aritmetik ortalama değerinin standart sapma kadar aşağısı ve standart sapma kadar yukarısı arasında kalan bölgede yer alan tekliflerin tekrar ortalaması alınmak suretiyle, ikinci aritmetik ortalama bulunur.

T_i : Standart sapma aralığında kalan teklifler : { T_i : ($T_{ort1} - \sigma \leq T_i \leq T_{ort1} + \sigma$) }

T_{ort2} : Standart sapma aralığında kalan tekliflerin (T_i) aritmetik ortalaması ($T_{ort2} = \frac{\sum T_i}{n}$)

Hesaplanan ikinci aritmetik ortalama yaklaşık maliyete bölünmek suretiyle (C) değeri elde edilir.

C: $T_{ort2}/YM \rightarrow$

(C) değeri aşağıdaki eşitliklerin ilgili olanında yerine konularak (K) değeri bulunur.

$$C < 0,60 \rightarrow K = C$$

$$0,60 \leq C \leq 1,00 \rightarrow K = \frac{(3,2 C - C^2 - 0,6)}{(C+1)}$$

$$C > 1,00 \rightarrow K = \frac{(C^2 - 0,8 C + 1,4)}{(C+1)}$$

Sınır değer aşağıdaki eşitlikten bulunur:

$$SD (\text{Sınır değer}) = \frac{K \times T_{orta}}{c}$$

Yaklaşık maliyetin % 120'sinin üzerinde ve % 40'ının altındaki teklifler dışında tek geçerli teklif bulunması durumunda; " T_{ort2} " değeri tek geçerli teklife eşittir. Yaklaşık maliyetin % 40 - % 120 aralığında geçerli teklif bulunmaması durumunda; sınır değer yaklaşık maliyetin % 40'ıdır

İstanbul ilinde Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü'nce 2007 ve 2008 yıllarında yapılan bazı ihalelere ait bilgiler Çizelge 3.3a ve Çizelge 3.3b'de verilmiştir [8]. İdare ihalelere katılıp da aşırı düşük teklif sınırının altında teklif veren firmaların tekliflerine ait metrajlar ve fiyat tekliflerini, ihaleden önce kendisinin hazırladığı yaklaşık maliyet ve metrajlarla karşılaştırır. Eğer bir uyumsuzluk veya hata söz konusuysa EK A'daki gibi bir eksik ve hata raporu hazırlanır ve teklif geçersiz sayılır [9]. Ayrıca bu firmalardan EK B'de örneği görülen bir yazı ile, tekliflerinin neden bu seviyede olduğunun açıklanması istenir [8]. Eğer yapılan açıklamalar makul görülür ve firmanın bu fiyatlarla bu işi yapabileceği anlaşılırsa teklifin uygun olduğu sonucuna varılır.

Çizelge 3.3a : İstanbul ilinde, 2007 ve 2008 yıllarında yapılan bazı ihalelere ait sayısal bilgiler

Sıra No	İşin Adı	Sözleşme Bedeli	Yaklaşık Maliyeti	Aşırı Düşük Teklif Sınırı
1	İstanbul ... İ.Ö.O. İnşaatı İşİ	749,750.00	1,059,127.00	765,748.82
2	İstanbul ... Lojman İnşaatı İşİ	1,226,000.00	1,769,516.47	1,334,215.41
3	İstanbul ... Endüstri Meslek Lisesi İnşaatı İşİ	4,794,891.45	7,194,917.00	4,986,077.00
4	İstanbul ... Endüstri Meslek Lisesi 1. Etap İnşaatı İşİ	2,278,053.00	3,240,670.00	2,313,838.38

Çizelge 3.3b : İstanbul ilinde, 2007 ve 2008 yıllarında yapılan bazı ihalelerdeki aşırı düşük teklifler

Sıra No	İşin Adı	AŞIRI DÜŞÜK TEKLİFLER			
		1	2	3	4
1	İstanbul ... İ.Ö.O. İnşaatı İşİ	749,750.00			
2	İstanbul ... Lojman İnşaatı İşİ	1,226,000.00			
3	İstanbul ... Endüstri Meslek Lisesi İnşaatı İşİ	4,870,000.00	4,794,891.00	4,758,000.00	4,300,000.00
4	İstanbul ... Endüstri Meslek Lisesi 1. Etap İnşaatı İşİ	2,278,053.00	2,244,455.00	2,200,000.00	1,945,533.00

Aşırı düşük sorgulamasındaki amaç, firmanın kendisi açısından kısa ve uzun vade hedefleri doğrultusunda kar etmese de zarar etmeden işi tamamlaması ve haksız rekabete yol açarak, diğer firmaların önünün kesilmesinin önlenmesidir. Yapılması gereken bu değerlendirmeler yapılırken firmaların geçmiş performansları, firma yapıları, bünyesindeki iş miktarları, üstlendikleri işlerdeki tutum ve davranışları vb. ek kriterler de göz önünde bulundurulmalıdır [3].

Genel olarak kamu alımlarında ihale sisteminin amacı, işi piyasa fiyatları ile planlanan sürede, ön görülen bütçe sınırları içinde kalarak en ekonomik maliyetle, fen ve sanat kurallarına uygun olarak istenilen kalitede gerçekleştirebilecek yükleniciyi seçmek olmalıdır. Yükleniciler ise edimini yerine getirirken satın aldığı malzemenin bedelini, çalıştırdığı işçinin ücretini, sosyal güvenlik primini ve vergisini ödemek zorundadır. Bu da ancak aldığı işten kar etmesi ile mümkündür. Aşırı düşük teklif vererek ihaleyi almaya çalışan yükleniciler, teklif ettikleri bu bedelle işi fen ve sanat kurallarına uygun yapıp nasıl kar edeceklerini somut verilerle ispatlamak zorundadır [7].

İhalenin aşırı düşük teklif veren yükleniciye verilmesi, işin kalitesini doğrudan etkileyebilmektedir. Aşırı düşük teklif veren yüklenici eğer işi fen ve sanat kurallarına uygun olarak istenen kalitede yapabileceğini kanıtlayabiliyorsa, kamunun o işten kar etmesi sağlanabilir. Ancak işin piyasa fiyatlarının altına yapılmasını kabul edip kamunun kar etmesini sağlamayı amaçlarken, tam tersine ileride çıkabilecek kalite eksiklikleri veya ilave maliyetler kamunun zarar etmesine sebep olabilir.

3.5 İhale Süreci (sürelerin uzunluğu) Nedeniyle Karşılaşılan Sorunlar

İhalelerde rekabetin sağlanması ve isteklilerin ihalelere gerekli şekilde hazırlanabilmeleri için ilan sürelerinin mümkün olduğunca uzun tutulması gerekmektedir. Ancak bu sürelerin de ihaleye katılan istekliler tarafından suistimal edilmemesi gerekmektedir. Zira özellikle bir ihaleye itiraz geldiğinde ihalenin sonuçlanma süreleri 3-4 ayı bulabilmektedir. Yıllara sari olmayan yapım işlerinin, ödeneklerinin bir sonraki yıla aktarılamamasından dolayı, sözleşme yılı içinde tamamlanması istendiğinden bu konuda problemler oluşmaktadır. İhale sonucuna yönelik itirazların bir kısmı gerçekten hak kaybına uğranılmadığı halde yapılmaktadır. İhaleyi alamayan isteklilerin bir kısmı, herhangi bir nedenle idareye şikayet sürecini tamamladıktan sonra, Kamu İhale Kurumu'na şikayette bulunarak

ihale sürecini uzatma yoluna gitmektedir. Özellikle sene sonuna yakın ihalelerde bu durum menfaat aracı olarak kullanılmaktadır. Bu tarz haksız şikayetler kanuni bir yaptırımla zorlaştırılmalıdır [3]. Ancak bu tür durumları engellemek amacıyla düzenlemeler yapılırken, haklı şikayet başvurularının yapılmasını zorlaştıracak düzenlemelerden kaçınılmalıdır.

4. 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPAN 5812 SAYILI KANUNUN ÖNEMLİ MADDELERİ

Ocak 2002 tarihinde yasalaşp, 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, birçok bakımdan büyük yenilikler içeren bir yasa olmasının yanında, uygulamada karşılaşılan birtakım sorunların çözümüne ilişkin olarak da, değişikliklere muhtaç olan bir metindir. Bu sebeple ilki Haziran 2002'de çıkarılan 4761 sayılı kanun olmak üzere toplam 17 adet kanunla Kamu İhale Kanunu'nda değişiklikler yapılmıştır. Bu bölümde 20 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5812 sayılı kanunun belli başlı maddeleri sıralanacak, daha sonraki bölümlerde ise yapılan tüm değişikliklerin (özellikle 5812 sayılı kanunla yapılan değişikliklerin) , adayı olduğumuz Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulamalarla ne kadar örtüştüğü incelenecektir.

Kamu İhale Kanunu'nda değişiklik yapan 5812 sayılı kanunun önemli maddeleri şöyle sıralanabilir [13]:

1) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu kanuna tâbi olunmayan durumları içeren 3. maddesinde ve bu maddeyle ilgili olan "İstisnalara İlişkin Esas ve Usuller" başlıklı Geçici 4. maddesinde aşağıdaki değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır:

a) *Değişiklikten Önce* : Savunma, güvenlik ve istihbaratla ilgili mevzuat uyarınca gizlilik içinde yürütülmesi gerektiği, her bir ihale için ihale yetkilisince onaylanan; uçak, helikopter, gemi, denizaltı, tank, panzer, roket, füze gibi araç, silah, silah malzeme ve teçhizatı ve sistemleri ve harp malzemeleri ile bunların araştırma-geliştirme, eğitim, üretim, modernizasyon, yazılım ve mühimmat ihaleleri ile bunlarla ilgili sefer stokları, bakım, işletme ve idameye yönelik mal ve hizmetler, Devlet güvenliği ve istihbaratı kapsamındaki hizmet, malzeme, teçhizat ve sistem alımları,

Değişiklikten Sonra : Savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilen

veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri.

b) Değişiklikten Önce : Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları

Değişiklikten Sonra : Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalandığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları

c) EK : Araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar,

d) EK : Sağlık hizmeti sunan bu Kanun kapsamındaki idarelerin teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerinden yapacakları mal ve hizmet alımları,

e) EK : Uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşmalar veya sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları.

f) EK : Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereğince Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından uygulanacak usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından; (n) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak ilgili bakanlıklar tarafından hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

2) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı, 4. maddesine aşağıdaki eklemeler yapılmıştır:

İstekli olabilecek: İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişim,

Ön ilan: Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuru,

Elektronik Kamu Alımları Platformu: İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortam,

Dinamik alım sistemi: İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterli kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım süreci,

Elektronik eksiltme: Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metodları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemler,

Çerçeve anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşma.

3) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları" başlıklı, "ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir." açıklamalı 10. maddesinde aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : İsteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerde; mal ve hizmet alımları için son beş yıl içinde, yapım işleri için ise son on beş yıl içinde kamu veya özel sektörde o işe ait sözleşme bedelinin en az % 70'i oranında gerçekleştirdiği veya % 50'si oranında denetlediği veyahut yönettiği idarece kusursuz kabul edilen benzeri işlerle ilgili deneyimini gösteren belgeler.

Değişiklikten Sonra : İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;

- Son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

- Son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
- Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son on beş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,
- Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,
- Devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlanması şartıyla, son on beş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.

b) Değişiklikten Önce : Yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler, en fazla beşte bir oranında dikkate alınır.

Değişiklikten Sonra : Denetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler ilk beş yıl en fazla beşte bir oranında, daha sonraki yıllarda gerçek kişiler ile tüzel kişilerin en az beş yıldır yarısından fazla hissesine sahip olan mühendis ve mimarların iş denetleme nedeniyle alacakları belgeler tam olarak, yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler en fazla beşte bir oranında dikkate alınır.

4) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye Katılmayacak Olanlar" başlıklı, 11. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten Önce : Bu kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan ve organize suçlardan dolayı hükümlü bulunanlar.

Değişiklikten Sonra : Bu kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

5) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhale ilan süreleri ve kuralları ile ön ilan" başlıklı, 13. maddesine aşağıdaki eklemeler yapılmıştır:

- İlanların, elektronik araçlar ile hazırlanması ve gönderilmesi halinde, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki ilan süresi yedi gün kısaltılabilir. İlan ile ihale ve ön yeterlik dokümanına Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden doğrudan erişimin temin edilmesi halinde, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki ilan süresi ile belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak ihalelerde ön yeterliği belirlenen adaylara yapılacak kırk günlük davet süresi beş gün kısaltılabilir.

- İdareler, yaklaşık maliyeti 8'inci maddede belirtilen eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihaleler için Kamu İhale Bülteninde ön ilan yapabilirler. Uluslararası ilan yapılan haller dahil ön ilan yapılması halinde kırk günlük ilan ve davet süresi yirmi dört güne kadar indirilebilir.

- Ön ilanda aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresi.

İhalenin adı, niteliği, türü ile mal ve hizmet alımlarında kalemler ve tahmini miktarlar, yapım işlerinde ise işin yapılacağı yer, yapı tekniği ve ihtiyaç programına göre tahmin edilen fiziki miktarı veya kapsamı.

Çerçeve anlaşma yapılıp yapılmayacağı.

İhalenin yapılacağı yer.

İhale ilanının yılın hangi çeyreğinde yayımlanacağı.

- Ön ilan yapılan hallerde, dördüncü fıkrada belirtilen süre indiriminden faydalanabilmesi için ihale ilanının ön ilan tarihinden itibaren en az kırk gün sonra yayımlanması gerekir. Ön ilan yapılmış olması idareye ihale yapma yükümlülüğü getirmez.

- Ön ilan yapılan hallerde ihalenin açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usullerinden biriyle gerçekleştirilmesi zorunludur.

- Ön ilanlar Kamu İhale Bülteninde ücretsiz yayımlanır.

6) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Belli İstekliler Arasında İhale Usulü" başlıklı, 20. maddesinde aşağıdaki değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : İşin özelliğinin uzmanlık ve/veya yüksek teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi bu usule göre yaptırılabilir.

Değişiklikten Sonra : Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değer yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.

b) Değişiklikten Önce : Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

Değişiklikten Sonra : Teklif vermeye davet edilmeyenlere davet edilmeme gerekçeleri yazılı olarak bildirilir.

c) EK : Ön yeterlik ilanında ve dokümanında belirtilmek kaydıyla; yeterlikleri tespit edilenler arasından dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanarak listeye alınan belli sayıda istekli veya yeterli bulunan isteklilerin tamamı teklif vermeye davet edilebilir.

7) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Pazarlık Usulü" başlıklı, 21. maddesinde aşağıdaki hükümler yer almaktadır:

Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a. Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b. Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c. Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d. İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e. İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f. (Ek: 4964/ 14 md.) İdarelerin yaklaşık maliyeti elli milyar Türk Lirasına (yüzbirbin doküzyüzseksenaltı Yeni Türk Lirasına)(*) kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

Yukarıda giriş kısmı verilen bu maddede aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. Ancak, bu bentlere göre yapılacak ihalelere en az üç istekli davet edilmelidir.

Değişiklikten Sonra : (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. İlan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir.

b) Değişiklikten Önce : (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde istekliler, öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda fiyatı içermeyen ilk tekliflerini sunar. İdarenin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılayacak yöntem ve çözümler üzerine ihale komisyonu her bir istekli ile görüşür. Teknik görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden, gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyat tekliflerini de içerecek şekilde son tekliflerini vermeleri istenir.

Değişiklikten Sonra : (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde, ihale dokümanında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre yeterliği tespit edilen istekliler, öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda fiyatı içermeyen ilk tekliflerini sunar. İdarenin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılayacak yöntem ve çözümler üzerinde ihale komisyonu her bir istekli ile görüşür. Teknik görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden, gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyat tekliflerini de içerecek şekilde tekliflerini vermeleri istenir.

c) Değişiklikten Önce : (a), (b) ve (c) bentlerine göre yapılacak ihalelerde, verilen son teklifler üzerinde fiyat görüşmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır.

Değişiklikten Sonra : Bu madde kapsamında yapılacak ihalelerde, ilk fiyat tekliflerini aşmamak üzere isteklilerden ihale kararına esas olacak son yazılı fiyat teklifleri alınarak ihale sonuçlandırılır.

d) Değişiklikten Önce : (f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

Değişiklikten Sonra : (b), (c) ve (f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.

8) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı, ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurulabilen durumları açıklayan, 22. maddesinde aşağıdaki değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : Özelliğinden dolayı stoklama imkanı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbî sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları.

Değişiklikten Sonra : Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.

b) Değişiklikten Önce : 4353 sayılı Kanunun 22 nci ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları.

Değişiklikten Sonra : 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

c) EK : Seçim dönemi bitmeden önce seçimlerin yenilenmesine veya ara seçime ya da Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasına karar verilen hallerde; Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılacak filigranlı oy pusulası kağıdı ve filigranlı oy zarfı

kağıdı alımı ile oy pusulası basım hizmeti alımı, mahalli seçimlerde ise İl Seçim Kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

9) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İlanın Uygun Olmaması" başlıklı 26. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten önce : Ancak, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, idarelerce ilânların yayımlanmasını takibeden on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

Değişiklikten sonra : Ancak, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, 13 üncü maddeye göre yirmibeş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden onbeş gün diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

10) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tekliflerin Alınması ve Açılması" başlıklı 36. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten önce : İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

Değişiklikten sonra : İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

11) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tekliflerin Değerlendirilmesi" başlıklı 37. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten önce : Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerin eksik olması veya belgelerde önemsiz bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik belge veya bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede eksik belge veya bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır. Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır.

Değişiklikten sonra : Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir. Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

12) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Aşırı Düşük Teklifler" başlıklı 38. maddesine aşağıdaki ek yapılmıştır:

EK : İhale komisyonu, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterleri esas alır. Kurum bu maddenin uygulanmasında; aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer veya sorgulama kriterleri ya da ortalamalar belirlemeye yetkilidir.

13) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalelerin Karara Bağlanması ve Onaylanması" başlıklı, 40. maddesinde aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece en düşük fiyat esasına göre belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda; işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerler olarak ifade edilmesi zorunludur. Parasal değerler olarak ifade edilmesi mümkün olmayan unsurlar için ihale dokümanında nispi ağırlıklar belirlenir.

Değişiklikten Sonra : Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir.

b) Değişiklikten Önce : İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idareler, ihale üzerinde kalan isteklinin 58 inci maddeye göre yasaklı olup olmadığını anılan maddeye göre teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorundadır.

Değişiklikten Sonra : İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idareler, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorundadır. İki isteklinin de yasaklı çıkması durumunda ihale iptal edilir.

14) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kesinleşen İhale Kararlarının Bildirilmesi" başlıklı 41. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten önce : (Değişik: 4964/ 26 md.) İhale sonucu, ihale kararlarının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç üç gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil ihaleye teklif veren bütün isteklilere imza karşılığı tebliğ edilir veya iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın isteklilere tebliğ tarihi sayılır.

İhaleye katılan isteklilerden teklifi değerlendirmeye alınmayan veya uygun görülmeyenlerin tebliğ tarihini izleyen beş gün içinde yazılı talepte bulunmaları halinde, idare talep tarihini izleyen beş gün içinde yazı ile gerekçelerini bildirmek zorundadır.

İhale kararlarının ihale yetkilisi tarafından iptal edilmesi durumunda da isteklilere aynı şekilde bildirim yapılır.

Değişiklikten sonra : İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç üç gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir. İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.

İhale kararının ihale yetkilisi tarafından iptal edilmesi durumunda da isteklilere gerekçeleri belirtmek suretiyle bildirim yapılır.

İhale sonucunun bütün isteklilere bildiriminden itibaren; 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün geçmedikçe sözleşme imzalanamaz.

15) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Sözleşmeye Davet" başlıklı 42. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten önce : 41 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelerin bitimini veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde kalan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu imza karşılığı tebliğ edilir veya iadeli taahhütlü mektup ile tebligat adresine postalanmak suretiyle bildirilir. Mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir.

Değişiklikten sonra : 41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

16) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Tekliflerin Değerlendirilmesi ve İhalenin Yapılması" başlıklı, 52. maddesinde aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerin eksik olması veya belgelerde önemsiz bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik belge veya bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede eksik belge veya bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır.

Değişiklikten Sonra : Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede eksik bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir.

b) Değişiklikten Önce : Bu işlemlerden sonra, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilerin malî teklif zarfları açılır ve teklif fiyatları okunarak bir tutanakla tespit edilir.

Değişiklikten Sonra : Bu işlemlerden sonra, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilerin mali teklif zarfları açılır ve teklif edilen fiyatlar ile yaklaşık maliyet açıklanarak bir tutanakla tespit edilir.

17) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalelere Yönelik Başvurular" başlıklı, 54. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten Önce : İdareler ve ihale komisyonları, ihalelerin bu Kanunda belirtilen esas ve usullere uygun olarak yapılması hususunda yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusuna karşı da sorumludur. Bu sorumlulukların ihlali sonucu bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia

eden yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusu aşağıda belirtilen aşamaları takip ederek yazılı şikâyet suretiyle inceleme talebinde bulunabilir.

Değişiklikten Sonra : İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazın şikayet başvurusunda bulunabilirler.

Şikayet ve itirazın şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

Şikayet başvuruları idareye, itirazın şikayet başvuruları Kuruma hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

Dilekçelerde aşağıdaki hususlara yer verilir:

- Başvuru sahibinin, varsa vekil ya da temsilcisinin adı, soyadı veya unvanı ve adresi.
- İhaleyi yapan idarenin ve ihalenin adı veya ihale kayıt numarası.
- Başvuruya konu olan durumun farkına varıldığı veya bildirildiği tarih.
- Başvurunun konusu, sebepleri ve dayandığı deliller.
- İtirazın şikayet başvurularında idareye yapılan şikayetin ve varsa şikayete ilişkin idare kararının bildirim tarihi.

Şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneğinin eklenmesi zorunludur. Aday veya isteklinin başvuru belgeleri veya teklif zarfı içerisinde bu belgelerin bulunması durumunda, dilekçe ekinde söz konusu belgeler aranmaz.

İtirazın şikayette bulunanlardan 53 üncü maddenin (j) bendinin (2) nolu alt bendinde belirtilen bedelin dört katı tutarına kadar başvuru teminatı alınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Başvuru teminatları Kurum hesaplarına yatırılır. Bu teminatlar Kurum gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı hesaplarda tutulur.

İtirazın şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerinin, varsa şikayete idarece verilen cevabın bir örneği ile başvuru bedeli ve teminatının Kurum hesaplarına yatırıldığına dair belgenin eklenmesi zorunludur.

Aynı kişi tarafından birden fazla ihaleye, birden fazla kişi tarafından ise aynı ihaleye tek dilekçe ile başvuruda bulunulamaz.

Belirtilen hususlara aykırılık içeren ve henüz başvuru süresi dolmamış olan başvurulardaki eksiklikler, idare veya Kurumun bildirim yapma zorunluluğu bulunmaksızın, başvuru süresinin sonuna kadar başvuru sahibi tarafından giderilebilir.

Başvurular üzerine ihaleyi yapan idare veya Kurum tarafından gerekçeli olarak;

- İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işleme giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,

- İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltici işlem belirlenmesine,

- Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşme imzalanmış olması veya şikayete konu işlemlerde hukuka aykırılığın tespit edilememesi veya itirazın şikayet başvurusuna konu hususun Kurumun görev alanında bulunmaması hallerinde başvurunun reddine,

karar verilir. Kurumun görev alanında bulunmaması hali hariç, itirazın şikayet başvurusunun reddedilmesi durumunda, başvuru teminatı yatırılan hallerde teminatın gelir kaydedilmesine de karar verilir.

Dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme ve çerçeve anlaşmalara ilişkin başvuru esas ve usulleri Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

18) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdareye Şikayet Başvurusu" başlıklı, 55. maddesinde aşağıdaki değışiklik yapılmıştır:

Değışiklikten Önce : İhalelere ilişkin olarak yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusu tarafından öncelikle idareye şikâyette bulunulur.

Bu şikâyetler;

- Sözleşme imzalanmamışsa,

- Yapım müteahhidi, tedarikçi veya hizmet sunucusunun şikâyete yol açan durumların farkına vardığı veya farkına varmış olması gerektiği tarihi izleyen on beş gün içinde yapılmışsa,

İdarece dikkate alınır.

(Üçüncü ve dördüncü fıkralar Mülga: 4964/ 33 md.)

(Değişik: 4964/ 33 md.) İdare, şikâyetin verilmesini izleyen otuz gün içinde gerekçeli bir karar alır. Bu kararda, şikâyet tamamen veya kısmen haklı bulunmuşsa alınması gereken düzeltici önlemler de belirtilir. Alınan karar, bütün aday veya isteklilere karar tarihini izleyen yedi gün içinde bildirilir.

(Değişik: 4964/ 33 md.) Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması veya süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda aday veya istekli, karar verme süresinin bitimini veya karar tarihini izleyen on beş gün içinde Kuruma itirazın şikâyet başvurusunda bulunabilir.

(Değişik: 4964/ 33 md.) Şikâyet sunulduktan sonra, ihale yetkilisince ivedilik ve kamu yararı bulunması nedeniyle ihale işlemlerine devam edilmesi gerektiği onaylanmadıkça idare sözleşme imzalayamaz. İhale işlemlerine devam edilmesi konusunda gerekçeli olarak alınan bu onay, sözleşme imzalanmadan en az yedi gün önce şikâyette bulunan aday veya istekliye tebliğ edilmiş olmasını sağlamak üzere gerekli süre dikkate alınarak bildirilir. İdarece usulüne uygun bildirim yapılmadan sözleşme imzalanmışsa, ihale kararı ve sözleşme hükümsüz sayılır.

(Değişik: 4964/ 33 md.) İhale işlemlerine devam edilerek sözleşme imzalanabileceğinin bildirilmesi durumunda ise, şikâyette bulunan aday veya istekli, kendisine bildirim yapıldığı tarihi izleyen üç gün içinde Kuruma itirazın şikâyet başvurusunda bulunabilir.

Değişiklikten Sonra : Şikâyet başvurusu, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren 21'inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce, ihaleyi yapan idareye yapılır. İlanda yer alan hususlara yönelik başvuruların süresi ilk ilan tarihinden, ön yeterlik veya ihale dokümanının ilana yansımaya diğer hükümlerine yönelik başvuruların süresi ise dokümanın satın alındığı tarihte başlar.

İlan, ön yeterlik veya ihale dokümanına ilişkin şikâyetler birinci fıkradaki süreleri aşmamak üzere en geç ihale veya son başvuru tarihinden üç iş günü öncesine kadar yapılabilir. Bu yöndeki başvuruların idarelerce ihale veya son başvuru tarihinden

önce sonuçlandırılması esastır. Şikayet üzerine yapılan incelemede tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin bulunması ve idarece ihale dokümanında düzeltme yapılmasına karar verilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılarak 29'uncu maddede belirtilen usule göre son başvuru veya ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere ertelenir. Ancak belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde 26'ncı maddeye göre işlem tesis edilir.

İdare, şikayet başvurusu üzerine gerekli incelemeyi yaparak on gün içinde gerekçeli bir karar alır. Alınan karar, şikayetçi ile diğer aday veya istekliler ile istekli olabileceklere karar tarihini izleyen üç gün içinde bildirilir. İlan ile ihale veya ön yeterlik dokümanına yönelik başvurular dışında istekli olabileceklere bildirim yapılmaz.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini, süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda ise başvuru sahibi dahil aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından idarece alınan kararın bildirimini izleyen on gün içinde Kuruma itirazın şikayet başvurusunda bulunulabilir.

İdareye şikayet başvurusunda bulunulması halinde, başvuru üzerine alınan kararın son bildirim tarihini, süresi içerisinde bir karar alınmaması halinde ise bu sürenin bitimini izleyen tarihten itibaren on gün geçmeden ve itirazın şikayet başvurusunda bulunulmadığı hususuna ilişkin sorgulama yapılmadan veya itirazın şikayet başvurusunda bulunulması halinde ise Kurum tarafından nihai karar verilmeden sözleşme imzalanamaz.

19) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kuruma İtirazen Şikayet Başvurusu" başlıklı, 56. maddesinde aşağıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten Önce : (Değişik: 4964/ 34 md.) İhalelere ilişkin olarak yapım müteahhidi, tedarikçi ya da hizmet sunucusu tarafından, Kurumun nihai kararları üzerine yargıya başvurma hakkının saklı olduğu da belirtilmek suretiyle bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı iddia edilen ve düzeltilmesi istenilen durumların bildirilmesi kaydıyla, yukarıda belirtilen hallerde ve sürede Kuruma sözleşme imzalanmadan önce itirazın şikayet başvurusunda bulunulabilir.

(Değişik: 4964/ 34 md.) Kurul, Kuruma gelen itirazın şikayet başvurularıyla ilgili olarak gerekçesini belirtmek suretiyle aşağıdaki işlemlerden birine karar verir:

- İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayacak durumlarda, düzeltici işlemi belirler.
- İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işlemle giderilemeyecek bu Kanuna ve ilgili mevzuatına aykırı bir durumun tespit edilmesi halinde, ihale işlemlerini iptal eder.
- (Değişik: 4964/ 34 md.) İtirazın şikayet başvurusunun uygun bulunmadığını belirler.

(Değişik: 4964/ 34 md.) İtirazın şikayet konusunun açıkça bu Kanuna ve ilgili mevzuatına aykırı olması veya ihale sürecinin devam etmesi ile yapım müteahhidi, tedarikçi, hizmet sunucusu, kamu, idare veya diğer isteklilerin telafisi güç ya da imkansız zararlarının doğma olasılığının bulunması durumlarında, kesin karar verilinceye kadar ihale sürecini durdurur.

(Değişik: 4964/ 34 md.) İhale yetkilisince ivedilik ve kamu yararı bulunması nedeniyle ihale işlemlerine devam edilmesi kararı üzerine yapılan itirazın şikayet başvuruları, gerekli görülmesi halinde ihale süreci durdurularak öncelikle incelenir.

(Değişik: 4964/ 34 md.) Sözleşme imzalandıktan sonra yapılan itirazın şikayet başvuruları Kurul tarafından değerlendirmeye alınmaz. Usulüne uygun olarak yapılan itirazın şikayet başvurularının Kurul tarafından sözleşme imzalanıncaya kadar incelenerek sonuçlandırılması zorunludur.

(Ek: 4761/ 16 md.) (Değişik: 4964/ 34 md.) İtirazın şikayet, dava açılması öncesinde kullanılması zorunlu bir başvuru yoludur. Kurum, yapılan itirazın şikayet başvuruları üzerine, idarece ihale işlemlerine devam edilmesi kararı alınan hallerde beş gün, diğer hallerde ise onbeş gün içinde ihale sürecinin devamına ilişkin karar alır. Kurum, nihai kararını başvuruyu izleyen kırkbeş gün içinde verir.

Kurul tarafından verilen bütün kararlar, taraflara karar tarihini izleyen beş gün içinde tebliğ edilir. Ayrıca, bu kararlar Resmî Gazetede Kurum tarafından yayımlattırılır.

Değişiklikten Sonra : İdareye şikayet başvurusunda bulunan veya idarece alınan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından 55'inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen hallerde ve sürede, sözleşme imzalanmadan

önce itirazen şikayet başvurusunda bulunulabilir. İhalenin iptaline ilişkin işlem ve kararlardan, sadece şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınanlar itirazen şikayete konu edilebilir ve bu kararlara karşı beş gün içinde doğrudan Kuruma başvuruda bulunulabilir.

Kurum itirazen şikayet başvurularını başvuru sahibinin iddiaları ile idarenin şikayet üzerine aldığı kararda belirlenen hususlar ve itiraz edilen işlemler bakımından eşit muamele ilkesinin ihlal edilip edilmediği açılarından inceler. İdare tarafından şikayet veya itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvuruları ise idarenin iptal gerekçeleriyle sınırlı incelenir.

Kanunda belirtilen sürelerle ve usule uyulmadan sözleşme imzalanmış olması veya itirazen şikayet başvurusundan feragat edilmesi itirazen şikayet başvurusunun incelenmesine ve 54 üncü maddede sayılan kararlardan birinin alınmasına engel teşkil etmez.

Kurul tarafından gerekli görülen hallerde tarafların ve ilgililerin dinlenmesine karar verilir. Bu durumda, Kurul tarafından tespit edilen tarihte taraflar ve ilgililer dinlenir.

Kurum, itirazen şikayete ilişkin nihai kararını, incelenen ihaleye ilişkin gerekli bilgi ve belgeler ile ihale işlem dosyasının kayıtlara alındığı tarihi izleyen yirmi gün içinde vermek zorundadır. Bu süre 21'inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihaleler ile şikayet ve itirazen şikayet üzerine alınan ihalenin iptal edilmesi işlemine karşı yapılacak itirazen şikayet başvurularında on iş günü olarak uygulanır.

Kurum, gerekli gördüğü takdirde özel uzmanlık gerektiren teknik hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi kamu veya özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşüne başvurabilir. Görüşüne başvurulmuş özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere (8000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Kurul tarafından belirlenen miktarda ödeme yapılır. Kamu görevlilerinin görüşüne başvurulması halinde ise personele diğer mevzuatta yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın (5000) gösterge rakamı esas alınmak suretiyle aynı esaslar çerçevesinde ödeme yapılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Kurul tarafından verilen bütün kararlar, karar tarihini izleyen beş iş günü içinde taraflara tebligata çıkarılır ve tebligata çıkarıldığı tarihi izleyen beş gün içinde Kurumun internet sayfasında yayınlanır. Kararlara erişim ücrete tabi tutulmaz.

İdareler hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının gerektirdiği işlemleri ivedilikle yerine getirmek zorundadır.

20) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarece Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı, 62. maddesinde aşığıdaki değişiklikler yapılmıştır:

a) Değişiklikten Önce : İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, ihale yetkilisinin onayı alınmak kaydıyla bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir.

Değişiklikten Sonra : İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.

b) Değişiklikten Önce : Yapım işlerinde denetim ve yönetim görevlerinde bulunmayan mühendis veya mimarların, yapım ihalelerine girebilmeleri için mezuniyetinden sonra geçen her yıl için altmış milyar Türk Lirası (yüzyirmiikibin üçyüzsekseneydi Yeni Türk Lirası) (*) olarak hesaplanmak üzere dikkate alınır ve bu Kanununun 10 uncu maddesi kapsamındaki mesleki ve teknik yeterlilik şartı ilgilinin işe başladığı yıl için aranmaz.

Değişiklikten Sonra : İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimine uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüzyirmiikibinüçyüzsekseneydi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu veya her iki ortağın da mühendis olup % 50-% 50 ortak olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.

21) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Bildirim ve Tebligat Esasları" başlıklı, 65. maddesinde aşığıdaki değişiklik yapılmıştır:

Değişiklikten Önce : Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Değişiklikten Sonra : Aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur:

a) Tebligatlar idareler veya Kurum tarafından aşağıdaki yöntemler kullanılarak yapılabilir:

- İmza karşılığı elden.
- İadeli taahhütlü mektupla.
- Elektronik ortamda.
- Faksla.

İadeli taahhütlü mektupla yapılan tebligatlarda mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, yabancı isteklilerde ise ondokuzuncu gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Tebliğatin bu tarihten önce muhataba ulaşması halinde ise fiili tebliğ tarihi esas alınır.

b) İdareler veya Kurum tarafından elektronik ortamda veya faks ile yapılan tebligatlar ile çerçeve anlaşmaya dahil olan istekliler tarafından elektronik ortamda sunulan fiyat tekliflerinin aynı gün teyit edilmesi zorunludur. Elektronik ortamda veya faks ile yapılan bildirimlerde bildirim tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Ancak, idareler veya Kurum ile aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından, elektronik imza kullanılarak yapılan işlemlerde ve şikayet başvurularına ilişkin işlemler dahil Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak ihale sürecine ilişkin işlemlerde teyit aranmaz.

c) Elektronik haberleşmede kullanılacak araçlar ile bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu ve kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır.

d) Her türlü bilgi alışverişi ile bilginin muhafazasında; verilerin bütünlüğü ile tekliflerin ve başvuru belgelerinin gizliliğinin sağlanması esastır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

22) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na aşağıdaki ek maddeler ilave edilmiştir:

Elektronik Kamu Alımları Platformu

EK MADDE 1 - Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerde; bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, ilan, ihale dokümanının hazırlanması ve verilmesi, katılım ve yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması ve onaylanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması gibi ihale süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimler kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebilir.

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca yapılacak bütün ilanlar aynı zamanda Elektronik Kamu Alımları Platformunda da yayımlanır.

Bu Kanun kapsamındaki alımlarda aday veya isteklilerin yeterliğinin tespitine ilişkin olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden sistemler kurulabilir. Bu sistemlerin kurulması, kurdurulması, denetlenmesi, yetkilendirilen kuruluşların yetkilerinin iptal edilmesi veya tedbir niteliğinde kararlar alınması hususlarında Kurum yetkilidir.

Dinamik Alım Sistemi

EK MADDE 4 - Dinamik alım sistemi, piyasada mamul olarak bulunan malların elektronik ortamda alımında kullanılabilir. Sistemin kurulmasında açık ihale usulü uygulanır. Dinamik alım sistemi rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde işletilemez.

Sistemin tesis edileceği hususu Kamu İhale Bülteninde ilan edilmek suretiyle duyurulur. İhale dokümanında; planlanan alımın niteliği, türü ve miktarının yanı sıra satın alma sistemine, bu sistemin işletilmesinde kullanılacak elektronik ekipmana, sisteme teknik olarak bağlanabilmek için gerekli düzenlemelere, sistemin işleyişini düzenleyen kurallara ve diğer hususlara ilişkin bilgilere yer verilir.

Yeterlik kriterlerini sağlayan ve ihale dokümanında yer alan şartlara uygun ön teklif veren bütün isteklilere sisteme dahil olma imkanı verilir. Ön teklifler ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olduğu sürece sürekli olarak geliştirilebilir.

Ön tekliflerin değerlendirilmesi, verildikleri tarihten itibaren onbeş gün içinde tamamlanır. Teklif vermeye davetin henüz yapılmamış olması halinde değerlendirme süresi on beş güne kadar bir defa uzatılabilir.

Dinamik alım sisteminin tesis edildiği veya sistemin kurulmasından vazgeçildiği ile ön tekliflerin sisteme kabul veya reddedildikleri hususu isteklilere karar alındıktan sonra en geç üç gün içinde bildirilir.

Her bir alım için sisteme kabul edilmiş istekliler teklif vermeye davet edilir. Yapılacak alımlar bu davetten en az onbeş gün önce basitleştirilmiş ilan yoluyla duyurulur. Sisteme kabul edilen bütün istekliler, tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanımak suretiyle teklif vermeye davet edilir.

Teklifler, ihale dokümanında belirtilen esaslara göre değerlendirilmek suretiyle alım sonuçlandırılır ve sözleşmeye bağlanır.

Dinamik alım sisteminin süresi kırk sekiz aydan fazla olamaz.

Dinamik alım sisteminde yapılacak ihalelerde Elektronik Kamu Alımları Platformu kullanılır. Sisteme kabul edilmeye ve sistemin yürütülmesine ilişkin olarak herhangi bir ücret talep edilmez.

Dinamik alım sistemi dahilinde yapılacak alımlara ilişkin sözleşme düzenlenmesi gerekli haller ile bu sözleşmelerin şeklini ve kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Elektronik eksiltme

EK MADDE 5 - İlan ve ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve 21 inci maddenin (a), (d) ve (e) bentleri uyarınca yapılan pazarlık usulü ihalede tekliflerin değerlendirilmesi aşamasının tamamlanmasından sonra elektronik eksiltme yapılabilir. Dinamik alım sistemi ve çerçeve anlaşma kapsamında yapılan ihalelerde de elektronik eksiltme uygulanabilir. 48 inci madde uyarınca yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise elektronik eksiltme uygulanmaz.

Elektronik eksiltme ancak ihale konusu alımın bütün teknik özelliklerinin net olarak belirlendiği hallerde kullanılabilir.

Elektronik eksiltmeye başlamadan önce ihale dokümanında belirlenen şartlara göre tekliflerin ilk değerlendirmesi yapılır.

Yeterli kabul edilen istekliler elektronik ortamda yeniden teklif vermeye aynı anda davet edilir. Davette, eksiltmenin başlama tarihi ve saati ile kullanılmakta olan elektronik araca isteklinin bağlantı kurabilmesi için gerekli bütün bilgilere yer verilir. Elektronik eksiltmenin her aşamasını gösteren bir zaman çizelgesi davet ile birlikte iletilir. Birbirini izleyen birden fazla aşamada elektronik eksiltme yapılabilir. Davetin gönderildiği tarihten iki iş günü geçmeden eksiltmeye başlanamaz.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlendiği hallerde, yapılan ilk değerlendirme sonucu ile eksiltmede verilen yeni tekliflere göre sıralamayı düzenleyen matematiksel formül de davette bildirilir. Bu formül, ihale ilanında veya ihale dokümanında belirtildiği şekilde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin tespitinde kullanılan bütün unsurların varsa nispi ağırlıklarını da içerir.

Elektronik eksiltmenin her aşamasında, o andaki sıralamalarını öğrenebilmeleri için gerekli bilgiler anında isteklilere ulaştırılır. İhale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, diğer isteklilerin teklifleri hakkında bilgiler ve eksiltmenin herhangi bir aşamasındaki istekli sayısı da duyurulabilir. Ancak elektronik eksiltme süresince isteklilerin kimlikleri açıklanamaz.

Elektronik eksiltme aşağıdaki durumlardan biri veya birkaçının gerçekleşmesi halinde sona erdirilir:

- Eksiltmeye katılım için yapılan davette eksiltmenin tamamlanacağı belirtilen tarih ve saatin dolması.
- Yeni tekliflerin verilebilmesine ilişkin olarak davette bildirilen bekleme süresi içinde asgari fark aralığını sağlayan tekliflerin alınmaması.
- Davette bildirilen tur sayısının tamamlanması.

Finansal kiralama

EK MADDE 6 - Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

5. AVRUPA BİRLİĞİ İHALE MEVZUATI

5.1 Avrupa Birliği İhale Mevzuatının Genel Özellikleri

Kamu alımları ülkemizde olduğu gibi üyesi olmaya aday olduğumuz, içinde barındırdığı üye ülke sayısı genişleme politikası nedeniyle her geçen gün artan Avrupa Birliği'nde de önemli bir bütçe gideri olarak karşımıza çıkmaktadır. Onlarca farklı ülkenin ortak bir metin üzerinde anlaşıp, kamu alımlarını bu ortak metne göre şekillendirmeye çalışmaları, doğal olarak Birlik içerisinde önemli tartışmaların yaşanmasına sebep olmaktadır. Fakat etkin ve uygulanabilir ortak bir kamu alım politikasının da Avrupa Birliği'nin mevcudiyetinin sağlıklı bir şekilde devam etmesi bakımından olmazsa olmaz bir koşul olduğu göz önüne alındığında, yapılan bu çalışmaların Avrupa Birliği'nin geleceği bakımından önemi kolaylıkla anlaşılabilir.

Kamu alımları için Avrupa Birliği mevzuatında farklı metinler zaman içerisinde uygulamaya konulmuştur. Ancak en son olarak Birlik iki ana direktif kabul ederek kamu alımlarında uygulayacağı mevzuatı düzenlemiştir. Bunlar 2004/18/EC sayılı "Kamu İş, Kamu Tedarik Ve Kamu Hizmet Sözleşmelerinin İhalesinin Verilmesi İçin Prosedürlerin Koordinasyonunun Sağlanmasına İlişkin Avrupa Birliği Direktifi" ile 2004/17/EC Sayılı "Su, Enerji, Ulaşım Ve Posta Hizmetleri Alanında Faaliyet Gösteren Tüzel Kişilerin Tedarik Prosedürlerinin Koordinasyonuna İlişkin Avrupa Birliği Direktifi"dir [10].

Bu yönergeler neticesinde oluşan Topluluk müktesebatı aşağıdaki temel prensiplere dayanır [11]:

a) Kamu alımları politikasının hedefi vergi ödeyenlerin parasının etkili bir biçimde idare edilmesini sağlamak ve kullanımının verimli olmasını garanti etmektir. Dolayısıyla alım sistemi, sözleşmeyi yapanların belli kurallar çerçevesinde parayı en değerli ve iyi şekilde kullanmalarında bir sakınca olmadığını garanti etmek zorundadır.

b) Tüm tarafların, kararların 'eşit muamele' ve 'bozucu uygulamalardan uzak olma' esaslarına dayanmasını garanti etmesi ve de yasal düzenlemelerin ayrımcılığa karşı ve şeffaf nitelikte olması gerekmektedir.

Ayrımcılığa karşı olma: Alımlar hususunda bu prensip mal ve hizmet teklifi verenlere ulusal bir öncelik tanınmasını yasaklar. AB düzeyinde bakıldığında, kamu alımlarına ilişkin kurallar ulusal pazarların açılmasını ve kaynaşmasını sağlamaya yöneliktir.

Şeffaflık: Sistemin çalışması ve güvenilirliği için gerekli olan diğer önemli ilkelere biridir. Gerekli bilgiye ulaşım hakkı anlamına da gelen şeffaflık ilkesi, alım politikaları ve uygulamalarının şeffaf ve bilginin de herkes tarafından erişilebilir olması şeklinde açıklanabilir.

2004 direktifleriyle getirilen yenilikler ise şöyle sıralanabilir [11]:

-İlk defa kamu alımlarının elektronik ortamda yapılması kararı alınmış ve gerekli hukuksal garantilerin daha açık ve şeffaf ortamda gerçekleşmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

-Sosyal ve çevresel konular kamu alımlarına dahil olmuş ve kamu alımlarının sadece ekonomik alımla sınırlı olmadığı gösterilmiştir. Dolayısıyla AB ülkeleri, ekonomik alandaki gelişmelerin sosyal yaşam ve çevre gibi diğer alanlarda da etkili sonuçlar yaratabileceğini konusunda anlaşmaya varmışlardır.

-Rekabetçi diyalog uygulamasına geçilmesi de getirilen bir diğer yeniliktir. Karmaşık bir sözleşmenin her koşulunu belirleyememiş alıcılara yönelik yapılan bir düzenlemedir. Bu amaçla oluşturulan Ortak Alım Sözlüğü (CVP - Common Procurement Vocabulary), kamu alım sözleşmelerinde her konuya ait bir kod oluşturularak AB çapında kamu ihalelerinde tek bir sınıflandırma kullanılmasını amaçlamaktadır. Ortak Alım Sözlüğü, her sayısal koda karşılık gelecek şekilde bir sözleşme konusunun açıklamasını oluşturur ve bu açıklamanın tüm Avrupa Birliği dillerindeki versiyonunu da yazar. Böylece Topluluk Yönergeleri yoluyla düzenlenmiş olan kamu ihale süreci, Ortak Alım Sözlüğü sayesinde daha şeffaf bir yapı kazanmıştır.

5.2 Avrupa Birliği İhale Mevzuatının Önemli Bazı Maddeleri [13]

5.2.1 Sözleşmeler

Madde 1 - Tanımlar

Madde 1.2

(a) “Kamu sözleşmeleri” bir ya da daha fazla sayıda iktisadi işletme ile bir ya da daha fazla sayıda idare arasında maddi çıkar için yazılı olarak yapılan ve konusu bu Direktif kapsamında yapım işlerinin ifa edilmesi, malların satın alınması ya da hizmetlerin temin edilmesi olan sözleşmelerdir.

(b) “Kamu yapım işleri sözleşmeleri”, konusu, EK C’te belirtilen faaliyetlerin biriyle ilgili yapım işlerinin yürütülmesi ya da hem tasarımı hem de yürütülmesi ya da idare tarafından belirlenen gereklere uyan yapım işleri ya da bu işlerin herhangi bir araçla gerçekleştirilmesini kapsayan sözleşmelerdir. “Yapım işleri”, kendi başına ekonomik ya da teknik bir işlevi yerine getirmek için bir bütün olarak yeterli olan yapım ya da inşaat mühendisliği işlerinin sonucu anlamına gelecektir.

(c) “Kamu mal alım sözleşmeleri”, konusu ürünlerin alınması, kiralanması ya da satın alma opsiyonu ile birlikte ya da bu opsiyon olmaksızın devralınması olan ve (b)’de belirtilen sözleşmeler dışında kalan sözleşmelerdir.

Konusu mal alımı olan, arızı olarak yerleştirme ve teçhiz etme çalışmalarını kapsayan sözleşmeler “mal alım sözleşmesi” olarak değerlendirilmelidir.

(d) “Kamu hizmet sözleşmeleri, konusu EK D’te belirtilen hizmetlerin verilmesi olan ve yapım işleri ve mal alımı sözleşmeleri dışındaki sözleşmelerdir.

Konusu EK D bağlamında hem ürün hem de hizmetler olan bir kamu sözleşmesi, söz konusu hizmetlerin değeri sözleşme kapsamında yer alan ürünlerin değerini aşıyorsa “kamu hizmet sözleşmesi” olarak değerlendirilmelidir.

Konusu EK D bağlamında hizmetler olan ve sözleşmenin esas konusuyla arızı olarak ilgili EK C’te belirtilen faaliyetleri içeren bir kamu sözleşmesi, kamu hizmet sözleşmesi olarak değerlendirilmelidir.

5.2.2 Eşik değerler

Madde 7 - Kamu ihalelerinde eşik değerler

Bu Direktif, Madde 10 ve 11 ile Madde 12-18'de belirtilen istisnalar uyarınca kapsam dışı bırakılmamış olan ve aşağıda verilen katma değer vergisi (KDV) hariç değerinin eşik değerlere eşit ya da bu eşik değerlerden yüksek olduğu öngörülen kamu ihalelerine uygulanacaktır.

(a) Merkezi devlet kurumu konumundaki idarelerce sonuçlandırılan kamu mal alım ve hizmet ihalelerinde 162.000 EURO; savunma alanında faaliyet gösteren idarelerce sonuçlandırılan kamu mal alım ihalelerinde, bu meblağ yalnızca EK E kapsamındaki ürünleri kapsayan ihaleler için geçerli olacaktır.

(b)

- Merkezi idarelerce sonuçlandırılan kamu mal alım ve hizmet ihalelerinde,
- EK E'te belirtilenler dışında kalan malları kapsayan ihaleler için, savunma alanında faaliyet gösteren idarelerce sonuçlandırılan kamu mal alım ihalelerinde,
- EK D/1 Kategori 8'de sıralanan hizmetler, Kategori 5 telekomünikasyon hizmetleri ve/veya EK D/2'de belirtilen hizmetler için herhangi bir idare tarafından sonuçlandırılan kamu hizmet ihalelerinde

249.000 EURO,

(c) Kamu yapım işi ihalelerinde 6.242.000 EURO.

Madde 8 - %50'den fazla oranda idarelerce sübvansede edilen ihaleler

Bu Direktif, aşağıdaki ihalelere uygulanacaktır.

(a) %50'den fazla oranda idarelerce sübvansede edilen ve KDV hariç yaklaşık maliyeti 6.242.000 EURO'ya denk gelen ya da bu miktarı aşan ve;

- EK C kapsamındaki inşaat mühendisliği faaliyetleri içeren ya da

- Hastane, spor, dinlenme ve eğlence tesisi, okul ve üniversite binaları ile idari binaların yapım işleri içeren,

ihalelere,

(b) %50'den fazla oranda doğrudan idarelerce sübvansede edilen ve KDV hariç yaklaşık maliyeti 249.000 EURO'ya denk gelen ya da bu miktarı aşan ve (a) paragrafı kapsamındaki yapım işi ihaleleriyle bağlantılı olan ihaleler.

Üye Devletler, bu sübvansiyonları veren idarelerin kendileri dışında bir ya da daha fazla sayıda kurumca ya da bu kurumlar adına idarece sonuçlandırılan ihalelerde bu Direktife uygun hareket etmelerini sağlamak için gereken tüm tedbirleri alacaktır.

5.2.3 Yaklaşık maliyet

Madde 9 - Kamu sözleşmeleri, çerçeve anlaşmalar ve dinamik satın alma sistemlerinin keşif bedellerinin hesaplanmasına ilişkin yöntemler

1. Kamu ihalelerinin yaklaşık maliyetinin hesaplanması, idare tarafından belirlendiği şekliyle, KDV hariç olmak üzere ödenecek toplam miktara dayanacaktır. Bu hesaplamada, opsiyonlar ve ihale revizyonları dahil olmak üzere yaklaşık toplam miktar dikkate alınacaktır.

İdarenin, adaylar veya isteklilere ödül veya ödeme öngördüğü hallerde, ihalenin yaklaşık maliyetinin hesaplanmasında bu hususlar dikkate alınacaktır.

2. Yaklaşık maliyetin, ihale duyurusunun gönderildiği tarihte geçerli olması ve bu türden bir duyurunun gerekli olmadığı hallerde ise, idare tarafından ihale sürecinin başlatıldığı tarihte geçerli olması gerekmektedir.

3. Yapım işleri projeleri veya öngörülen belirli miktardaki mal alımı ve/veya hizmet alımları bu Direktif hükümlerine tabi olmaktan kaçınmak amacıyla bölünemez.

4. Kamu yapım işleri ihalelerinin yaklaşık maliyetleri hesaplanırken, gerek yapım işlerinin bedeli gerekse yapım işlerini gerçekleştirmek için gerekli olan ve idare tarafından yüklenicinin tasarrufuna verilmiş malların toplam yaklaşık maliyetleri dikkate alınacaktır.

5. (a) Teklif edilen bir yapım işi ya da hizmet alımı ihalesinin birbirlerinden ayrılmış partiler halinde aynı zamanda sonuçlandırılması halinde, söz konusu parçaların tümünün toplam keşif bedelleri dikkate alınacaktır.

Partilerin toplam bedelinin Madde 7'de belirtilen eşik değere denk olması ya da bu değeri aşması halinde, işbu Direktif ihale edilen partilerin her birine uygulanacaktır.

Ancak idare, söz konusu partilerin tek tek toplam değerlerinin, partilerin tamamının toplam değerinin %20'sini aşmaması kaydıyla, hizmet alımları için yaklaşık maliyetleri KDV hariç 80.000 Euro'dan az ve yapım işleri için yaklaşık maliyetleri 1 milyon Euro'dan az olan partilerde söz konusu uygulamadan feragat edebilir.

(b) Benzer malların alımı için verilen tekliflere ilişkin ihalelerin birbirlerinden ayrılmış partiler halinde aynı zamanda sonuçlandırılması halinde, Madde 7(a) ve (b) hükümlerinin uygulanması bağlamında söz konusu partilerin tamamının toplam yaklaşık maliyet dikkate alınacaktır.

Partilerin toplam bedelinin Madde 7’de belirtilen eşik değere denk olması ya da bu değeri aşması halinde, bu Direktif ihale edilen partilerin her birine uygulanacaktır.

Ancak idare, söz konusu partilerin tek tek toplam değerlerinin, partilerin tamamının toplam değerinin %20’sini aşmaması kaydıyla, yaklaşık maliyeti KDV hariç 80 000 Euro’dan az olan partiler için söz konusu uygulamadan ferâğ edebilir.

6. Malların leasing yoluyla kiralanması, kiralanması, kiraya verilmesi ya da kiraya verilme yoluyla satın alınmasına ilişkin kamu mal alımı ihalelerinde, ihale yaklaşık maliyetnin hesaplanması aşağıda belirtilen esaslara dayanacaktır:

(a) sabit süreli sözleşmelere ilişkin olarak, söz konusu süre 12 aya eşit veya 12 aydan az ise, sözleşmenin toplam yaklaşık maliyet ya da sözleşme süresi 12 aydan fazla ise, yaklaşık kalan değeri de içeren toplam bedel;

(b) sabit süreli olmayan veya süresi belirlenemeyen sözleşmelere ilişkin olarak ise, 48 ile çarpılacak aylık değer.

7. Düzenli veya belirli bir süre içinde yenilenmesi öngörülen kamu mal alımı ya da hizmet ihalelerine ilişkin olarak, ihale yaklaşık maliyetnin hesaplanması aşağıdaki esaslara dayanacaktır:

(a) Önceki 12 aylık dönemde ya da miktarda meydana gelecek değişiklikleri dikkate alacak şekilde ayarlama yapılan mali yılda ardarda sonuçlandırılan aynı türden ihalelerin toplam değeri ya da ilk ihaleyi takip eden 12 aylık dönemde ortaya çıkacak değer,

(b) Ya da ilk teslimattan sonraki 12 aylık dönemde ya da 12 aylık dönemden daha uzun bir süre söz konusu ise, o mali yıl içerisinde ardarda sonuçlandırılan ihalelerin toplam yaklaşık maliyeti.

Herhangi bir kamu ihalesinin yaklaşık maliyetnin hesaplanmasında kullanılacak olan yöntem, bu Direktif hükümlerinden kaçınmak amacıyla seçilemez.

8. Kamu hizmet ihaleleri için yaklaşık maliyetnin hesaplanması maksadıyla, uygun olan hallerde aşağıdaki miktarlar dikkate alınacaktır:

- (a) aşağıda belirtilen hizmet türleri için;
- (i) sigorta hizmetleri: ödenecek prim veya diğer ödeme türleri;
 - (j) bankacılık veya diğer mali hizmetler: ücretler, komisyonlar, faiz ve diğer ödeme türleri;
 - (k) tasarım ihaleleri: ödenmesi gereken ücretler, komisyonlar ve diğer ödeme türleri.
- (b) Toplam bedel belirtilmeyen hizmet ihaleleri:
- (i) sabit süreli sözleşmeler için, eğer söz konusu süre 48 aya eşit veya 48 aydan az ise, tüm dönem için toplam değer;
 - (j) sabit süreli olmayan veya süresi 48 aydan fazla olan sözleşmeler için, 48 ile çarpılacak aylık değer.

9. Çerçeve anlaşmalar ve dinamik satın alma sistemleri ile ilgili olarak dikkate alınacak yaklaşık maliyet , çerçeve anlaşma ya da dinamik satın alma sisteminin toplam süresi boyunca öngörülen ihalelerin tamamının KDV hariç azami bedel olacaktır.

5.2.4 İstisnalar

Madde 12 Su, enerji, ulaştırma ve posta hizmetleri alanındaki ihaleler

Bu Direktif, 2004/17/EC sayılı Direktif uyarınca bu Direktifin 3 - 7. Maddelerinde belirtilen faaliyetlerden bir ya da daha fazlasını yürüten idarelerce ve söz konusu faaliyetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerçekleştirilen kamu ihalelerine ya da 5(2) sayılı Madde ve 19, 26 ve 30. Maddeler uyarınca bu Direktif kapsamı dışında tutulan kamu ihalelerine uygulanmayacaktır.

Ancak bu Direktif, ilgili Üye Devletin, uygulamanın ertelenmesine ilişkin 71. Maddenin ikinci alt bendinde belirtilen seçeneği kullanması halinde 2004/17/EC sayılı Direktifin 6. Maddesinde belirtilen faaliyetlerden bir ya da daha fazlasını yürüten idareler tarafından açılan ve bu tür faaliyetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerçekleştirilen kamu ihalelerine uygulanmaya devam edecektir. .

Madde 13 Telekomünikasyon alanındaki özel istisnalar

Bu Direktif, esasen kamu telekomünikasyon şebekelerinin temin edilmesi ya da kullanılması ya da bir veya daha fazla telekomünikasyon hizmetinin halka temin edilmesi amacıyla idareler tarafından açılan kamu ihalelerine uygulanmayacaktır.

Madde 14 Gizli nitelikli ve özel güvenlik tedbirleri gerektiren ihaleler

Bu Direktif, bir Üye Devlet tarafından gizli olduğu beyan edilen, ilgili Üye Devlette yürürlükte olan kanun, tüzük veya idari hükümler uyarınca ya da Üye Devletin temel güvenlik çıkarlarının korunması maksadıyla ifası sırasında özel güvenlik tedbirleri alınmasını gerektiren ihalelere uygulanmayacaktır.

Madde 15 Uluslararası kurallara göre sonuçlandırılan ihaleler

Bu Direktif usule ilişkin farklı kurallara göre yürütülen ve aşağıdaki esaslara göre sonuçlandırılan kamu ihalelerine uygulanmayacaktır:

(a) Antlaşmaya uygun olarak bir Üye Devlet ile bir veya birden fazla üçüncü ülke arasında imzalanan bir uluslararası anlaşma uyarınca gerçekleştirilen ve taraf Devletlerce bir yapım işinin ortak uygulaması ya da istifadesi için gerekli olan mal alımı ya da yapım işlerini kapsayan ihaleler ya da taraf Devletlerce bir projenin ortak uygulaması ya da istifadesi için gerekli olan hizmetleri kapsayan ihaleler. Anlaşmaların tamamı Komisyona bildirilecek ve Komisyon bu amaçla Madde 77'de belirtilen Kamu İhaleleri Danışma Kuruluna danışabilecektir;

(b) askeri kuvvetlerin konuşlandırılması ile ilgili yapılan ve bir Üye Devletin veya üçüncü bir ülkenin tesislerini ilgilendiren uluslararası bir anlaşma uyarınca sonuçlandırılan ihaleler;

(c) uluslararası bir örgütün uyguladığı belirli usüller uyarınca sonuçlandırılan ihaleler.

Madde 16 Kapsam dışı ihaleler

Bu Direktif aşağıdaki amaçlarla yapılan kamu hizmet ihalelerine uygulanmayacaktır:

(a) arazi, bina veya diğer gayrimenkuller ve bunlara ilişkin hakların herhangi bir mali yöntemle edinilmesi veya kiralanması; ancak bu durumda edinim veya kira sözleşmesiyle aynı zamanda, önce veya sonra yapılan mali hizmet sözleşmeleri her ne şekilde olursa olsun bu Direktife tabi olacaktır;

- (b) Yayın kuruluşları tarafından yayın amacıyla edinilen, hazırlanan, yapımı gerçekleştirilen ya da müştereken gerçekleştirilen program materyalleri ve yayın süresine ilişkin ihaleler,
- (c) hakemlik veya uzlaştırma hizmetleri;
- (d) menkul kıymet ve diğer mali araçların ihraç edilmesi, satılması, alınması veya devredilmesiyle bağlantılı mali hizmetler, özellikle de para veya sermaye artırımını için idareler tarafından yapılan işlemler; ve merkez bankası hizmetleri;
- (e) istihdam sözleşmeleri;
- (f) Temin edilen hizmet karşılığının tamamen idare tarafından ödenmesi kaydıyla, kendi faaliyetlerini yürütmek üzere faydaları münhasıran idareye ait olan hizmetler hariç olmak üzere verilen araştırma ve geliştirme hizmetleri.

Madde 17 Hizmet imtiyazları

3. Maddenin uygulanmasına hâlel getirmeksizin, bu Direktif Madde 1(4)'te belirtilen hizmet imtiyazlarına uygulanmayacaktır.

Madde 18 Münhasır bir hak çerçevesinde sonuçlandırılan hizmet ihaleleri

Bu Direktif, Antlaşma ile uyumlu bir kanun, yönetmelik ya da idari karar uyarınca verilen münhasır bir hak çerçevesinde bir idare tarafından başka bir idareye ya da idareler birliğine verilen kamu hizmet ihalelerine uygulanmayacaktır.

5.2.5 İhale türleri

Madde 1 Tanımlar

11. (a) “Açık usul”, ilgilenen her iktisadi işletmenin teklif sunabileceği usuldür.
- (b) “Belirli istekliler arasında ihale usulü”, herhangi bir iktisadi işletmenin katılma talebinde bulunabileceği, ancak yalnızca idare tarafından davet edilen iktisadi işletmelerin teklif verebileceği bir usuldür.
- (c) “Rekabetçi diyalog”, herhangi bir iktisadi işletmenin katılma talebinde bulunabileceği ve idarenin, ihtiyaçlarına uygun bir ya da birden fazla sayıda alternatif geliştirmek amacıyla bu usulü kabul etmiş olan adaylarla diyalog başlattığı bir usuldür. Bu usulde, seçilmiş olan adaylara teklif verme çağrısında bulunulur.

Birinci alt bendde belirtilen usul kapsamında kamu sözleşmesi, “özellikle karmaşık” olarak kabul edilen ve idarelerin

— Madde 23(3)(b), (c) ya da (d) uyarınca objektif olarak ihtiyaç ya da amaçlarını karşılayacak teknik yöntemi saptayamadığı, ve/veya

— Projenin yasal ve/veya finansal yapısını objektif olarak belirleyemediği durumlardır.

(a) “Pazarlık usulü”, idarelerin kendi seçtikleri iktisadi işletmelerle istişareye girerek bu işletmelerin biriyle ya da daha fazlasıyla sözleşme koşullarını belirlediği usuldür.

(b) “Tasarım yarışmaları”, esas olarak kent ve kırsal alan planlaması, mimarlık, mühendislik ve veri işleme alanlarında, idarenin, bir jüri tarafından belirlenen bir plan veya tasarımı, rekabete açıldıktan sonra ödül olsun ya da olmasın almasını sağlayan usuldür.

Madde 28 Açık ihale usulü, belirli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü ve rekabetçi diyalog

Kamu ihalelerinin sonuçlandırılmasında idareler, bu Direktifin amaçlarına uygun olarak düzenlenmiş olan ulusal usulleri uygulayacaktır.

Söz konusu kamu ihaleleri, açık ihale ya da belirli istekliler arasında ihale usulu ile sonuçlandırılacaktır. Madde 29’da açıkça belirtilen özel koşulların meydana gelmesi halinde idareler, rekabetçi diyalog yöntemini kullanarak kamu ihalelerini sonuçlandırabilir. Madde 30 ve 31’de açıkça belirtilen özel durum ve koşulların ortaya çıkması halinde ise, bir ihale duyurusunda bulunarak ya da bulunmayarak belirli istekliler arasında ihale usulünü uygulayabilirler.

Madde 29 - Rekabetçi Diyalog

1. Üye Devletler, özellikle karmaşık ihaleler söz konusu olduğunda, idareler tarafından açık ihale usulü ya da belirli istekliler arasında ihale usulünün ihalenin sonuçlandırılmasına imkan vermeyeceğinin değerlendirildiği hallerde, idarelerin bu madde uyarınca rekabetçi diyalog usulünü kullanmasına olanak sağlayabilir.

Bir kamu ihalesi yalnızca ekonomik olarak en avantajlı teklif kriteri esasında sonuçlandırılacaktır.

2. İdareler, ihtiyaç ve gereksinimlerini belirttikleri bir ihale duyurusu yayınlayacak ve söz konusu ihtiyaç ve gereksinimleri söz konusu duyuruda ve/veya açıklayıcı bir belgede belirteceklerdir.

3. İdareler, 44 - 52. Maddelerin ilgili hükümleri uyarınca seçilmiş olan adaylarla , ihtiyaçlarını karşılamak için en uygun olan araçları belirlemek ve tanımlamak amacı ile bir diyalog başlatacaktır. Bu diyalog sırasında, idareler seçilmiş adaylarla sözleşmenin tüm unsurlarını tartışılabilecektir.

Bu diyalog sırasında idareler, tüm isteklilere eşit muamele edilmesini garanti edecektir. Özellikle bazı isteklilere diğer istekliler karşısında avantaj sağlayacak ayrımcı nitelikli bilgilerin verilmesinden kaçınılacaktır.

İdareler, diyaloga taraf olan bir adayın önerdiği çözümü ya da verdiği gizli bilgileri ilgili adayın rızası olmaksızın diğer katılımcılarla paylaşmayacaktır.

4. İdareler, diyalog aşamasında tartışılan çözümlerin sayısını azaltmak amacıyla, ihale duyurusu ya da açıklayıcı belgede belirtilen ihale sonuçlandırma kriterlerini uygulayarak, söz konusu usulü birbirini izleyen aşamalar halinde gerçekleştirebilirler. Bu seçeneğin kullanılma olasılığı ihale duyurusu ya da açıklayıcı belgede belirtilecektir.

5. İdareler, gerekirse karşılaştırma yaptıktan sonra gereksinimlerini karşılayabilecek olan çözüm ya da çözümleri bulana kadar bu diyalogu devam ettirecektir.

6. İdareler, diyalogun sonuçlandığını ilan ettikten ve katılımcıları durumdan haberdar ettikten sonra, diyalog sırasında sunulan ve belirlenen çözüm ya da çözümler esasında katılımcılardan son tekliflerini sunmalarını isteyecektir. Söz konusu tekliflerde projenin ifası için gerekli olan ve talep edilen unsurların tamamı yer alacaktır.

İdarenin talebi üzerine söz konusu tekliflere açıklık kazandırılabilir, daha net olmaları sağlanabilir ya da gerekli düzenlemeler yapılabilir. Ancak söz konusu açıklamalar, düzenlemeler, ayarlamalar ya da verilen ek bilgiler, rekabeti engelleyici ya da ayrımcı nitelikte olacak şekilde teklifin ya da teklif çağrısının temel özelliklerine değişiklikler getiremez.

7. İdareler, ihale duyurusu ya da açıklayıcı belgelerde belirtilen ihale sonuçlandırma kriterleri çerçevesinde alınan teklifleri değerlendirecek ve Madde 53 uyarınca ekonomik olarak en avantajlı teklifi seçecektir.

İdarenin talebi üzerine, ekonomik olarak en avantajlı teklifi sunan istekliden teklif içeriğine açıklama getirmesi ya da teklifte belirttiği taahhütleri teyit etmesi istenebilir. Ancak bu durumun, teklif ya da teklif çağırısında esaslı değişikliklere yol açmaması ve rekabeti bozucu ya da ayrımcı nitelikli bir etki yaratmaması gerekir.

8. İdareler bu diyalog sırasında katılımcılara fiyat ya da ödemelerle ilgili bilgi verebilir.

Madde 30 - İhale duyurusunda bulunularak pazarlık usulü ihaleye çıkılabilecek haller

1. İdareler, aşağıda belirtilen hallerde, bir ihale duyurusunda bulunduktan sonra pazarlık usulü ile kamu ihalelerini sonuçlandırabilir:

(a) Açık ya da belirli istekliler arasında ihale ya da rekabetçi diyalog usulüne yanıt olarak, uygun olmayan teklifler ya da ulusal hükümler uyarınca kabul edilemez nitelikteki tekliflerin sunulması halinde; bu durumda ihalenin başlangıçtaki koşullarına büyük ölçüde değişiklik getirilmeyecektir.

İdarelerin, önceki açık ya da belirli istekliler arasında ihale ya da rekabetçi diyalog usulü sırasında ihale sürecinin resmi gereklilikleri uyarınca teklif vermiş olan ve yalnızca 45 - 52. Maddelerde belirtilen kriterleri yerine getirmiş olan isteklilerin tamamını pazarlık usulü ihale kapsamına aldıkları ihale duyurusunu yayınlama gereksinimi duymadıkları haller;

(b) İstisnai durumlarda, yapım işi, mal ya da hizmet alımının özelliklerinin ya da bunların beraberinde getirdikleri risklerin önceden genel bir bedel belirlemeye imkan tanımadığı haller;

(c) Hizmetler söz konusu olduğunda, diğer hizmetlerin yanı sıra Ek D/1'in 6. kategorisinde belirtilen hizmetler ve yapım işlerinin tasarlanmasını içeren hizmetler gibi fikri hizmetler ile ilgili olarak, ihale şartnamesinin, açık ve belirli istekliler arasında ihale usulü kuralları uyarınca en iyi teklifin seçilmesi yoluyla ihalenin sonuçlandırılmasına izin verecek kesinlikte belirlenemediği haller;

(e) yapım işleri ihaleleri ile ilgili olarak, yalnızca araştırma, test etme ve geliştirme amacıyla gerçekleştirilen ve kar amacı taşımayan ya da araştırma ve geliştirme maliyetlerini karşılamayı amaçlamayan yapım işleri;

2. 1. bentte belirtilen durumlarda idareler, ihale duyurusunda, teknik şartnamelerde ve eğer varsa ek belgelerde belirtmiş oldukları gerekliliklere tekliflerin uyum sağlamasını temin etmek ve madde 53(1) uyarınca en iyi teklife ulaşabilmek amacıyla, sunulmuş olan teklifleri isteklilerle müzakere edebilir.

3. Pazarlıklar sırasında idareler isteklilerin tamamına eşit muamele edilmesini sağlayacaktır. Özellikle, bazı isteklilerin diğer isteklilerden daha avantajlı bir konuma gelmesine neden olabilecek ayrımcı nitelikli bilgilerin verilmesinden kaçınacaktır.

4. İdareler, pazarlık usulü ihale aşamasında teklif sayısını azaltmak amacıyla, ihale duyurusu ya da açıklayıcı belgede belirtilen ihale sonuçlandırma kriterlerini uygulayarak, söz konusu usulün birbirini izleyen aşamalarda gerçekleştirebilirler. Bu seçeneğin kullanılma olasılığı ihale duyurusu ya da şartnamede belirtilecektir.

Madde 31 İhale duyurusunda bulunulmadan pazarlık usulü ihaleye çıkılabilecek haller

İdareler, aşağıda belirtilen hallerde, önceden bir ihale duyurusunda bulunmadan pazarlık usulü ile kamu ihalelerini sonuçlandırabilirler:

(1) kamu yapım işleri ihaleleri, kamu mal alımı ihaleleri ve kamu hizmet ihaleleri:

(a) ihaleye ilişkin başlangıçtaki koşulların kapsamlı değişikliğe uğramamış olması ve talep etmesi durumunda Komisyona bir rapor gönderilmesi kaydıyla, açık ihale ya da belirli istekliler arasında ihale usulüne yanıt olarak hiçbir teklif veya uygun teklifin verilmemesi veya başvuru yapılmaması;

(b) teknik veya sanatsal gerekçeler veya münhasır hakların korunmasıyla bağlantılı gerekçelerle ihalenin yalnızca belirli bir iktisadi işletmeye verilebiliyor olması;

(c) idareler tarafından öngörülemeyen olaylardan kaynaklanan acil durumlar nedeniyle kesinlikle gerekli oldukça, Madde 30'da düzenlenen ihale duyurusu yapılarak açık, belirli istekliler arasında ya da pazarlık usulü ihale yöntemleri için gerekli sürelerle uyulmasının mümkün olması durumunda. Acil durumun

doğrulanması amacıyla ortaya konan gerekçelerin hiç bir şekilde idare ile ilgili olmaması gerekmektedir.

(2) kamu mal alımı ihaleleri ile ilgili olarak;

(a) ilgili malların sadece araştırma, deney, çalışma veya geliştirme amaçlarına yönelik olarak imal edilmiş olması; bu hüküm, ticari kar elde etmek ya da araştırma ve geliştirme maliyetlerini karşılamak amacıyla gerçekleştirilen belirli miktardaki üretimleri kapsamamaktadır;

(b) normal tedarik veya teçhizatların kısmi olarak değiştirilmesi veya mevcut tedarik veya teçhizatların genişletilmesi amacıyla esas tedarikçi tarafından yapılan ilave mal alımlarıyla ilgili mal alımı ihaleleri durumunda, tedarikçi değişikliğinin idareyi, kullanım ve bakım açısından uygunsuz veya oransız teknik zorluklarla sonuçlanacak farklı teknik özelliklere sahip mallar satın almaya zorlaması; bu türden sözleşmelerin ve benzeri sözleşmelerin süresi genel kural olarak üç yılı aşamaz.

(c) Bir mal piyasasında kote edilip satılan mallarda,

(d) nispeten avantajlı şartlar altında, faaliyetlerini tasfiye eden bir tedarikçiden ya da kayyum veya tasfiye memurundan yapılan alımlar için; alacaklılarla yapılan bir düzenleme veya ulusal kanun veya düzenlemelere göre benzer bir usulün uygulanmasında.

(3) kamu hizmet ihaleleri ile ilgili olarak, bir tasarım yarışmasını müteakip ve yürürlükteki kurallar uyarınca başarılı olan adaya ya da başarılı adaylardan bir tanesine ihalenin verilmesinin gerekli olduğu haller. Birden fazla başarılı aday olması halinde, başarılı olan adayların tamamının pazarlık sürecine katılmaya davet edilmeleri gerekmektedir.

(4) kamu yapım işleri ihaleleri ve kamu hizmet ihaleleri ile ilgili olarak;

(a) başlangıçta verilen projede veya yapılan sözleşmede yer almayan, fakat öngörülmeyen koşullar nedeniyle, ilgili yapım işlerinin ya da hizmetlerin ifası için gerekli hale gelen ilave yapım işleri veya hizmetler. Bu durumda ihalenin söz konusu yapım işlerini yürüten ya da hizmetleri veren iktisadi işletmeye verilmesi gerekmektedir:

- bu türden ilave yapım işleri veya hizmetlerin, idareler için çok büyük uygunsuzluk yaratmayacak şekilde, teknik veya ekonomik olarak başlangıçtaki sözleşmeden ayrılamayacağı haller, veya

- bu türden ilave yapım işleri veya hizmetlerin, başlangıçtaki sözleşmenin ifasından ayrılabilir olmasına rağmen, başlangıçtaki sözleşmenin tamamlanması için kesinlikle gerekli olması halinde;

Ancak ek yapım işleri ya da hizmetlere ilişkin olarak sonuçlandırılan ihalelerin toplam bedellerinin, başlangıçtaki sözleşme bedelinin %50'sini aşmaması gerekmektedir.

(b) Aynı idare tarafından başlangıçtaki ihalenin verildiği iktisadi işletmeye, benzeri yapım işi ya da hizmetlerin tekrarı niteliğindeki yeni yapım işleri ya da hizmetlerinin verildiği haller; bu durumda, söz konusu yapım işleri ya da hizmetlerin, açık ihale ya da belirli istekliler arasında ihale usulü ile sonuçlandırılmış olan başlangıçtaki ihalenin esas aldığı ana proje ile uyumlu olması gerekmektedir.

İlk proje ihaleye açılır açılmaz, bu türden bir usulün kullanılma olasılığı açıklanacak ve Madde 7 hükümleri uygulanırken idareler tarafından müteakip yapım işleri ve hizmetlerin toplam yaklaşık maliyet dikkate alınacaktır.

Bu usul ancak, başlangıçtaki ihalenin tamamlanmasını takip eden üç yıl zarfında kullanılabilir.

Madde 32 - Çerçeve Anlaşmalar

1. Üye Devletler, idarelerinin çerçeve anlaşmalar akdetmelerine imkan tanıyabilir.
2. Bir çerçeve anlaşma akdetmek amacıyla idareler, çerçeve anlaşma esasında ihalelerin sonuçlandırılması aşamasına kadar tüm aşamaları kapsayacak şekilde bu Direktifte belirtilen usul kurallarını takip edeceklerdir. Çerçeve anlaşmanın tarafları, 53. Maddede belirtilen ihale sonuçlandırma kriterleri uygulanarak seçilecektir.

Çerçeve anlaşma esasına dayanan ihaleler, 3 ve 4. bentlerde yer alan usuller uyarınca sonuçlandırılacaktır. Söz konusu usuller, yalnızca çerçeve anlaşmanın başlangıçtaki tarafları olan idareler ile iktisadi işletmeler arasında uygulanacaktır.

Çerçeve anlaşmaya dayanan ihaleler sonuçlandırılırken, özellikle 3. bentte belirtilen durum için geçerli olmak üzere taraflar, ilgili çerçeve anlaşmada belirtilen koşullarda hiç bir surette esaslı değişiklikler yapamayacaktır.

Özellikle çerçeve anlaşmanın konusu bağlamında olmak üzere usulüne uygun olarak doğrulanmış gerekçeler hariç olacak şekilde, çerçeve anlaşmanın süresi dört yıldan fazla olamaz.

İdareler çerçeve anlaşmaları uygunsuz bir şekilde ya da rekabeti engelleyecek, sınırlandıracak ya da bozacak şekilde kullanamaz.

3. Çerçeve anlaşmanın tek bir iktisadi işletme ile akdedildiği hallerde, bu türden bir anlaşmaya dayanan ihaleler, çerçeve anlaşmada belirtilen süreler dahilinde sonuçlandırılacaktır.

Söz konusu ihalelerin sonuçlandırılması ile ilgili olarak idareler, gerektiğinde teklifine düzenleme getirme talebi ile çerçeve anlaşmanın tarafı olan işletmeye yazılı olarak danışabilir.

4. Çerçeve anlaşmanın birden fazla iktisadi işletme ile akdedildiği durumlarda ise, seçme kriterlerini karşılayacak yeterli sayıda iktisadi işletme ve/veya ihaleyi sonuçlandırma kriterlerini karşılayan kabul edilebilir sayıda teklif bulunması kaydıyla, işletme sayısının en az üç olması gerekmektedir.

Birden fazla iktisadi işletme ile akdedilen çerçeve anlaşmalarına dayanan ihaleler aşağıdaki iki yöntemden birisi ile sonuçlandırılabilir:

- Rekabete yeniden açmadan, çerçeve anlaşmada belirtilen koşulların uygulanması ile ya da

- Koşulların tamamının çerçeve anlaşmada belirtilmediği durumlarda, tarafların aynı koşullar ya da gerektiğinde daha kesin bir şekilde ortaya konmuş olan koşullar esasında ve uygun olan yerlerde çerçeve anlaşmanın şartnamesinde belirtilen diğer koşulların uygulanması ile tekrar rekabete girmeleri halinde, aşağıda belirtilen usuller uyarınca,:

(a) idareler, sonuçlandırılacak her ihalede ihale gereklerini ifa edebilecek olan iktisadi işletmelere yazılı olarak danışacaktır;

(b) idareler, ihale konusunun karmaşıklığı ve tekliflerin sunulması için gerekli olan süre gibi unsurları dikkate alarak, her bir ihale için teklif verilmesine imkan sağlayacak süreyi belirleyecektir;

(c) teklifler yazılı olarak sunulacak ve içerikleri, yanıt vermek için belirlenen süre dolana kadar gizli tutulacaktır;

(d) idareler, çerçeve anlaşmanın şartnamesinde belirtilen ihale sonuçlandırma kriterleri esasında en iyi teklifi vermiş olan istekliye ihaleyi verecektir.

Madde 33 - Dinamik Satın Alma Sistemleri

1. Üye Devletler, idarelerin dinamik satın alma sistemlerini kullanmasını sağlayabilir.

2. Dinamik bir satın alma sistemi kurabilmek için idareler, bu sisteme göre verilecek ihalelerin her aşamasında açık ihale usulü kurallarını takip edecektir. Seçilme kriterlerini karşılayan ve şartname ve diğer ilave belgelerle uyumlu ayrıntılı bir teklif sunan tüm istekliler sisteme kabul edilecek olup, ayrıntılı teklifler, şartnameyle uygunluk göstermeye devam ettiği sürece istenilen zamanda geliştirilebilecektir. Sistemin kurulmasına ve sistem uyarınca ihalelerin sonuçlandırılması ile ilgili olarak idareler, madde 42(2) - (5)'e göre sadece elektronik yolları kullanabilir.

3. Dinamik satın alma sisteminin kurulmasına yönelik olarak idareler:

(a) Dinamik satın alma sisteminin kullanılacağını açıklığa kavuşturan bir ihale duyurusu yayınlayacak;

(b) Diğer konular yanında, söz konusu sistem çerçevesindeki alımların özelliklerinin ve aynı zamanda satın alma sistemiyle ilgili gerekli bilgileri, kullanılan elektronik ekipman ve teknik bağlantı düzenlemeleri ve özelliklerini şartnamede belirtecek;

(c) Duyurunun yayınlanması üzerine ve sistem sona erene kadar, şartnameye ve diğer ilave belgelere elektronik yollarla sınırsız, doğrudan ve tam erişim olmasını sağlayacak ve bu tür belgelere erişilebilecek İnternet adresini duyuruda belirtecektir.

4. İdareler, dinamik satın alma süreci boyunca tüm iktisadi işletmelere, ayrıntılı bir teklif verme ve 2. bentte belirtilen koşullar altında sisteme kabul edilme olanağını verecektir. Ayrıntılı teklifin verildiği tarihten itibaren en fazla 15 gün içinde değerlendirmeyi tamamlayacaktır. Ancak, ihaleye davet zamanında gerçekleşmediği takdirde, değerlendirme süresini uzatabilirler.

İdareler, birinci alt bentte belirtilen istekliye, dinamik satın alma sistemine kabul edildiğini veya ayrıntılı teklifinin reddedildiğini en kısa zamanda bildirecektir.

5. Her bir ihale, bir ihaleye davetin konusu olacaktır. İhaleye davetin çıkarılmasından önce idareler, tüm iktisadi işletmeleri, 4. bende uygun olarak ayrıntılı teklif vermeleri

için davet eden basitleştirilmiş bir ihale duyurusu yayınlayacak ve bu duyuru, basitleştirilmiş duyurunun gönderildiği tarihten itibaren 15 günden az olmayan bir süre içerisinde yapılacaktır. İdareler, söz konusu süre içinde alınan ayrıntılı tekliflerin tamamını değerlendirmeden ihale sürecine geçemeyeceklerdir.

6. İdareler, sistem kapsamında sonuçlandırılacak her bir ihale için teklif vermeleri amacıyla sisteme kabul edilen tüm isteklileri davet edecektir. Bu amaçla, tekliflerin sunulması için bir süre belirlenecektir.

İhale, dinamik satın alma sisteminin kurulmasına ilişkin ihale duyurusunda belirtilen ihale sonuçlandırma kriterleri çerçevesinde en iyi teklifi veren istekliye verilecektir. Bu kriterler uygun hallerde, birinci alt bentte belirtilen davette daha açık belirtilebilir.

7. Dinamik bir satın alma sistemi, usulüne göre gerekçelendirilmiş istisnai durumlar hariç, dört yıldan fazla süremez.

İdareler, rekabeti engellemek, sınırlamak veya bozmak amacıyla bu sisteme başvuramaz.

Bu sisteme katılan ilgili iktisadi işletmeler veya taraflardan herhangi bir ücret alınmayacaktır.

Madde 34 - Yapım işleri ihaleleri: sübvansede edilen konut programlarına ilişkin özel kurallar

Boyutları ve karmaşıklığı ve aynı zamanda tahmini süreleri, idareler, uzmanlar ve yapım işini gerçekleştirmekle sorumlu olacak yüklenicinin temsilcilerinden oluşan bir ekibin başlangıçtan itibaren yakın eşgüdümüne dayanan bir planlama süreci gerektiren, sübvansede edilen konut programlarının tasarlanması ve yapımına ilişkin kamu ihalelerinde, ekibin bir parçası olmaya en uygun olan yüklenicinin seçilmesi için özel bir ihale usulü kabul edilebilir.

İdareler özellikle, geçerli bir proje fikri oluşturabilecek yüklenicileri seçebilmek amacıyla, gerçekleştirilecek olan yapım işlerinin açıklamasını mümkün olan en uygun şekliyle ihale duyurusunda belirtecektir. İdareler ayrıca, 45 - 52. Maddelerde belirtilen nitel seçme kriterleri uyarınca, adaylar tarafından yerine getirilecek olan personelle ilgili koşullar ve teknik, ekonomik ve mali koşulları söz konusu ihale duyurusunda belirtecektir.

5.2.6 Katılımcıların uygunluğu

Madde 44 - Katılımcıların uygunluğu ve seçilmesi ve ihalenin sonuçlandırılması

1. İhaleler Madde 24 göz önüne alınarak, Madde 53 ve 55’de belirtilen kriterler esasında, Madde 45 ve 46 kapsamında ihalelerden men edilmemiş olan iktisadi işletmelerin idare tarafından paragraf 3’de söz edilen ayrımcılığın önlenmesi ilke ve kriterleri çerçevesinde ekonomik ve mali durumları, mesleki ve teknik bilgileri ya da gerekli olduğu durumlarda Madde 47 – 52’de ifade edilen yeterlilikleri açısından kontrol edilmesinin ardından sonuçlandırılacaktır.

2. İdare adayların ve isteklilerin Madde 47 ve 48 uyarınca belirtilen asgari kapasite düzeylerini karşılamalarını isteyebilir.

Madde 47 ve 48’de belirtilen bilgi ve belirli bir konuda yapılacak olan ihalenin gerektirdiği asgari yetenekler ihalenin konusu ile ilgili ve orantılı olmalıdır.

Sözü edilen asgari düzeyler ihale duyurusunda açıklanacaktır.

3. Belirli istekliler arasında ihale usulü, ihale duyurusu içeren pazarlık usulü ve rekabetçi diyalog usulünde, yeterli sayıda aday bulunması halinde idare ihaleye katılmak, pazarlıkta bulunmak ya da diyalog başlatmak üzere uygun adayların sayısını sınırlandırabilir. İdare ihale duyurusunda hedefleri, uygulayacağı ayrımcılığın önlenmesi ilke ve kurallarını, ihaleye davet edilecek asgari aday sayısını ve uygun olduğu durumlarda azami aday sayısını belirtecektir.

Belirli istekliler arasında ihale usulünde asgari aday sayısı beş olacaktır. İhale duyurusu içeren pazarlık usulünde ve rekabetçi diyalog usulünde bu sayı üç olacaktır. Her durumda da davet edilen aday sayısı gerçek rekabet ortamını sağlamaya yeterli olacaktır.

İdareler en az daha önceden belirlenen asgari aday sayısında aday davet edecektir. Seçim kriterlerini ve asgari yetenek düzeylerini karşılayan aday sayısının asgari aday sayısından az olduğu durumlarda, idare usule, gerekli yeterlilikleri karşılayan aday/adayları davet ederek devam edebilir. Aynı usul kapsamında idare ihaleye katılma talebinde bulunmayan ya da gerekli yeterliliklere sahip olmayan diğer iktisadi işletmeleri davet etmeyebilir.

4. İdareler Madde 29 (4) ve 30 (4)’de belirtildiği şekilde, görüşülen çözüm ya da pazarlığı yapılan ihale sayısını azaltma seçeneğini uyguladıkları durumlarda, bu

uygulamayı ihale duyurusu, şartname ya da açıklayıcı dokümanlarda belirtilen kriterler çerçevesinde gerçekleştirecektir. Nihai aşamada yeterli çözüm ya da uygun aday olması durumunda davet edilmesine karar verilen aday sayısı gerçek rekabet ortamını sağlayacaktır.

Madde 45 - Aday ya da İsteklinin Özel Durumu

1. Aşağıda sayılan sebeplerden bir ya da daha fazlasından dolayı nihai bir mahkeme kararı ile bir hüküm almış olduğu idare tarafından bilinen herhangi bir aday ya da istekli kamu ihalelerine katılmaktan men edilecektir:

- (a) 98/733/JHA sayılı Konsey Ortak Eylemi Madde 2(1)'de belirtildiği şekilde bir suç örgütünün üyesi olma;
- (b) 26 Mayıs 1997 tarihli Konsey Kanunu Madde 3 ile 98/742/JHA sayılı Konsey Ortak Eylemi Madde 3 (1) 'de belirtildiği şekilde yolsuzluk;
- (c) Avrupa Toplumlarının mali çıkarlarının korunması ile ilgili olan Konvansiyonda Madde 1'de belirtildiği anlamda dolandırıcılık;
- (d) Mali sistemlerin para aklanması amacıyla kullanılmasını önlemeye yönelik 10 Haziran 1991 tarih ve 91/308/EEC sayılı Konsey Direktifi Madde 1'de tanımlandığı şekilde karapara aklama.

Üye Devletler ulusal kanunları uyarınca Topluluk kanunlarını da göz önünde bulundurarak bu bent için uygulama koşullarını belirleyecektir.

Üye Devletler genel çıkarlar çerçevesindeki gereklilikler ile çakışması durumunda ilk alt bentte belirtilen gerekliliklerde tadil öngörebilirler.

Bu paragrafın amaçları doğrultusunda idareler uygun olan durumlarda adaylardan ya da isteklilerden paragraf 3'te belirtilen belgeleri ibraz etmelerini isteyecek ve söz konusu aday ya da isteklilerin özel durumları hakkında herhangi bir şüpheleri olması durumunda ise ilgili aday ya da isteklinin özel durumu ile ilgili gerekli gördükleri herhangi bir bilgiye erişmek üzere yetkili mercilere başvurabilecektir. İdarenin bulunduğu ülke dışında başka bir ülkede kurulu bulunan bir aday ya da istekli ile ilgili bilgi gerekli olduğu durumlarda, idare yetkili mercilerin işbirliğini talep edebilir. Bu tür talepler aday ya da isteklilerin bulunduğu Üye Devletin ulusal kanunları çerçevesinde tüzel ve/veya gerçek kişiler – uygun olduğu durumlarda aday

ya da istekli ile ilgili şirket müdürleri, temsil, karar verme ya da kontrol yetkisine sahip kişiler – ile ilişkilendirilerek ele alınacaktır.

2. Herhangi bir iktisadi işletme aşağıda belirtilen koşullardan herhangi bir tanesi söz konusu ise ihaleye katılmaktan men edilebilecektir:

(a) ulusal kanun ve yönetmelikler kapsamında iflas etmek ya da tasfiye halinde olmak, iş ilişkileri mahkemece yönetilmek, alacaklıları ile bir anlaşmaya girmek, iş faaliyetlerini askıya almak ya da buna benzer bir sebepten dolayı belirsiz bir durum içinde bulunmak;

(b) ulusal kanun ve yönetmelikler kapsamında iflas ilan etme işlemlerine, zorunlu tasfiye ya da mahkemece yönetilme ya da alacaklıları ile benzer bir anlaşma içine girme emrine ya da bunlara benzer işlemlere tabi olmak;

(c) mesleki hareketleri ile ilgili herhangi bir suçtan dolayı ülkede geçerli olan yasal hükümler uyarınca yargıdan geçmiş bir konu sonucunda hüküm giymiş olmak;

(d) idarelerin ortaya koyabileceği şekilde kanıtlanmış görevi kötüye kullanma suçundan suçlu bulunmak;

(e) kurulu bulunduğu ülkenin ya da idarenin bulunduğu ülkenin kanunları uyarınca sosyal sigorta ödemeleri ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemek;

(f) kurulu bulunduğu ülkenin ya da idarenin bulunduğu ülkenin kanunları uyarınca vergi ödemeleri ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemek;

(g) Bu kısım kapsamında ibraz edilmesi gereken bilgileri ciddi biçimde yanıltıcı olarak ibraz etmek ya da söz konusu bilgileri sunmamak.

Üye Devletler ulusal kanunları uyarınca Topluluk kanunlarını da göz önünde bulundurarak bu bent için uygulama koşullarını belirleyecektir.

3. İdareler aşağıda belirtilen belgeleri iktisadi işletmecinin bent 1 ya da 2 (a); (b), (c), (e) ya da (f)nin uygulanmayacağına dair yeterli delil olarak kabul edecektir:

(a) Bent 1 ve 2 (a), (b) ve (c) ile ilgili olarak , “adli kayıt” ya da adli kayıt bulunmadığı durumlarda menşe ülkesindeki ya da kişinin geldiği ülkedeki yetkili adli ya da idari merci tarafından düzenlenmiş olan dengi bir belgede söz konusu gerekliliklerin karşılandığının ortaya konulması.

(b) Bent 2 (e) ve (f) ile ilgili olarak, ilgili Üye Devlette bulunan yetkili merci tarafından düzenlenmiş olan sertifika.

İlgili ülkenin yukarıda belirtilen belge ya da sertifikaları düzenlememesi ya da belge ya da sertifikaların bent 1 ve 2 (a), (b) ve (c)'be açıklanan durumların tamamını kapsamaması durumunda, söz konusu belge ya da sertifikaların yerine Üye Devlette söz konusu kişi tarafından verilecek olan yemin beyanı ya da Üye Devlette yemin beyanı alınması ile ilgili herhangi bir hüküm bulunmaması durumunda ise yine söz konusu kişi tarafından menşe ülkesinde ya da kişinin geldiği ülkede yetkili adli ya da idari bir merci, noter ya da yetkili meslek ya da ticaret kuruluşu huzurunda verilecek olan yeminli beyan kabul edilebilecektir.

4. Üye Devletler bent 3'te belirtilen belge, sertifika ya da beyanları düzenlemeye yetkili mercileri atayacak ve Komisyonu bu hususta bilgilendirecektir. Söz konusu bildirim veri koruma kanununa halel getirmeyecektir.

Madde 46 - Mesleki faaliyette bulunabilme uygunluğu

Bir kamu ihalesine katılmak isteyen herhangi bir iktisadi işletmeden, kurulduğu Üye Devlette istenen şekilde meslek örgütü ya da ticaret sicil kayıtlarından bir tanesinde yer aldığını kanıtlaması istenebilir; ya da yemin beyanı ya da sertifikayı sunması talep edilebilir.

Kamu hizmet ihalelerinin verilmesi sürecinde aday ya da isteklilerin menşe ülkesinde ilgili hizmeti verebilmek için belirli bir yetkiye sahip olmasının ya da belirli bir organizasyonun bir üyesi olmasının gerektiği durumlarda, idare aday ya da isteklilerden söz konusu yetkiye sahip olduklarını ya da söz konusu organizasyona üye olduklarını kanıtlamalarını isteyebilecektir.

Madde 47 - Ekonomik ve mali durum

1. İktisadi işletmenin ekonomik ve mali durumu, genel bir kural olarak, aşağıda referans olarak verilen belgelerden bir ya da daha fazlasının sunulmasıyla ortaya konabilecektir:

(a) bankalardan alınan ilgili beyanlar ya da uygun olduğu durumlarda ilgili mesleki risk mesuliyet sigortası;

(b) iktisadi işletmenin kurulu bulunduğu ülkede geçerli olan kanunlarca bilanço bastırılmasının gerekli olduğu durumlarda, bilançolar ya da bilançolardan alıntılar;

(c) ciro hakkında bilgilerin mevcut olması durumunda, işletmenin toplam cirosunu gösteren belge ya da işletmenin ihale konusu alandaki en fazla son üç mali yıla ait cirosunu gösteren belge. Teşebbüsün kurulduğu ya da iktisadi işletmenin ticari faaliyetlere başladığı tarihe bağlıdır.

2. Bir iktisadi işletme uygun olduğu durumlarda ve belirli bir ihale için kurmuş olduğu bağlantının yasal özelliğine bakılmaksızın diğer tüzel kişilerin kapasitelerinden faydalanabilecektir. Bu durumda iktisadi işletme idareye söz konusu tüzel kişilerle ilgili amaç doğrultusunda çalışmak üzere bir teşebbüs oluşturarak gerekli kaynakların uhdesinde bulunduğunu kanıtlayacaktır.

3. Madde 4 çerçevesinde aynı koşullar altında olmak şartıyla bir grup iktisadi işletme grup içerisinde yer alan diğer katılımcılardan ya da diğer tüzel kişilerden faydalanabilecektir.

4. İdareler ihale duyurusunda ya da ihale davetinde bent 1'de belirtilen referans ya da referanslardan hangilerini seçtiklerini ve temin edilmesi gereken diğer referansları belirtecektir.

5. Herhangi bir geçerli sebepten dolayı iktisadi işletmenin idarenin talep ettiği referansları temin edememesi halinde, iktisadi işletme ekonomik ve mali durumunu idarenin uygun göreceği diğer bir belge ile kanıtlayabilecektir.

Madde 48 - Teknik ve/veya mesleki yetenek

1. İktisadi işletmelerin teknik ve/veya mesleki yetenekleri bent 2 ve 3 uyarınca incelenecek ve değerlendirilecektir.

2. İktisadi işletmelerin teknik yetenekleri işin doğası, miktarı ya da önemi ve yapım, mal alım ya da hizmet olmasına bağlı olarak aşağıda belirtilen belgelerden bir ya da daha fazlasının sunulması ile ortaya konabilecektir:

(a) (i) en önemli işlerin tatminkar bir biçimde tamamlandığını gösteren belgeleri ile birlikte geçmiş beş yıl boyunca gerçekleştirilen işlerin bir listesi. Bu belgelerde yapılan işin bedeli, tarihi ve işin yapıldığı yer belirtilecek ve işin ticaret kuralları uyarınca yapılıp yapılmadığı ve gerektiği şekilde tamamlanıp tamamlanmadığı açıklanacaktır. Uygun olduğu durumlarda, yetkili merci sözü edilen belgeleri idareye doğrudan ibraz edecektir;

(ii) son üç yıl içinde yapılan ana teslimatlar ve ana verilen ana hizmetler. Bedelleri, tarihleri, alıcıları kamu yoksa özel sektöre mi verildikleri belirtilecektir. Aşağıda belirtilen durumların söz konusu olması halinde teslimatın yapıldığı ve hizmetlerin verildiği kanıtlanacaktır:

- hizmetin alıcısının bir idare olduğu durumlarda, yetkili merci tarafından düzenlenen ya da imzalanan sertifikalar ile,

- hizmetin alıcısının özel sektör olduğu durumlarda, alıcının düzenlediği bir belge ile böyle bir belgenin olmadığı hallerde iktisadi işletmenin beyanı ile.

(b) Doğrudan iktisadi işletmenin teşebbüsüne bağlı olup olmadığına bakılmaksızın özellikle kalite kontrol alanında sorumlu olan ve yapım işleri söz konusu olduğunda ise yüklenicinin işin yapılmasında kullanacağı daha önce yapılmış olan işlere dahil olan teknisyenlerin ya da teknik organların belirtilmesi;

(c) Kalitenin sağlanması amacıyla tedarikçi ya da hizmet sağlayıcı tarafından kullanılan teknik tesisler ve uygulanan yöntemlerin tanımlanması ve teşebbüsün araştırma ve çalışma tesislerinin belirtilmesi;

(d) Temin edilecek ürün ya da hizmetlerin karmaşık olduğu ya da özellikle belirli bir amaç için gerekli olduğu durumlarda, idareler tarafından ya da idareler adına tedarikçi ya da hizmet sağlayıcının kurulu bulunduğu ülkedeki yetkili resmi bir organ tarafından - tabii olduğu anlaşma uyarınca - tedarikçinin üretim kapasitesi ya da hizmet sağlayıcının teknik kapasitesi üzerinde ve gerekli olduğu hallerde ise araştırma ve çalışma yöntemleri üzerinde ve uygulanan kalite kontrol önlemleri üzerinde yapılan denetim;

(e) Hizmet sağlayıcının ya da yüklenicinin ve/veya teşebbüsün idari personelinin ve özellikle de hizmetin verilmesinden ya da işin yönetilmesinden sorumlu olan personelin eğitim ve mesleki yeterlilikleri;

(f) Yapım ihaleleri ve hizmet ihalelerin ve yalnızca uygun olan hallerde, iktisadi işletmenin ihale konusu yapım işini yapar ya da hizmeti verirken uygulayacağı çevre yönetimi önlemleri;

(g) Son üç yıl için hizmet sağlayıcının ya da yüklenicinin yıllık ortalama iş gücünün ve idari personel sayısının bildirilmesi;

(h) İhale konusu iş yerine getirilirken hizmet sağlayıcı ya da yüklenici tarafından kullanılacak araçlar, tesisler ya da teknik ekipman;

(i) Hizmet sağlayıcının ihale konusu işi ne oranda taşeronlara devredeceğini gösteren bildirim;

(j) Temin edilecek olan ürünler ile ilgili olarak;

(i) idarenin gerekli görmesi halinde gerçekliğinin tasdik edileceği numuneler, açıklamalar ve/veya fotoğraflar

(ii) şartnameler ve standartlara atıfta bulunarak ürünlerin uygunluğu onaylayan yetkin resmi kalite kontrol enstitüleri ya da kuruluşları tarafından düzenlenen sertifikalar.

3. Bir iktisadi işletme uygun olduğu durumlarda ve belirli bir ihale için kurmuş olduğu bağlantının yasal özelliğine bakılmaksızın diğer tüzel kişilerin kapasitelerinden faydalanabilecektir. Bu durumda iktisadi işletme idareye ihalenin yerine getirilmesi için gerekli olan kaynaklara sahip olduğunu kanıtlayacaktır. Bunu söz konusu tüzel kişilerle ilgili amaç doğrultusunda çalışmak üzere bir teşebbüs oluşturarak gerekli kaynakların uhdesinde bulunduğunu göstererek yapabilecektir.

4. Madde 4 çerçevesinde aynı koşullar altında olmak şartıyla bir grup iktisadi işletme grup içerisinde yere alan diğer katılımcıların ya da diğer tüzel kişilerin yeteneklerinden faydalanabilecektir

5. Saha oluşturma ve kurulum işleri, hizmet temini ve/veya yapım işleri konulu ihalelerin verilmesinde, iktisadi işletmelerin hizmeti vermek ya da kurulumu gerçekleştirmek ya da yapım işi yapmak konusundaki yetenekleri özellikle beceri, etkinlik, deneyim ve güvenilirlik esasında değerlendirilebilecektir.

6. İdare ihale duyurusunda ya da ihale davetinde bent 2’de belirtilen referanslardan hangilerini tercih ettiğini belirtecektir.

Madde 49 - Kalite güvence standartları

İdarelerin iktisadi işletmenin kalite güvence standartları ile uygunluğunun bağımsız onay kuruluşları tarafından düzenlenen sertifikalar ile teyit edilmesini talep ettiği hallerde, idareler sertifikasyonla ilgili Avrupa standartları serilerine uyumlu kuruluşlar tarafından tasdik edilmiş olan ilgili Avrupa standart serilerine dayalı kalite güvence sistemlerine atıfta bulunacaktır. İdareler diğer Üye Devletlerde kurulu

bulunan kuruluşlar tarafından düzenlenen eşdeğer sertifikaları kabul edecektir. İdareler ayrıca iktisadi işletmelerin sunduğu eşdeğer kalite güvence önlemlerini gösteren belgeleri de kabul edecektir.

Madde 50 - Çevre yönetimi standartları

Madde 48(2)(f)'de belirtilen durumlara atıfta bulunularak, İdarelerin iktisadi işletmelerin çevre yönetimi standartlarına uygunluğunun bağımsız kuruluşlar tarafından düzenlenen sertifikalar ile onaylanmasını talep ettiği hallerde, idareler Topluluk Eko Yönetim ve Denetim Programı ya da Topluluk kanunlarına ya da sertifikasyonla ilgili Avrupa ya da uluslararası standartlarına uyumlu kuruluşlar tarafından onaylanmış bulunan ilgili Avrupa ve uluslararası standartlara dayalı çevre yönetimi standartlarına atıfta bulunacaktır. İdareler diğer Üye Devletlerde kurulu bulunan kuruluşlar tarafından düzenlenen eşdeğer sertifikaları kabul edecektir. İdareler ayrıca iktisadi işletmelerin sunduğu eşdeğer çevre yönetimi önlemlerini gösteren belgeleri de kabul edecektir.

Madde 51 - Ek belge ve bilgiler

İdare, iktisadi işletmelerden Madde 45 – 50 uyarınca ibraz edilen sertifika ve belgelere ek yapılmasını ya da açıklık getirilmesini isteyebilecektir.

Madde 52 - Onaylı iktisadi işletmelerin resmi listesi ve kamu hukuku ya da özel hukuk kapsamında kurulmuş olan sertifikasyon kuruluşları

1. Üye Devletler onaylı yüklenici, tedarikçi ya da hizmet sağlayıcıları gösteren resmi listeler açıklayabilecek, ya da kamu hukuku ya da özel hukuk kapsamında kurulmuş bulunan sertifikasyon kuruluşları tarafından düzenlenen sertifikalar talep edebilecektir.

Üye Devletler bu listelere kayıt için koşulları ve Madde 45(1), Madde 45(2)(a)-(d) ve (g), Madde 46, Madde 47(1), (4) ve (5), Madde 48(1), (2), (5) ve (6), Madde 49 ve uygun olan hallerde Madde 50 hükümleri uyarınca sertifikasyon kuruluşları tarafından sertifikaların düzenlenmesi için gerekli koşulları belirleyecektir.

Üye Devletler ayrıca bir gruba ait olan ve grup içindeki diğer şirketler tarafından mevcut kaynakların kendilerine amade kılınmasını talep eden iktisadi işletmeler tarafından ibraz edilen kayıt başvuruları uyarınca söz konusu koşulları Madde 47(2) ve Madde 48(3)'e uyumlu hale getirecektir. Bu durumda, söz konusu işletmeler ilgili

resmi listede yer aldıklarını teyit eden sertifikasyonun geçerlilik süresi boyunca ve aynı zamanda kayıtla ilgili olarak işletmelerin takip edeceği kuralları belirtilen ikinci bentte ifade edilen Maddelerde açıklanan nicel seçim gerekliliklerini yerine getirmeye devam ettikleri süre boyunca belirtilen ilgili kaynakları ellerinde bulunduracaklarını resmi listeyi oluşturan yetkili merciye kanıtlayacaktır.

2. Resmi listelerde yer alan ya da sertifikası bulunan iktisadi işletmeler idareye yetkin merciler tarafından düzenlenmiş olan kayıt sertifikasını ya da yetkin sertifikasyon kuruluşu tarafından düzenlenmiş olan sertifikayı ibraz edebilir. Sertifikalarda işletmelerin ilgili resmi listelerde yer almasını/sertifikaya sahip olmasını ve listede belirtilen sınıflamaya tabi olmasını sağlayan atıflar belirtilecektir.

3. İktisadi işletmelerin yetkin kuruluşlar tarafından resmi listelerde kayıt altına alınması ya da sertifikasyon kuruluşları tarafından sertifika düzenlenmesi aşağıda belirtilen maddelerle ilgili hususlar hariç olmak üzere işletmelerin uygun olduğu anlamına gelmeyecektir: Madde 45(1) ve (2) (a) – (d) ve (g), Madde 46, Madde 47(1)(b) ve (c) ve yükleniciler açısından Madde 48 (2) (a)(i), (b), (e), (g) ve (h); tedarikçiler açısından Madde 48 (2)(a)(ii), (b), (c), (d) ve (j) ve hizmet sağlayıcılar açısından Madde 48 (2) (a)(ii) ve (c) – (i).

4. Resmi listelerle ilgili kayıtlardan ya da sertifikasyonla ilgili kayıtlardan çıkartılacak bilgiler doğrulanmadıkça sorgulanmayabilir. Bir ihale teklif edildiğinde herhangi bir kayıtlı iktisadi işletmeden sosyal güvenlik ve vergi ödemeleri ile ilgili ek belge talep edilebilecektir.

Diğer Üye Devletlerdeki idareler 3. bendi ve bu bendin 1. alt bendini yalnızca resmi listeyi oluşturan Üye Devlette kurulu bulunan iktisadi işletmeler yararına uygulayacaktır.

5. Diğer Üye Devletlerde bulunan iktisadi işletmelerin resmi listelere kaydı ya da birinci bentte belirtilen sertifikasyon kuruluşları tarafından sertifikalandırılmaları için yerli iktisadi işletmelerden talep edilenlerin dışında herhangi bir kanıt ya da bildirim talep edilmeyecek ve her durumda Madde 45 – 49 arasında - uygun olan durumlarda - Madde 50’de belirtilen kanıt ve belgeler talep edilecektir.

Ancak diğer Üye Devletlerde iktisadi işletmelerin kamu ihalelerine katılmak için bu tür bir listeye kayıt olma ya da sertifika almaya zorlanamaz. İdareler diğer Üye

devletlerde kurulu bulunan kuruluşların düzenlendiği eşdeğer sertifikaları tanıyacaktır. İdareler ayrıca diğer eşdeğer kanıt belgelerini de kabul edecektir.

6. İktisadi işletmeler her zaman resmi bir listeye kayıt olmayı ya da sertifika düzenlenmesini talep edilebilecektir. İşletmelerin listeyi oluşturacak mercinin ya da sertifikayı düzenleyecek sertifikasyon kuruluşunun kararını vermesinden makul bir süre önce bilgilendirmesi gereklidir.

7. Birinci bentte atıfta bulunulan sertifikasyon kuruluşları Avrupa sertifikasyon standartlarına uyumlu olan kuruluşlar olacaktır.

8. Birinci bentte belirtilen resmi listelere ya da sertifikasyon kuruluşlarına sahip olan Üye Devletler başvuruların gönderileceği kuruluşun adresini Komisyona ve diğer Üye Devletlere bildirmekle yükümlü olacaktır.

5.2.7 İhalelerin verilmesi

Madde 53 - İhalelerin Verilmesinde Takip Edilecek Kriterler

1. Belirli hizmetlerin ücretlendirilmesi ile ilgili ulusal kanunlar, yönetmelikler ya da idari hükümlere halel getirmeksizin idareler kamu ihalelerini aşağıda belirtilen ölçütlerden biri temelinde verecektir:

(a) ihalenin sonucu ile ilgili olarak karar verilirken idare açısından ekonomik açıdan en avantajlı teklif. Böyle bir seçeneğin tercih edilmesinde söz konusu kamu ihalesinin konusu ile ilgili çeşitli kriterler söz konusu olacaktır. Bu kriterlere örnek olarak kalite, fiyat, teknik değer, estetik ve işlevsel özellikler, çevresel özellikler, cari masraflar, maliyet etkinlik, satış sonrası hizmet ve teknik yardım, teslimat tarihi ve teslimat süresi ya da işin tamamlanma süresi verilebilir; ya da

(b) yalnızca en düşük fiyat.

2. Yukarıda 1(a) bendinde belirtilen durumlarda üçüncü alt bendin hükümlerine halel getirmeksizin, idare ihale duyurusunda ya da ihale belgelerinde ya da rekabetçi diyalog söz konusu olduğunda açıklayıcı belgede ekonomik açıdan en avantajlı seçeneğin belirlenmesinde her bir kritere vereceği ağırlığı belirtecektir.

Bu ağırlıklı değerlendirmelerde uygun bir maksimum dağılım içerisinde bir aralık belirtilebilecektir.

İdarenin ispat edilebilirlik açısından ağırlıklı değerlendirmenin mümkün olmadığını düşündüğü durumlarda, idare ihale duyurusunda ya da ihale belgelerinde ya da rekabetçi diyalog söz konusu olduğunda açıklayıcı belgede kriterleri önem sırasına göre en önemlisi ilk sırada yer alacak şekilde yukarıdan aşağıya doğru sıralayacaktır.

Madde 54 - Elektronik müzayede kullanılması

1. Üye Devletler idarelerin elektronik açık artırmaları kullanmalarına müsaade edebilir.

2. Madde 30 (1) (a)'da atıfta bulunulan durumlarda açık ihale usulü, belirli istekliler arasında ihale usulü ya da pazarlık usullerinde, idareler ihalenin verilmesinden önce, ihale şartnamelerinin kesinliğe kavuşturulabildiği durumlarda bir elektronik açık artırma yapılmasına karar verebilecektir.

Aynı koşullar altında Madde 32(4), bent iki, alt bent ikide belirtildiği üzere taraflar arasında rekabetin bir çerçeve anlaşma kapsamında yeniden açılması için ve Madde 53'de belirtilen dinamik satın alma sistemi kapsamında verilecek olarak ihalelerin rekabete açılmasında elektronik açık artırma usulünden faydalanılabilecektir.

Elektronik açık artırma aşağıdakilere göre yapılacaktır:

- (a) ihale en düşük fiyatlı teklife verilecekse sadece fiyatlara göre,
 - (b) ya da, ihale ekonomik olarak en avantajlı teklife verilecekse, teklifin şartnamede belirtilen fiyatları ve/veya özelliklerinin yeni değerlerine göre.
3. Elektronik açık artırma yapma kararı alan idareler, bu kararı ihale duyurusunda belirtecektir.

Şartnameler, bu bağlamda diğer şartlar yanında aşağıdaki ayrıntıları da içerecektir:

- (a) nicel olmaları ve rakam ya da yüzde ile belirtilebilmeleri şartıyla değerleri elektronik açık artırmanın konusu olacak özellikler,
- (b) ihalenin konusuyla ilgili şartnamelerden kaynaklanmalarından dolayı, değerler üzerine getirilebilecek herhangi bir sınırlama;
- (c) elektronik açık artırma sırasında isteklilere verilecek bilgiler ve uygun hallerde bu bilgilerin ne zaman verileceği;
- (d) elektronik açık artırma süreciyle ilgili bilgiler;

(e) isteklilerin teklif sunabileceği şartlar ve özellikle uygun olduğu durumlarda, teklif verilmesi sırasında yapılabilecek asgari farklılıklar;

(f) kullanılan elektronik ekipmanla ilgili bilgiler ve bağlantıyla ilgili düzenlemeler ve teknik şartnameler.

4. Elektronik açık artırmaya geçmeden önce idareler, ihalenin verilmesine ilişkin ortaya konulan kriter/kriterlerin ve söz konusu kriterlere verilmiş olan ağırlıklar esasında tekliflerin kapsamlı ilk değerlendirmesini yapacaktır.

Kabul edilebilir teklifler veren tüm teklif sahipleri, yeni fiyat ve/veya yeni değerler sunmak için elektronik yollarla aynı anda davet edilecektir; davet, kullanılan elektronik ekipmanla kurulan bağımsız bağlantıyla ilgili tüm bilgileri içerecek ve elektronik açık artırmanın başlangıç tarihi ve zamanını belirtecektir. Elektronik açık artırma çok sayıda müteakip aşamadan oluşabilir. Elektronik açık artırma, davetlerin gönderildiği tarihten sonraki iki iş gününden önce başlayamaz.

5. İhalenin ekonomik olarak en avantajlı teklife göre verilmesi halinde, davete, Madde 53(2)'nin ilk paragrafında öngörülen ağırlıklı değerlendirme uyarınca ilgili isteklinin tam değerlendirmesinin sonucu eklenecektir.

Davette ayrıca, sunulan yeni fiyatlar ve/veya yeni değerler bazında yeni sıralamanın otomatik olarak belirlenmesi için elektronik açık artırmada kullanılacak matematiksel formül de yer alacaktır. Söz konusu formül, ihale duyurusunda ya da şartnamede belirtildiği gibi, ekonomik olarak en avantajlı teklifin belirlenmesi için ortaya koyulan bütün kriterlerin ağırlık değerlendirmesini kapsayacaktır; bu amaçla, belirtilen tüm aralıkların daha önceden belirli bir değere indirgenmeleri gerekecektir.

Varyantlara izin verilmesi halinde, her bir varyant için ayrı bir formül üretilecektir.

6. Elektronik bir açık artırmanın her bir aşaması boyunca, idareler, bütün teklif sahipleri ile aynı anda eşit esasta iletişime geçerek en azından o anda buldukları sıralamaları doğrulamalarına yetecek bilgi verecektir. İdareler şartnamede belirtilmiş olması kaydıyla, sunulan diğer fiyat veya değerlerle ilgili bilgileri de verebilecektir. Ayrıca elektronik açık artırmanın herhangi bir aşamasında söz konusu aşamadaki katılımcı sayısını da duyurabilecektir. İdareler hiçbir koşulda, elektronik açık artırmanın herhangi bir aşamasında isteklilerin kimliklerini ifşa etmeyecektir.

7. İdareler, aşağıda belirtilen durumlardan bir ya da birden fazlasının gerçekleşmesi halinde elektronik açık artırmayı sona erdirecektir.

(a) açık artırmaya iştirak amacıyla yapılan davet ile, davet üzerinde önceden belirtilen tarih ve zamanda.

(b) asgari farklılıklarla ilgili gerekleri karşılayan başka yeni fiyat ya da yeni değer almamaları halinde. Böyle bir durumda, idareler açık artırmaya katılım maksadıyla yapılan davette, en son fiyat ya da değer bildirimini alınmasını müteakip ne kadar zaman geçtikten sonra elektronik açık artırmayı sona erdireceklerini belirtecektir.

(c) açık artırmaya katılım davetinde belirlenen açık artırma aşamaları tamamlandığında.

İdareler, elektronik bir açık artırmayı (c) alt bendine göre ve (b) alt bendinde ortaya koyulan düzenlemelerle birlikte sona erdirme kararı aldığı anda , açık artırmaya katılım daveti açık artırmanın her bir aşamasıyla ilgili zaman çizelgesini göstermelidir.

8. Elektronik açık artırmanın sona erdirilmesini müteakip, idareler, yapılan elektronik açık artırmanın sonuçları esasında Madde 53 uyarınca ihaleyi verecektir.

İdareler elektronik açık artırmalardan uygunsuz bir şekilde istifade edemez ve bu yöntemi rekabeti önleyecek, sınırlayacak veya bozacak şekilde veya ihale duyurusunda ve şartnamede belirtilen ihalenin konusunu değiştirmek amacıyla kullanamaz.

Madde 55 - Aşırı düşük teklifler

1. Bir ihaleyle ilgili verilen teklifler, mal, yapım işleri veya hizmet bakımından aşırı düşük görünüyorsa, idare, söz konusu teklifleri reddetmeden önce, ilgili gördüğü teklifi oluşturan hususların ayrıntılarını yazılı olarak talep edecektir.

Bu ayrıntılar özellikle aşağıdakilerle ilgili olabilecektir:

(a) inşaat yöntemi, imalat süreci ya da verilen hizmetlerin ekonomik yapısı;

(b) tercih edilen teknik çözümler ve/veya mal alımı veya hizmetlerin temin edilmesi veya yapım işlerinin yürütülmesi için istekli açısından özellikle elverişli koşullar;

- (c) istekli tarafından sunulan yapım işleri, mal alımı ve hizmetlerin orijinalliği;
- (d) yapım işleri, hizmet ya da mal alımının gerçekleştirildiği yerde yürürlükte olan istihdamın korunması ve çalışma koşullarıyla ilgili yasal hükümlere uyum;
- (e) isteklinin devlet yardımı alma ihtimali.

2. İdare, sunulan kanıtları dikkate alarak, istekliye danışmak yoluyla teklifi teşkil eden hususları doğrulayacaktır.

3. İdarenin, bir teklifin, isteklinin Devlet yardımı alması sebebiyle aşırı düşük olduğunu tespit etmesi durumunda, söz konusu yardımın yasal olarak verildiğinin istekli tarafından idarece belirlenen yeterli süre içinde kanıtlanmaması halinde, teklif sahibine danışıldıktan hemen sonra idare bu gerekçeyle teklifi reddedilebilir. İdare bu şartlar altında bir teklifi reddettiği hallerde, söz konusu durumu Komisyona bildirecektir.

6. İHALE MEVZUATIMIZDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

6.1 Değişikliklerin Avrupa Birliği Kriterlerine Göre Sınıflandırılması

İhale Kanununda yapılan değişikliklerin envanterine girmeden önce yapılan değişikliklerin ne düzeyde AB normlarına uyum çerçevesinde yapıldığını ele almakta fayda vardır. Kanun çıktıktan sonra yapılan düzenlemelerin bir kısmının gerekçesinde yapılan değişikliklerin sistemin AB normlarına daha uygun hale getirilmesi için yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan düzenlemeler ana hatlarıyla AB normlarına yönelik düzenlemeler ile AB standartlarına uyum dışında yapılan düzenlemeler olmak üzere yapılan değişiklikleri ikiye ayırıp bir değerlendirme yapılabilir [12]:

AB normlarına uyum açısından yapılan bazı düzenlemeler:

AB standartlarını düzenlemeye yansıtma yönelik değişikliklerden önemlileri aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

4734 sayılı Kanunda öngörülen eşik değerlerin Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü düzenlemelerine uyumlu hale getirilmesi (4761, 2002).

İhalden sonra işin gerçekleştirilmesi aşamasında idarenin öngöremediği durumların ortaya çıkması halinde, eğer iş, sözleşme bedelinin üzerinde belirli oranlar nispetinde olmak koşulu ile gerçekleştirilecek ise işin yaptırılarak bitirilmesi ve böylece yeniden ihaleye çıkma zorunluluğunun ortadan kaldırılması amacıyla Avrupa Birliği ülkelerinde öngörülen oranlarla paralellik sağlanması (4761, 2002).

Bilanço ibrazına ilişkin düzenlemelerin Avrupa Birliği kurallarına uyumlu hale getirilmesi (4964, 2003).

Avrupa Birliği direktifleriyle uyumlu olarak enerji, su, ulaştırma, ve telekomünikasyon" sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların 4734 sayılı Kanun kapsamından çıkarılması öngörülmektedir (4964, 2003).

Savunma, güvenlik ve istihbaratla ilgili alımlara ilişkin istisnanın, Avrupa Birliği normlarına uygun olarak düzenlenmesi (4964, 2003).

Hizmet alımlarına ilişkin Avrupa Birliği direktiflerinde menkul kıymetlerin ve diğer finansal araçların ihracı, satışı, alımı veya transferi işlemleri ile Merkez Bankası hizmetleri kapsam dışında tutulması (4964, 2003).

Avrupa Birliği normlarına uygun olarak uluslararası tahkim kurallarına dayalı olarak özölmesi gereken uyuşmazlıklarda idarelerin temsil ve savunmasına yönelik avukatlık hizmeti alımlarının ihale usullerine tabi olmaksızın doğrudan temin edilebilmesine imkan tanınması (4964, 2003).

İhalenin iptal edilme gereklerinin bütün istekliler yerine yazılı talepte bulunan isteklilere bildirilmesi (4964, 2003).

İhale sisteminin içine alternatif alım yöntemleri (elektronik ihale, dinamik alım gibi) (5680, 2007; 5812, 2008)

AB normlarına uygun olmayan değişiklikler:

AB müktesebatı ve AB ülkelerinde uygulanan standartlara uygun olmayan önemli bazı değişiklikler ise şu şekilde sıralanabilir;

Kapsam maddesinin AB standartlarına uygun olmayan bir şekilde daraltılması (4964, 2003). Kapsam dışına çıkartılan bazı kurumsal yapıların faaliyetlerine ilişkin AB normlarında olan çerçeve niteliğinde sistematik düzenlemelerin henüz yapılmaması.

4734 sayılı kanunun istisnaları düzenleyen üçüncü maddesinin farklı zamanlarda çıkartılan düzenlemelerle genişletilmesi (4761, 2002; 4964, 2003; 5812, 2008 gibi).

31/5/2008 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılmış yapım işlerinde, iş kalemleri veya iş gruplarının imalatında kullanılan malzemelerin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle 1/1/2008 tarihinden sonra yapılan ve yapılacak olan imalatlar için fiyat farkı verilebilmesi konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması (5794, 2008)

İhaleye katılma yeterlik kriterlerinin oluşturulmasının rekabeti önleyecek sonuçlara yol açacak şekilde düzenlenmesi

Doğrudan temin yapılabilecek alanlar genişletilmesi (5812, 2008).

5625 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, uygulama projesi hazırlama koşulunun istisnalarını önemli ölçüde arttırmıştır (5625, 2007).

Kamu İhale Kurumu'nun basına yansımış iddiaları inceleme yetkisinin kaldırılması (5812, 2008).

KİK'e yapılan şikâyet başvuruları için ödenmesi gereken bedelin önemli ölçüde arttırılması (5812, 2008).

6.2 Mevzuat Yönünden Kamu İhale Kanunu'ndaki Değişiklikler

4734 sayılı İhale Kanunu'nda yapılan değişiklikleri mevzuat yönünden iki ana kategoriye ayırmak mümkündür [13]:

4734 sayılı Kanun'da Değişiklik Yapan Kanunlar

Bu düzenlemeler doğrudan doğruya söz konusu kanunun başta istisnalara ilişkin 3' üncü maddesi olmak üzere muhtelif maddelerinde değişiklik yapan kanunlardır. 4734 sayılı kanunun temel amaçlarından birisi kamu kaynağı kullanan tüm kuruluşların alımlarının kapsama alınmasıdır. Özellikle 2886 sayılı kanun döneminde kamu kurum ve kuruluşlarının farklı kamu alım düzenlemelerine duyulan tepki, bütün kamu kuruluşlarının tek bir alım kanununa dahil edilmesinde temel gerekçe olmuştur. Kanun yürürlüğe girdikten sonra özellikle kanundaki ilan süreleri ile isteklilerin teklifleri sunmalarına yönelik ayrıntılı düzenlemeler sebebi ile, piyasada rekabet koşullarında faaliyet gösteren KİT'ler başta olmak üzere muhtelif kamu kurumlarının Kanun'un kapsamından istisna edilmeleri taleplerini ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan 4734 sayılı kanunun kapsamını düzenleyen ikinci maddesi yoğun bir biçimde kapsamdan istisna taleplerine konu olmuştur. Kanunun değişiklik taleplerine konu olan en önemli maddesi ise, kanun kapsamında olmakla beraber kamu kurum ve kurumlarının faaliyetlerinin bir kısmının 4734 sayılı Kanun'dan istisna edilmesine ilişkin üçüncü maddesidir [12].

4734 sayılı Kanun'u değiştiren kanunlar bu Kanun'un çıktığı Ocak 2002 tarihinden itibaren muhtelif zamanlarda çıkarılmaya başlamıştır. Bu düzenlemelerin ilki Haziran 2002 de yürürlüğe giren 4761 sayılı Kanun'dur. En son kanun ise, 20 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5812 sayılı Kanun'dur. Toplam olarak 17 adet kanun ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda değişiklik yapılmıştır [13].

Farklı kanunlar ile 4734 sayılı Kanun'a getirilen istisnalar

Kamu ihale kanununa sadece söz konusu 17 adet kanun ile müdahalede bulunulmamıştır. Bunun dışında muhtelif kurum ve kuruluşların kendi kanunları ile

diğer bazı torba kanunlarda 4734 sayılı Kanun'a tabi olmama hükümleri de getirilmiştir. Bunlardan dikkati çeken bazılarına şunlardır [13]:

2009 yılında İstanbul'da yapılacak olan Dünya Bankası ve IMF toplantılarının organizasyon giderleri,

Spor müsabakaları müşterek bahis oyunlarının özel kesime verilmesine dair ihale işlemleri (5738 sayılı Kanun),

Vakıflar Genel Müdürlüğünün Vakıflar Kanunu çerçevesinde yapacağı danışmanlık türü hizmet alımları (5737 sayılı Kanun),

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün oluşturacağı özel hesaptan yapılacak harcamalar (5764 sayılı Kanun),

Türkiye Yatırım Destek Ajansının söz konusu Kanun'dan muaf tutulması (5523 sayılı Kanun),

İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansının söz konusu Kanun'dan muaf tutulması (5706 sayılı Kanun),

TÜRKSAT A.Ş'nin söz konusu Kanun'dan muaf tutulması (5189 sayılı Kanun),

Sağlık Tesislerinin kiralama karşılığı yaptırılması (5396 sayılı Kanun).

Sonuç olarak; Kamu İhale Kanunu'na doğrudan ve dolaylı olarak birçok ekleme, değişiklik, istisna getirilmesi hükümleri şeklinde müdahale yapıldığı görülmektedir. 2002 yılı başında yasalaşan ve aradan geçen kısa bir süre içinde bu denli müdahaleye maruz kalan Kamu İhale Kanunu'nun sistematığı bozulduğu için yeniden yazılması ve ikincil mevzuatın da gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kamu ihalelerini düzenleyen yasal metinler kamu kesimi harcama hukukunun bütçe metinleri ile beraber en önemli belgeleri arasında yer almaktadırlar. Bütçe Kanunu metni ve diğer ilgili mali mevzuat (vergi kanunları, bütçe uygulama talimatları vb.) gelirlerin toplanması ve harcamaların yapılması ile ilgili temel ilkeleri ve bunların ayrıntılarını belirlerken, ihale kanunları kamu hizmetinin görülmesinde ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin satın alınmasında ve gerek duyulan yapım ve inşaat işlerinin (ağırlıklı olarak sermaye giderleri) yerine getirilmesinde dayanak olan ilkeleri ve bunlara ilişkin olarak uygulanacak kuralları belirler.

Kamu alımları kamu ve özel kesimlerin ilişkide bulunduğu en önemli alandır. Bu da, hem kamu görevlilerinin hem de özel kesimin kamu fonlarını kişisel çıkarlar için kullanmalarına yol açabilir. Dolayısı ile, hem ortadaki pastanın büyüklüğü hem de kişisel çıkarların söz konusu olduğu bir çerçeve içine oturan kamu alımları, hükümetler açısından ciddi bir risk alanı oluştururlar.

Kamu alımları her şeyden önce rekabet ve bunu sağlayacak açıklığı (saydamlık) içermelidir. Bunun anlamı, ihaleye katılanların hepsini kapsayacak şekilde açık ve net kurallar konulmasıdır. Zorunlu hallerde istisna getirilmesi gerekiyorsa, istisna kuralları ve uygulamaları da açık olmalıdır.

Kamu alımları için rekabeti sağlayacak saydamlık gerekli şart olmakla beraber yeterli değildir. Bununla beraber, kamu alımları için harcanan kaynakların iyi yönetilmesi gerektiğini, dolayısı ile bu işle uğraşan kurumsal yapıların ve kamu görevlilerinin mesleki yeterliliklerinin tam olması gerekmektedir. Bu açıdan kamu alımları işi basit bir idari işlev olarak değil, kurumun stratejik bir fonksiyonu olarak görülmelidir.

Ülkemizdeki potansiyel kamu alımları piyasasının GSYH oranı %9 civarındadır. Bu denli büyük bir piyasanın, yönetim ve saydamlık sorunları açısından, ciddi bir tartışma alanı olması şaşırtıcı değildir. Bu durum ise bu alanın düzenlenmesi ile ilgili mevzuatın kalitesi konusunu gündeme getirmektedir.

Türkiye’de kamu alımları uzun süre ayrımcılığın ve yolsuzlukların yaygın biçimde görüldüğü bir alan olmuştur. Yurttaşların devlete olan güvenini ve aidiyet duygusunu zedeleyen bu durum, kamunun ivedilikle çözüme kavuşturması gereken bir durumdur.

2003 yılında yürürlüğe giren kamu alımlarını düzenleyen 4734 sayılı kanun, ayrımcılığın ve yolsuzlukların önüne keserek bu alada rekabetin ön plana çıkmasını sağlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Ancak söz konusu kanun altı yıl içinde çok sayıda ciddi değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklerin bir kısmı AB’ye uyum ve/veya uygulamada bazı esneklikler getirme gibi gerekçelere dayansa da, önemli bir bölümü tartışmalı unsurlar içermektedir.

Kamu kurumlarının bir kısmı bu kanuna adapte olamamış ve kamu ihalelerinde ciddi gecikmeler görülmeye başlanmıştır. Bunun üzerine kanundaki tartışmalı unsurların ortaya çıkmasını sağlayan değişiklik talepleri gelmeye başlamıştır. Ne yazık ki bu değişiklikler yer yer sorun yaratan sistemi iyileştirmeden ziyade, bazı sektörleri ve konuları sistem dışına atmak biçiminde gerçekleşmiştir. Yapılan değişiklikler ile daraltılan kapsam maddesi ve genişletilen istisna maddeleri ihale kanununu, suistimallere açık bir hale getirmeye başlamıştır.

Kamu ihalelerinde rekabetin aksamadan sağlanabilmesinin temel koşulu, iş gördüren kurum olarak devletin yatırımlarının iyi bir plan ve programa bağlanması, ayrıca şartname, yeterlilik belgesi gibi ihale dokümanlarının keyfi seçimine imkan vermeyecek biçimde kapsamlı ve iyi hazırlamasıdır. Bu aşamada, üyesi olmaya çalıştığımız Avrupa Birliği’nin uyguladığı direktifler yol gösterici olmalıdır. “Türkiye’nin sahip olduğu özel koşullar” benzeri kavramlar, ülkemizin yıllardır gelişmekte olan ülkeler kategorisinden bir adım öteye gidememesine sebep olmuştur. Gelişmiş ülkelerde var olan kamu alım sistemlerinin temel mantığı ve uygulama normları ülkemizde de uygulamaya konmalı; bizlere özgü herhangi “özel durumlar”, Türkiye’deki ihale sistemimizi iyileştirmemize engel olmamalıdır.

Aşağıda, 4734 sayılı kanunun 5812 sayılı kanunla değiştirilen maddelerinin, Avrupa Birliği mevzuatına ve genel olarak kamu yararı ilkelerine göre değerlendirilmesi ve sunulan öneriler açıklanmaya çalışılmıştır.

7.1 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5812 sayılı Kanun İle Değişen Önemli Maddelerinin Avrupa Birliği Mevzuatı ve Kamu Yararı Açısından Değerlendirilmesi

7.1.1 Kapsam dışılık (Madde 2) ve istisnalar (Madde 3)

4734 sayılı kanunda yapılan tartışmaya neden olan ve Avrupa Birliği mevzuatına en fazla aykırılık gösteren düzenlemeler, esas olarak kanunun kapsamını düzenleyen 2'inci maddesine getirilen kurumsal istisnalar (kapsam dışılık) ve özellikle kapsam içi kurumların da elde ettikleri istisnaları düzenleyen 3. maddesinde yapılan ek ve değişikliklerin bir bölümü olarak ele alınabilir. Ayrıca sayıları 37'yi bulan diğer kanunlarla getirilen istisnaların da önemli bir bölümü bu risk alanı içine girmektedir. Bu maddelere ek olarak, yine istisna özelliği taşıyan ve doğrudan temin usulünü düzenleyen kanunun 22. maddesini, pazarlık usulünü belirleyen 21. maddesini bu kapsamda değerlendirmek gerekmektedir. Zira bu alımlar da herhangi bir düzenlemeye tabi değildir. 4734 sayılı kanunun bu özellikleri ile Avrupa Birliği ihaleleri düzenleyen ana metin olan 2004/18/EC sayılı direktifinin Başlık II Bölüm II Kısım 3'te sıralanan kapsam dışı ihaleler arasında hem sayı hem de düzenleniş mantığı arasında ciddi farklar vardır. Avrupa Birliği mevzuatında kapsam dışı olması düşünülen durumlar ayrıntılı ve açık bir şekilde yazılmış, herhangi bir kurum veya iş adı zikredilmeden sadece objektif kriterler konmaya çalışılarak keyfi kararların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Fakat 4734 sayılı kanunda aşağıda bazı örnekleri verildiği üzere, objektif kriterlerin sağlanmasından ziyade bazı kurum ve kuruluşlara imtiyazlar verilmesi söz konusudur.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun bu kapsamda değerlendirilebilecek düzenlemelerinden biri Devlet Malzeme Ofisi üzerinden yapılan alımlardır. Adalet Bakanlığı'na bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri, işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na bağlı enstitü ve üretim istasyonları ile; Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsü'nde yer alan mal ve malzemeler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü'nden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden yapacakları

alımların da kapsam dışına çıkarılmıştır [13]. İdareler, kanun kapsamında karşılamaları gereken ihtiyaçlarını DMO'dan sipariş etmeye başlamış, DMO da alımları istisna kapsamında yaptığı için dolaylı yoldan birçok idarenin ihale rejimine tabi olmaması sonucu ortaya çıkmıştır. Uygulamadaki bu açık ortadan kaldırılarak, kanunun çıkarılış ruhuna aykırı olan bu durum düzeltilmelidir.

Kanunun üçüncü maddesi ile getirilen istisnalar da şöyle özetlenebilir [12,13]:

Kanun ilk yürürlüğe girdiğinde 5 bent olan istisnalar maddesi en son değişiklikle birlikte 13 bende çıkmıştır.

3/a maddesinde kanun kapsamına giren kuruluşlardan kuruluş amacı "işlemek, iyileştirmek, değerlendirmek..." olanların yapacağı alımların istisna edilmesine ilişkin hüküm bulunmaktadır. Buradaki ifadelerin çok daha açık ve kapsamlarının çok daha belirgin ifade edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde isteyen idare dilediği işi bu kapsama sokmaya çalışabilir.

Söz konusu maddenin 3/b bendi de savunma, güvenlik ve istihbarat hizmetleri gibi gizlilik gerektiren işlemlerin istisnasına ilişkindir.

3/c maddesi ile bir idarenin hava taşımacılığı yapması halinde istisna hükümlerinden yararlanması yolu açılmıştır.

Önemli bir istisna alanı 3/g maddesidir. Buna göre ticari ve sınai kuruluşların mal ve hizmet alımlarına yönelik bazı önemli istisnalar getirilmiştir. KİT'ler ve BİT'lerin doğrudan üretime yönelik mal ve hizmet alımlarının belli bir miktarı aşmayan kısımları söz konusu İhale Kanunu'ndan istisna edilmiştir. Ancak uygulamada eşik miktarı aşan alımların bölünerek bu sınırın altına çekilmesi ve istisna hükümlerinden yararlanılarak gerçekleştirilmesi önemli bir risk alanıdır.

İhale Kanun'u kapsamındaki kamu kurumlarının çalışanları ile hak sahiplerine sağlanacak teşhis, tedavi ve ilaç ve tıbbi malzeme alımları da 3/h gereğince istisna kapsamındadır. Bu alımlar için Maliye Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı görüşüne dayanılarak ayrı bir yönetmelik çıkarılmıştır. Yönetmelikler ile yapılan, dolayısı ile siyasi çıkarlara açık olabilecek olan sağlık sektörüne ilişkin bu istisna hükmünün ciddi bir risk alanı yarattığı değerlendirilmektedir.

Başlangıçta 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun ana karakterlerinden biri olması düşünülen istisnai durumların gerçekten de istisna olacak şekilde düzenlemesi

düşüncesi, yapılan değişikliklerle gün geçtikçe ortadan kaybolmuş; kanun, temel mantığına aykırı bir hal kazanmaya başlamıştır. Bunu önlemenin en temel ve basit yolu, tıpkı Avrupa Birliği mevzuatlarında olduğu gibi, istisnai durumların sayısının mümkün olduğunca azaltılması ve kanunda herhangi bir kurum veya iş adı yazmadan sadece istisna olması düşünülen durumların belirtilerek objektif kriterler konarak kanunda suistimallere yol açacak düzenlemelerden kaçınılmalıdır.

7.1.2 Yeterlilik (Madde 10)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Avrupa Birliği mevzuatlarına uyum konusunda tartışmalı bir diğer maddesi ise, kanunun 10.maddesinde düzenlenen yeterlilik kriterlerine ilişkin düzenlemelerdir. Avrupa Birliği'nin 2004/18/EC sayılı direktifinin özellikle 45 ile 52. maddeleri arasındaki düzenlemelerde ihaleye katılmak isteyen isteklilerin sahip olması gereken koşullar, ayrıntılı bir biçimde objektif değerlendirmeler ışığında sıralanmaya çalışılmıştır. İsteklilerin mesleki faaliyette bulunma uygunlukları, ekonomik ve mali durumları, teknik ve/veya mesleki yetenekleri, kalite güvence standartları gibi kriterlerden uymaları beklenen asgari düzey -bunları sunarken kullanacakları form biçimleri dahil- ayrıntılı biçimde belirtilmiş, böylece şeffaflık ve istenen kalitede iş yapılabilme isteği mümkün olduğunca sağlanmaya çalışılmıştır.

Ülkemizdeki durumda ise kanunun 10.maddesinde yeterlilik kriterleri belirtilmiş, isteklilerin uyması gereken kurallar sıralanmıştır. Ancak mesleki yeterlik (özellikle iş deneyimi) konusunda Kanun'un ilk hali, işin bitirilmesine ve kusursuz kabul edilmesine önem vermekteyken, süreç içinde (özellikle 5812 sayılı Kanun değişikliği ile) mühendis ve mimarların iş deneyim belgesi olmadan diploma ile ihaleye girmelerine olanak tanınmıştır. Bu da uygulamada suistimale son derece açık durumların ortaya çıkmasına neden olabileceği gibi; ihalelerin gerçekten yetkin olmayan istekliler tarafından kazanılmasına sebep olarak, kamunun zarar etmesine ve istenen nitelikte işlerin yapılmamasına zemin hazırlayabilir.

7.1.3 İhaleye katılamayacak olanlar (Madde 11)

4734 sayılı kanunun 11. maddesinde yapılan değişiklikle kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar da ihalelerden men edilmiştir. Böylece uluslararası firmaların katıldığı ihalelerin sayısının artması sebebiyle önem kazanan bu düzenleme, yakın gelecekte

üyeyi olmayı istediğimiz Avrupa Birliği'ndeki firmaları da kapsayan bir değişiklik olması bakımından yerinde bir düzenlemedir.

7.1.4 Belli istekliler arasında ihale usulü (Madde 20)

Belli istekliler arasında ihale usulünün kurgusu da süreç içinde değişmiştir. 4964 sayılı Kanun süreleri kısaltırken 5812 sayılı Kanun ile birlikte, önceden sadece işin özelliğinin uzmanlık ve/veya yüksek teknoloji gerektirmesi durumunda uygulanan usul, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin yarısını aşan ihalelerde koşulsuz olarak kullanılabilir. Bu durum, 2886 sayılı Kanun döneminde de yaşanan suistimallere fırsat verecek bir düzenlemedir. Yapım işleri için açık ihale usulünün benimsenmesi gerekliliği gözönüne alındığında, kanundaki bu değişikliğin olumlu sonuçlar doğurmasını beklemek mümkün değildir.

Temelde benzer iş tecrübesine ve eşdeğer iş bitirme belgesine sahip olan firmalar arasından yapılması gereken davet usulu ihalelerde haksız şekilde elde edilen belgelerin kullanılması ile, gerçekte iş tecrübesi olmayan firmaların daha tecrübeli ve köklü firmalar karşısında avantaj elde etmeleri olasılığı ortaya çıkmaktadır [12]. Kanunda bulunan en önemli eksikliklerden biri de bu konudur. Bu tür belgeler ihaleye katılımı sağlayacak olmasından önem taşımaktadır. Bu belgelerin bir meslek örgütünün denetiminde olması, iş bitirmelere ve yeterliliklere karar verilirken bu örgütün karar sürecinde olması, suistimalleri ve kayırmaları önemli ölçüde önleyecektir. Ancak kanunda bu yönde de herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır

7.1.5 Pazarlık usulü (Madde 21)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, eskiden sadece "yaklaşık maliyeti elli milyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları" söz konusu olduğunda, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değilken; yapılan değişiklikle "doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olduğu" ve "savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olduğu" durumlarda da sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. Böylece insanların veya idarelerin acilen ihtiyaç duydukları malların temini için yapılması zorunlu olan

alımların hızlandırılması ve kolaylaştırılması amaçlanmış, olumlu olarak nitelendirilebilecek bu düzenlemeyle acil durumlar için bürokratik işlem zorunluluğu asgariye indirilmeye çalışılmıştır.

7.1.6 Doğrudan temin (Madde 22)

4964 sayılı Kanun ile doğrudan temin bir ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır. Böylelikle doğrudan temin yapılması durumunda ilan ve teminat hükümlerinin uygulanması gerekmediği gibi, bu değişiklik yasaklı kişilerden alım yapılmasının da önünü açmıştır. Ayrıca 2008 yılında 5812 sayılı Kanun ile birlikte doğrudan temin yapılabilecek alanlar genişletilmiştir. Doğrudan temin, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yoluyla yapıldığı için, şeffaflık ve denetimden uzak bir yöntemdir. Mümkün olduğunca doğrudan temin yapılan alanlar sınırlandırılmalı, kamunun imajını zedeleyecek durumlara yol açılmamalıdır.

7.1.7 Tekliflerin alınması ve açılması (Madde 36)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun eski halinde yaklaşık maliyet tutarının gizliliği esastı. İhaleden sonra bile yaklaşık maliyetin açıklanmaması gerekliliği vardı. Bu durum 5812 sayılı kanunla yapılan değişiklikle değiştirildi ve yaklaşık maliyet tutarının, ihale sırasında isteklilerin verdikleri fiyat teklifleri ile birlikte açıklanması benimsendi. Yaklaşık maliyet tutarı, idarenin ihaleyi verirken kullandığı en önemli verilerden biri olması sebebiyle son derece önemlidir. Ancak bu tutarın kanunun eski halindeki gibi açıklanmaması, şeffaflık bakımından olumsuz bir durum oluşturmaktaydı. Zira bu tutar hem aşırı düşük sınırının belirlenmesinde hem de idarelerin ihale konusu iş için ayrımları gereken ödenek miktarlarının belirlenmesinde kullanılmaktadır. Bu tutar, isteklilerin tekliflerini vermelerinden önce elbette ki gizli olmalıdır; ancak istekliler tekliflerini verdikten sonra yaklaşık maliyetin açıklanması, idarenin zararına olmadığı gibi, kamu kaynaklarının kullanılmasında hem kanunun çıkış amaçlarından biri olan hem de Avrupa Birliği mevzuatının hemen her maddesinde atıfta bulunulan şeffaflık ilkesine uygun bir durum oluşturmaktadır. Yaklaşık maliyetin açıklanmasının olumsuz olabilecek bir yönü ise, idarelerin yaptıkları tip proje ihalelerinde oluşabilir. Yapım işleri örnek verilecek olunursa, tip projelerde yaklaşık maliyet tutarı, her bina için aynı olup

sadece çevre tanzimi imalatları farklılık gösterir. Genel olarak da çevre tanziminin parasal tutarı, bina maliyetine nazaran çok düşük kalır. İstekliler bir tip proje için teklif verirken, aynı tipte daha önceden yapılmış bir ihalede açıklanan yaklaşık maliyet tutarını biliyor olacaklardır. Bu da aşağı yukarı ihalesine katıldığı iş için de geçerli bir tutar olacaktır. Bu sorunu gidermek için ise, ihale komisyonları özellikle tip projelerde, isteklilerin verdikleri teklifleri daha dikkatli incelemeli, isteklinin maliyeti, kendi başına ayrıntılı metrajlar çıkararak hesapladığından emin olmalıdır.

7.1.8 Tekliflerin değerlendirilmesi (Madde 37)

4734 sayılı kanunda yapılan değişikliklerden bir diğeri ise tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında görülmektedir. İhale sırasında teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerin eksik olması veya belgelerde önemsiz bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik belge veya bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Ancak bu eksiklikler belirlenen sürede tamamlanmaz ise o istekli değerlendirme dışı bırakılıyordu. Ancak kanunda yapılan değişiklikle bu hüküm aynı kalmak üzere, değerlendirme dışı bırakılan bu isteklinin verdiği geçici teminatın ise idareyegelir olarak yazılması kanuna yazılmıştır. Benzer şekilde, kanuna yapılan ekleme ile, isteklilerin verdikleri tekliflerdeki birim fiyat cetvellerindeki aritmetik hataların, o isteklinin ihalede değerlendirme dışı kalmasına yol açtığı belirtilmiştir. 37. maddede yapılan bu düzenlemeler, isteklilerin teklif hazırlarken azami dikkat ve özeni göstermelerini sağlamak açısından olumlu düzenlemelerdir. Böylece hem istekliler daha dikkatli ve gerçekçi teklifler verecek hem de yapılması muhtemel itirazlardan kaynaklanacak gecikmelerin önüne geçilerek idarelerin ihaleleri sonuçlandırmaları hızlanacaktır.

7.1.9 Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi (Madde 41)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 41. maddesinde, Avrupa Birliği'nin ihale koşullarını belirleyen 2004/18/EC sayılı direktifinin 41.maddesindeki düzenlemeye paralel olarak, ihale kararlarının bildirilmesine dair hükümler açıkça yer almıştır. Fakat Avrupa Birliği direktifinde bu maddelere ek olarak, "açıklanması öngörülen bazı bilgilerin, kanunların uygulanmasını engelleyeceği veya aksi durumda kamu çıkarlarına ters düşeceği veya belirli bir kamu veya özel kurumun yasal ticari çıkarlarına ve ihalenin verildiği iktisadi işletmenin çıkarlarına hanel getirebileceği veya iktisadi işletmeleri arasında adil rekabet olmasına hanel getirebileceği

durumlarda saklı tutulmasını idarelerce kararlaştırabilir.” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade, idareler tarafından yerinde ve objektif olarak uygulanabilirse, yukarıda sayılan olumsuz durumların oluşması engellenebilir. Fakat ülkemizdeki kurumların objektif olarak Avrupa Birliği direktifindeki bu maddeyi uygulaması konusundaki yaygın olumsuz kanaatten dolayı, böyle bir düzenlemeye 4734 sayılı kanunumuzda yer verilmemesi anlaşılabilir bir durumdur.

7.1.10 Sözleşmeye davet (Madde 42)

4734 sayılı kanunun 42.maddesine yapılna ekleme ile, “sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.” ifadesi kanuna girmiştir. Ancak ihaleye katılım kriterleri her istekli için ayrıntılı bir biçimde sorgulanırsa, ihaleden sonra tekrar bir teyit zorunluluğuna ihtiyaç kalmayacaktır. Bürokratik işlemlerin ne kadar zaman aldığı göz önüne alınırsa, mükerrer kontrol yapmak anlamına gelen bu düzenlemenin kanuna eklenmesinin, süresel olarak sıkıntı doğuracak bir durum oluşturacağı değerlendirilebilir.

7.1.11 İhalelere yönelik başvurular (Madde 54) - Bildirim ve tebligat esasları (Madde 65)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 54. ve 65. maddeleri İhaleye yönelik itirazları ve bildirim ve tebligat esaslarını düzenlemektedir. Kanunda yapılan değişikliklerle bu hususlar, çok daha ayrıntılı olarak açıklanmış, ortaya çıkması muhtemel farklı durumlar için düzenlemenin nasıl olacağı anlatılmıştır. Böylece kanunun bu maddelerinin şeffaflık ve öngörülebilirlik açısından daha olumlu bir hale gelmesi sağlanmıştır.

7.1.12 Çerçeve sözleşmeler (Ek Madde 2)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Ek 2. maddesinde mal ve hizmet alımlarının çerçeve sözleşmeler düzenlenerek yapılabileceği durumlardaki düzenlemeler belirtilmiştir. Çerçeve anlaşma, dönemsel olarak yapılan (temizlik, sarf malzemesi, bakım onarım) alımların belli bir süreliğine bir çerçeve içinde belirli sayıda firma belirlenerek bunlardan alımına ilişkin kolaylaştırıcı bir alım sistemidir. Ancak yapım işlerinin de çerçeve anlaşma adı altındaki uygulamaya tabi kılınması ile bu yöntemin kapsamı genişletilmiştir. Bu yöntemin rutin alımlar dışında yapım işlerine de

yaygınlaştırılması ve bunun açık uçlu bir biçimde sınırlarının çizilmemesi söz konusudur. Bu yöntemin ciddi bir yolsuzluk riski taşıdığı için yapım işleri için sınırların çok belirgin bir biçimde çizilmesi gerekmektedir. Bunun için de Avrupa Birliği'nin ihale koşullarını belirleyen 2004/18/EC sayılı direktifinin 32.maddesindeki düzenlemeye paralel olarak sınırlar ve koşullar çok iyi belirlenmelidir

KAYNAKLAR

- [1] **KÜLÜR, H. M.**, 2005. 4734 Sayılı Yeni İhale Kanununa Göre Müteahhitlerin Teklif Dosyalarının Veri Tabanı Üzerinden Bilgisayar Destekli Olarak Yönetimi Modeli, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü
- [2] **BUDAK O.**, 2006. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu' nun Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar İçin Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü
- [3] **AKÇAY, C., MANİSALI, E.**, 2007. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun, AB Uygulamaları Çerçevesinde Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Açısından İncelenmesi, 4. İnşaat Yönetimi Kongresi, TMMOB – İMO.
- [4] **Url-1** <<http://www.tuik.gov.tr>>, alındığı tarih 12.03.2009.
- [5] **GENCER, H.**, 2003. Kamu İhale Kanunu ve Uygulamadaki Sorunlar, Mali Hukuk, Sayı 108, Denetim Yayıncılık, Ankara
- [6] **GENCER, H.**, 2007. Yapım İşleri İhalelerinde Teklif Türünün Belirlenmesinde Ortaya Çıkan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 4. İnşaat Yönetimi Kongresi, TMMOB – İMO.
- [7] **GENCER, H.**, 2007. Yapım ve Hizmet Alım İş İhalelerinde Aşırı Düşük Tekliflerin Tespitine ve Değerlendirilmesine Yönelik Yaklaşımlar, 4. İnşaat Yönetimi Kongresi, TMMOB – İMO.
- [8] **DEMİRCİ, G.**, 2009, İstanbul Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, İhale Takip Birimi, Kişisel görüşme
- [9] **GÜMÜŞ, A.**, 2009, İstanbul Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Yaklaşık Maliyet Birimi, Kişisel görüşme
- [10] **Url-2** <<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l22009.htm>>, alındığı tarih 10.03.2009
- [11] **Url-3** <<http://min.avrupa.info.tr>>, alındığı tarih 09.02.2009
- [12] **Url-4** <<http://www.euractiv.com.tr>>, alındığı tarih 02.04.2009
- [13] **Url-5** <<http://www.ihale.gov.tr>>, alındığı tarih 22.03.2009
- [14] **Url-6** <<http://www.bilgiyönetimi.org>>, alındığı tarih 17.12.2008
- [15] **T.C. BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI**, 2009 Kamu İhale Genel Tebliği

EKLER

EK A : Aşırı düşük sorgulamasında örnek inceleme raporu

EK B : Aşırı düşük sorgulamasında örnek açıklama isteği

EK C : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifi, Madde 1(2), (b)'de ortaya koyulan faaliyetlerin listesi

EK D : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifi, Madde 1(2)(d) kapsamında yer alan hizmetler

EK E : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifinde, savunma alanında idareler tarafından sonuçlandırılan ihalelerle ilgili olarak 7. maddede atıfta bulunulan ürünlerin listesi

EK A : Aşırı düşük sorgulamasında örnek inceleme raporu

A İnşaat tarafından ... inşaatı ihalesine verilen teklif, kullanılan pozlar ve teklif edilen birim fiyatlar bazında incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

İnşaat İmalatları

Bütün imalatlarda nakliye miktarı alınmamış. Maliyete dahil edilmemiştir.

Aşırı düşük olmasına cevaben verilen dosyada pozların rayiçlerinin miktarları gözükmektedir. Özel pozların rayiçleri olmadığından maliyette gözükmemektedir.

Bu nedenle verilen dosyadaki tutar ilkinden daha düşüktür.

Yalıtım İmalatları

Kazı klas tespit tutanağında belirtilen bohçalama pozları alınmamış.

Betonarme İmalatları

Tüm ahşap kalıp miktarları az alınmış.

23.014 ve 23.015 pozlarının miktarları az alınmıştır.

Grobeton pozları alınmamış.

Doğrama Ve Kapı İmalatları

Laminant kapı, ısı yalıtımlı alüminyum doğrama ve antipas miktarları az alınmıştır.

Dış Cephe

Dış cephedeki düz sıva, kaba sıva ve boya miktarları az alınmıştır.

Müteferrik İşler

Paslanmaz çelik merdiven ve rampa korkuluğu pozlarının birimi kg alınmış ve buna göre verilen birim fiyatla çıkan maliyeti çok düşüktür.

Çevre Tanzimi İmalatları

Serbest kazı pozları eksik alınmış ve miktarları da az alınmıştır.

EK B : Aşırı düşük sorgulamasında örnek açıklama isteği

A Firması

İstanbul

... tarihinde ihalesi yapılan İstanbul işinde teklif fiyatlarımızın değerlendirilebilmesi için teklifte önemli olduğu tespit edilen bileşenlerle ilgili vermiş olduğunuz sorgulamaya esas dosyanıza ilave olarak verdiğiniz teklifte işi yapabileceğinizi ispatlayan yapım yöntemindeki ekonomik çözümler, farklı teknik uygulamaları ile teklif edilen yapım işine ait farklı avantajlı koşullarınızı gösteren bilgi ve belgeler istenmektedir.

Bu mektubun postaya verildiği tarihi izleyen 7 (Yedi)inci gün, tarafınıza tebliğ edildiği tarih sayılacaktır. Söz konusu belgelerinizi ve yazılı açıklamalarınızı bu tarihten itibaren 3(üç) iş günü içinde dilekçe ekinde Müdürlüğümüze vermenizi rica ederim.

İdare Yetkilisi

EK C : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifi, Madde 1(2), (b)'de ortaya koyulan faaliyetlerin listesi

NACE					
Ortak İhale Terminolojisi kodu			BÖLÜM F		İNŞAAT
Bölüm	Grup	Sınıf	Konu	Notlar	
45			İnşaat	Bu bölümde yeni binaların yapımı ve inşaat çalışmaları, onarım ve ortak onarım	45000000
	45.1		İnşaat sahasının hazırlanması		45100000
		45.11	Yıkma ve bina enkazlarının temizlenmesi; toprak kaldırma	Bu sınıfta; - binalar ve diğer yapıların yıkılması - inşaat sahasının temizlenmesi - toprak kaldırma; kazı; arazi doldurma, inşaat sahasının tesviyesi, hendek kazma, kayaların kaldırılması, infilak vb. - madencilik için sahasının hazırlanması fazla yükün kaldırılması ve mineral özelliklerinin ve sahasının geliştirilmesi ve hazırlanması yer alır. Bu sınıfta ayrıca; - inşaat sahası drenajı - tarımsal veya orman alanının drenajı yer alır.	45110000

		45.12	Deneme olarak delme ve delik açma	<p>Bu sınıfta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - deneme amaçlı delme, delik açma ve inşaat, jeofizik, jeolojik ve benzeri amaçlar için örnekleme yapma yer alır. <p>Bu sınıfta şunlar yer almaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Üretim petrol veya gaz kuyularının açılması; bkz. 11.20. - Su kuyusunun açılması, bkz. 45.25 - Şaft batırma, bkz. 45.25 - petrol ve gaz saha araması, jeofizik, jeolojik ve sismik arama, bkz. 74.20. 	45120000
	45.2		Tüm inşaatların veya ilgili bölümlerin tamamlanması; inşaat mühendisliği.		45200000
		45.21	Binaların genel inşaatı ve inşaat mühendisliği işleri	<p>Bu sınıfta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - her tür bina inşaat - inşaat mühendisliği binalarının inşaatı - köprüler, yüksek otoyollar, viyadük, tünel ve metro için gerekli köprüler - uzun mesafeli boru hatları, iletişim ve elektrik hatları - kentsel boru hatları, kentsel iletişim ve güç hatları - yardımcı kentsel işler - sahadaki prefabrike binaların birleştirilmesi 	45210000

				<p>ve dikilmesi yer alır.</p> <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - petrol ve gaz çıkarma sırasındaki arıza hizmet faaliyetleri, bkz. 11.20 - çimentodan yapılmamış parçalardan komple prefabrike binaların dikilmesi, bkz. Bölüm 20, 26 ve 28 - bina dışında, stadyum, yüzme havuzu, jimnastik salonu, tenis kortları, golf sahaları ve diğer spor tesislerinin yapımına ilişkin inşaat işleri, bkz. 45.23 - bina teçhizatı, bkz. 45.3. - binanın tamamlanması, bkz. 45.4. - mimarlık ve mühendislik faaliyetleri, bkz. 74.20. - inşaat için proje yönetimi, bkz. 74.20. 	
		45.22	Çatı kaplama ve çerçevelerin yapımı	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - çatıların dikilmesi - çatı kaplama - yalıtım 	45220000
		45.23	Otoyol, karayolu, havaalanı ve spor tesislerinin inşaatı	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otoyol, sokak, karayolu, diğer araçlara ve yayalara ait yollar - Demiryollarının inşa 	45230000

				<p>edilmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havalimanı pistlerinin inşa edilmesi - Bina dışında, stadyum, yüzme havuzu, jimnastik salonu, tenis kortları, golf sahaları ve diğer spor tesislerinin yapımına ilişkin inşaat işleri - Yol yüzeyleri ve araç park yerlerindeki işaretlerin boyanması. <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hazırlık maksadıyla toprak kaldırma, bkz. 45.11 	
		45.24	Su projelerinin inşa edilmesi	<p>Bu sınıfta aşağıdaki inşaat işleri yer alacaktır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - su yolları, liman ve nehir işleri, eğlence limanları (marinalar), havuzlar, vb. - baraj ve bent tarama - alt yüzey işleri 	45240000
		45.25	Özel ticaret dahil diğer inşaat işleri	<p>Bu sınıfta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzmanlık kabiliyeti veya ekipmanı gerektiren farklı yapı türleri için ortak bir alanda uzmanlaşan inşaat faaliyetleri: - kazık varyosu dahil tesis inşaatı - su kuyusu açma ve inşası, şaft batırma - kendi kendine imal edilmeyen çelik 	45250000

				<p>kalemlerin dikilmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> - çelik bükme - briket dizme ve taş koyma - yapı iskelesi ve çalışma platformlarının kiralanması dahil yapı iskelesi ve çalışma platformu dikme ve indirme. - boru ve sanayi bacalarının dikilmesi <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dikme ve indirme olmaksızın yapı iskeletlerinin kiralanması, bkz. 71.32. 	
	45.3		Bina tesisatı		45300000
		45.31	Elektrik telleri ve aksamlarının teçhizatı	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bina içinde veya diğer inşaat projelerinde: elektrik teller, ve aksamları telekomünikasyon sistemleri elektrik ısıtma sistemleri ikamete mahsus anten ve telsiz antenleri yangın alarmları hırsız alarm sistemleri kaldıraç ve asansörler paratonerler vb. 	45310000

		45.32	Yalıtım faaliyetleri	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: Isı, ses veya titreşim amaçlı izolasyonların bina içine veya başka inşaat projelerinde teçhiz edilmesi</p> <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: Su yalıtımı, bkz. 45.22</p>	45320000
		45.33	Boru tesisatı	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: Bina içi veya diğer inşaat projeleri için; - boru tesisatı ve sıhhi malzeme - gaz teçhizatı - ısıtma, havalandırma, soğutma veya klima ekipmanı ve tüpleri - püskürtme sistemleri</p> <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: - elektrikli ısıtma sistemlerinin teçhizatı, bkz. 45.31.</p>	45330000
		45.34	Diğer bina teçhizatı	<p>Bu sınıfta; - karayolları, demiryolları, havalimanları ve limanlar için ışıklandırma ve sinyal sistemlerinin teçhizatı, - mobilya ve demirbaşların binalara yerleştirilmesi ve diğer inşaat projelerinde kullanılması vb.</p>	45340000

	45.4		Bina inşaatının tamamlanması		45400000
		45.41	Sıvama	Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: - İlgili sıva tirizi malzemeleri dahil olmak üzere iç ve dış sıva veya dış duvar sıvasının binalarda uygulanması veya diğer inşaat projeleri.	45410000
		45.42	Marangozluk faaliyetleri	Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: - hazır olmayan kapıların, pencerelerin, kapı ve pencere çerçevelerinin, sıkıştırılmış mutfak, merdiven, camekan ve benzeri ahşap veya diğer malzemelerden yapılan malzemeler. - tavan, ahşap duvar kaplamalar, taşınabilen parçalar vs.nin tamamlanması Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: - parke ve diğer ahşap zemin kaplamaların yerleştirilmesi, bkz. 45.43.	45420000
		45.43	Zemin ve duvar kaplama	Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: - binalarda veya diğer inşaat projelerinde aşağıdakilerin yerleştirilmesi, döşenmesi, asılması veya teçhiz edilmesi:	45430000

				<p>seramik, beton veya kesilmiş taş duvar veya kiremit</p> <p>parke ve diğer ahşap zemin kaplamalar, halılar ve plastik veya naylon dahil linolyum zemin kaplamaları.</p> <p>Çimento mozaïği, mermer, granit veya arduaz zemin veya duvar kaplamaları Duvar kağıdı</p>	
		45.44	Boyama ve cilalama	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: Binaların iç ve dış boyaması İnşaat mühendisliği yapılarının boyanması Cam, ayna vb. ürünlerin yerleştirilmesi</p> <p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: Pencerelerin yerleştirilmesi, bkz. 45.42</p>	45440000
		45.45	Diğer tamamlama faaliyetleri	<p>Bu sınıfta aşağıdakiler yer alır: Özel yüzme havuzları, buhar temizleme, kum eritme ve binaların dış cepheleeri için benzeri faaliyetler Diğer bitirme çalışmaları.</p>	45450000

				Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: Binaların iç temizliği ve diğer yapılar, bkz. 74.70.	
	45.5		Operatörlü ekipmanın inşaat veya yıkım malzemelerinin kiralanması		45500000
		45.50	Operatörlü ekipmanın inşaat veya yıkım malzemelerinin kiralanması	Bu sınıfta aşağıdakiler yer almaz: Operatörü olmayan inşaat veya yıkım makine ve ekipmanının kiralanması, bkz. 71.32.	45500000

EK D : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifi, Madde 1(2)(d) kapsamında yer alan hizmetler

EK D/1

Kategori No	Konu	CPC Referans No	ORTAK İHALE TERMİNOLOJİSİ Referans No
1	Bakım ve onarım hizmetleri	6112, 6122, 633, 886	50100000 ila 50982000 arası. (50310000 - 50324200 arası ve 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0 hariç)
2	Kara ulaşım hizmetleri, zırhlı araç hizmetleri ve kurye hizmetleri dahil, posta ulaştırma hariç	712 (71235 hariç), 7512, 87304	60112000-6 ila 60129300-1 arası (60121000 ila 60121600 arası, 60122200-1, 60122230-0 hariç) ve 64120000-3 ila 64121200-2 arası
3	Yolcu ve yük hava taşıma hizmetleri, posta ulaştırma hariç.	73 (7321 hariç)	62100000-3 ila 62300000-5 arası. (62121000-6, 62221000-7 hariç)
4	Kara ve hava yoluyla posta ulaştırma	71235, 7321	60122200-1, 60122230-0 62121000-6, 62221000-7
5	Telekomünikasyon hizmetleri	752	64200000-8 ila 64228200-2 arası, 72318000-7 ve 72530000-9 ila 72532000-3 arası.
6	Mali hizmetler (a) Sigortacılık hizmetleri (b) Bankacılık ve yatırım hizmetleri	81, 812, 814 hariç	66100000-1 ila 66430000-3 arası ve 67110000-1 ila 67262000-1 arası ⁽⁴⁾
7	Bilgisayar ve ilgili hizmetler	84	50300000-8 ila 50324200-4 arası, 72100000-6 ila 72591000-4 arası

			(72318000-7 ve 72530000-9 ila 72532000-3 arası hariç)
8	Araştırma ve geliştirme hizmetleri	85	73000000-2 ila 73300000-5 arası (73200000-4, 73210000-7, 7322000-0 hariç)
9	Muhasebe, denetleme ve defter tutma hizmetleri	862	74121000-3 ila 74121250-0 arası.
10	Piyasa araştırma ve kamuoyu anket hizmetleri	864	74130000-9 ila 74133000-0 arası ve 74423100-1, 74423110-4
11	Yönetim danışmanlık hizmetleri ve ilgili hizmetler	865, 866	73200000-4 ila 73220000-0 arası, 74140000-2 ila 74150000-5 arası (74142200-8 hariç) ve 74420000-9, 74421000-6, 74423000-0, 74423200-2, 74423210-5, 74871000-5, 93620000-0
12	Mimarlık hizmetleri; mühendislik hizmetleri ve entegre mühendislik hizmetleri; şehir planlaması ve peyzaj mimarlık hizmetleri; ilgili bilimsel ve teknik danışmanlık hizmetleri; teknik test ve analiz hizmetleri	867	74200000-1 ila 74276400-8 arası, ve 74310000-5 ila 74323100-0 arası, ve 74874000-6
13	Reklam hizmetleri	871	74400000-3 ila 74422000-3 arası (74420000-9 ve 74421000-6 hariç)
14	Bina temizlik hizmetleri ve mal yönetim hizmetleri	874, 82201 ila 82206	70300000-4 ila 70340000-6 arası ve 74710000-9 ila 74760000-4 arası
15	Ücrete veya sözleşmeye dayanan basın ve yayın hizmetleri	88442	78000000-7 ila 78400000-1 arası
16	Kanalizasyon ve refüj atık hizmetleri; sıhhi temizlik ve benzeri hizmetler	94	90100000-8 ila 90320000-6 arası ve 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0

EK D/2

Kategori No	Konu	CPC Referans No	ORTAK İHALE TERMİNOLOJİSİ Referans No
17	Otel ve restoran hizmetleri	64	55000000-0 ila 55524000-9 arası ve 93400000-2 ila 93411000-2 arası.
18	Raylı ulaşım hizmetleri	711	60111000-9 ve 60121000-2 ila 60121600-8 arası
19	Su taşıma hizmetleri	72	61000000-5 ila 61530000-9 arası ve 63370000-3 ila 63372000-7 arası.
20	Destekleyici ve yardımcı ulaşım hizmetleri	74	62400000-6, 62440000-8, 62441000-5, 62450000-1, 63000000-9 ila 63600000-5 arası (63370000-3, 63371000-0, 63372000-7 hariç) ve 74322000-2, 93610000-7
21	Hukuki hizmetler	861	74110000-3 ila 74114000-1 arası
22	Personel yerleştirme ve mal alımı hizmetleri	872	74500000-4 ila 74540000-6 arası (74511000-4 hariç) ve 95000000-2 ila 95140000-5 arası.
23	Araştırma ve güvenlik hizmetleri, zırhlı araç hizmetleri hariç	873 (87304 hariç)	74600000-5 ila 74620000-1 arası.
24	Eğitim ve mesleki eğitim hizmetleri	92	80100000-5 ila 80430000-7 arası.
25	Sağlık ve sosyal hizmetler	93	74511000-4 ve 85000000-9 ila 85323000-9 arası (85321000-5 ve 85322000-2 hariç)
26	Eğlence, kültür ve spor hizmetleri	96	74875000-3 ila 74875200-5 arası ve 92000000-1 ila 92622000-7 arası. (92230000-2 hariç)
27	Diğer hizmetler		

EK E : Avrupa Birliği' nin 2004/18/EC sayılı direktifinde, savunma alanında idareler tarafından sonuçlandırılan ihalelerle ilgili olarak 7. maddede atıfta bulunulan ürünlerin listesi

Bölüm 25: Tuz, kükürt, toprak ve taş, sıva malzemeleri, kireç ve çimento

Bölüm 26: Maden cevherleri, cüruf ve kül

Bölüm 27: Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümlü maddeler, mineral mumlar

aşağıdakiler hariç:

27.10: özel motor yakıtları

Bölüm 28: İnorganik kimyasallar ile değerli metallerin, nadir bulunan toprak metallerinin, radyoaktif elementlerin ve izotopların organik ve inorganik bileşenleri

aşağıdakiler hariç:

28.09: patlayıcılar

28.13: patlayıcılar

28.14: göz yaşartıcı gaz

28.28: patlayıcılar

28.32: patlayıcılar

28.39: patlayıcılar

28.50: toksik ürünler

28.51: toksik ürünler

28.54: patlayıcılar

Bölüm 29: Organik kimyasallar

aşağıdakiler hariç:

29.03: patlayıcılar

29.04: patlayıcılar

29.07: patlayıcılar

29.08: patlayıcılar

29.11: patlayıcılar

29.12: patlayıcılar

29.13: toksik ürünler

29.14: toksik ürünler

29.15: toksik ürünler

29.21: toksik ürünler

29.22: toksik ürünler

29.23: toksik ürünler

29.26: patlayıcılar

29.27: toksik ürünler

29.29: patlayıcılar

Bölüm 30: Farmasötik ürünler

Bölüm 31: Gübreler

Bölüm 32: Tabaklama ve boyama parçaları, tabaklama ve türevleri, kalıplar, renkler, boyalar and cilalar, macun, dolgular ve durdurucular, mürekkepler.

Bölüm 33: Esaslı yağlar ve rezinoidler, parfümeri, kozmetik ya da süs preparatları

Bölüm 34: Sabun, organik yüzey aktif maddeler, yıkama preparatları, yağlama preparatları, Yapay mumlar, hazır mumlar, cilalama ve ovma preparatları, mumlar ve benzeri malzemeler, model hamuru ve 'dişçi mumu'

Bölüm 35: Albüminoitli maddeler, yağıştırıcılar, enzimler

Bölüm 37: Fotografik ve sinematografik eşyalar

Bölüm 38: Çeşitli kimyasal ürünler,

aşağıdakiler hariç:

38.19: toksik ürünler

Bölüm 39: Yapay reçineler ve plastik malzemeler, selüloz esteri ve eterleri ve ilgili malzemeler,

aşağıdakiler hariç:

39.03: patlayıcılar

Bölüm 40: Lastik, sentetik lastik, ve ilgili malzemeler,

aşağıdakiler hariç:

40.11: kurşun geçirmez tekerlekler

Bölüm 41: Ham deri ve işlenmemiş deri (kürkler hariç) ve işlenmiş deri

Bölüm 42: Deri malzemeleri, saraciye ve koşum takımı, seyahat eşyaları, el çantaları ve benzeri eşyalar, hayvan iç organları (ipek böceği hariç)

Bölüm 43: Kürk ve yapay kürk, ilgili ürünler

Bölüm 44: Tahta ve ilgili ahşap malzemeler, odunkömürü

Bölüm 45: Mantar ve ilgili malzemeler

- Bölüm 46: Esparto otu ile diğer örgü malzemelerinden yapılan ürünler, sepetler ve sepet örgüleri
- Bölüm 47: Kağıt imalatında kullanılan malzemeler
- Bölüm 48: Kağıt ve kartonu ile kağıt ve kartonun kağıt hamuru malzemeleri
- Bölüm 49: Basılmış kitaplar, gazeteler, resimler ve basım sanayiinin diğer ürünleri, el yazmaları, daktilo yazıları ve planlar
- Bölüm 65: Şapka ve ilgili parçalar
- Bölüm 66: Şemsiyeler, güneşlikler, bastonlar, kırbaçlar, binicilik takımları ve pantolonları
- Bölüm 67: Hazır tüyler ve kuş tüyü ile tüy ya da kuş tüyünden yapılmış malzemeler, yapay çiçekler, insan saçından yapılmış malzemeler
- Bölüm 68: Taş, alçı, çimento, asbest, mika malzemeleri ile benzeri materyaller
- Bölüm 69: Seramik ürünleri
- Bölüm 70: Cam ve cam ürünleri
- Bölüm 71: İnciler, değerli ve kısmen değerli taşlar, değerli metaller, haddelenmiş değerli metaller ilgili malzemeler; imitasyon mücevherler
- Bölüm 73: Demir, çelik ve ilgili malzemeler
- Bölüm 74: Bakır ve ilgili malzemeler
- Bölüm 75: Nikel ve ilgili malzemeler
- Bölüm 76: Alüminyum ve ilgili malzemeler
- Bölüm 77: Magnezyum, berilyum ve ilgili malzemeler
- Bölüm 78: Kurşun ve ilgili malzemeler
- Bölüm 79: Çinko ve ilgili malzemeler
- Bölüm 80: Kalay ve ilgili malzemeler
- Bölüm 81: Metalürjide kullanılan diğer adi metaller ve ilgili malzemeler
- Bölüm 82: Adi metalden yapılmış gereçler, aletler, sofrta takımı, kaşık ve çatallar, ilgili parçalar
- aşağıdakiler hariç:
- 82.05: gereçler
- 82.07: gereçlerin ilgili parçaları
- Bölüm 83: Adi metalden yapılmış çeşitli malzemeler
- Bölüm 84: Kazanlar, makine ve mekanik aletler, ilgili parçalar,
- aşağıdakiler hariç:
- 84.06: motorlar

- 84.08: diğer motorlar
- 84.45: makineler
- 84.53: otomatik bilgi işleme makineleri
- 84.55: 84.53 nolu başlık altındaki makine parçaları
- 84.59: nükleer reaktörler

Bölüm 85: Elektrikli makine ve ekipmanlar, ilgili parçalar

aşağıdakiler hariç:

- 85.13: telekomünikasyon ekipmanları
- 85.15: iletim aygıtları

Bölüm 86: Demiryolu ve tramvay lokomotifleri, demiryolu araçları ve ilgili parçaları, demiryolu ve tramvay rayları malzemeleri ve bağlantı parçaları, her türlü trafik işaret ekipmanı (elektrikli olmayan),

aşağıdakiler hariç:

- 86.02: zırhlı lokomotifler, elektrikli
- 86.03: diğer zırhlı lokomotifler
- 86.05: zırhlı vagonlar
- 86.06: onarım vagonları
- 86.07: vagonlar

Bölüm 87: Demiryolu ya da tramvay araçları dışındaki araçlar ve ilgili parçaları

aşağıdakiler hariç:

- 87.08: tanklar ve diğer zırhlı araçlar
- 87.01: traktörler
- 87.02: askeri araçlar
- 87.03: tamir kamyonları
- 87.09: motorsikletler
- 87.14: römorklar

Bölüm 89: Gemi, bot ve yüzen yapılar

aşağıdakiler hariç:

- 89.01A: savaş gemileri

Bölüm 90: Optik, fotografik, sinematografik, ölçüm, kontrol, hassas ayar, tıbbi ve cerrahi araç-gereçler ve ilgili parçalar

aşağıdakiler hariç:

- 90.05: dürbün
- 90.13: çeşitli cihazlar, lazer

- 90.14: telemetreler
- 90.28: elektrikli ve elektronik ölçüm cihazları
- 90.11: mikroskoplar
- 90.17: tıbbi cihazlar
- 90.18: Mekanoterapi cihazları
- 90.19: Ortopedik gereçler
- 90.20: Röntgen cihazları

Bölüm 91: Kol, duvar ve masa saati imalatı

Bölüm 92: Müzik enstrümanları, ses kayıt cihazları ve çoğaltıcıları, televizyon görüntü ve ses kayıt cihazları ve çoğaltıcıları, bu tür malzemelerin parçaları ve aksesuarları

Bölüm 94: Mobilya ve mobilya parçaları, yatak, döşek, somya, yastıklar ve benzeri doldurulmuş döşemeler

aşağıdakiler hariç:

94.01A: uçak koltukları

Bölüm 95: Oyma ya da kalıp malzemeleri ürünleri ve parçaları

Bölüm 96: Süpürge, fırça, pudra süngeri ve elekler

Bölüm 98: İmal edilen çeşitli malzemeler

ÖZGEÇMİŞ

Ahmet AKPINAR 1983 yılında Erzincan'da doğmuştur. İlköğrenimini Erzincan Bahçelievler İlkokulu'nda, orta öğrenimini ise Erzincan Anadolu Lisesi'nde tamamlamıştır. 2001 yılında ise İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümüne başlamıştır. 2005 yılında lisans eğitimini bitirdikten sonra aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olarak İnşaat Mühendisliği Yapı İşletmesi Yüksek Lisans programına başlamıştır.